

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

HAZU SLAVI
150. OBLJETNICU OSNUTKA

Subotica, 13. svibnja 2011. Cijena 50 dinara

BROJ
425

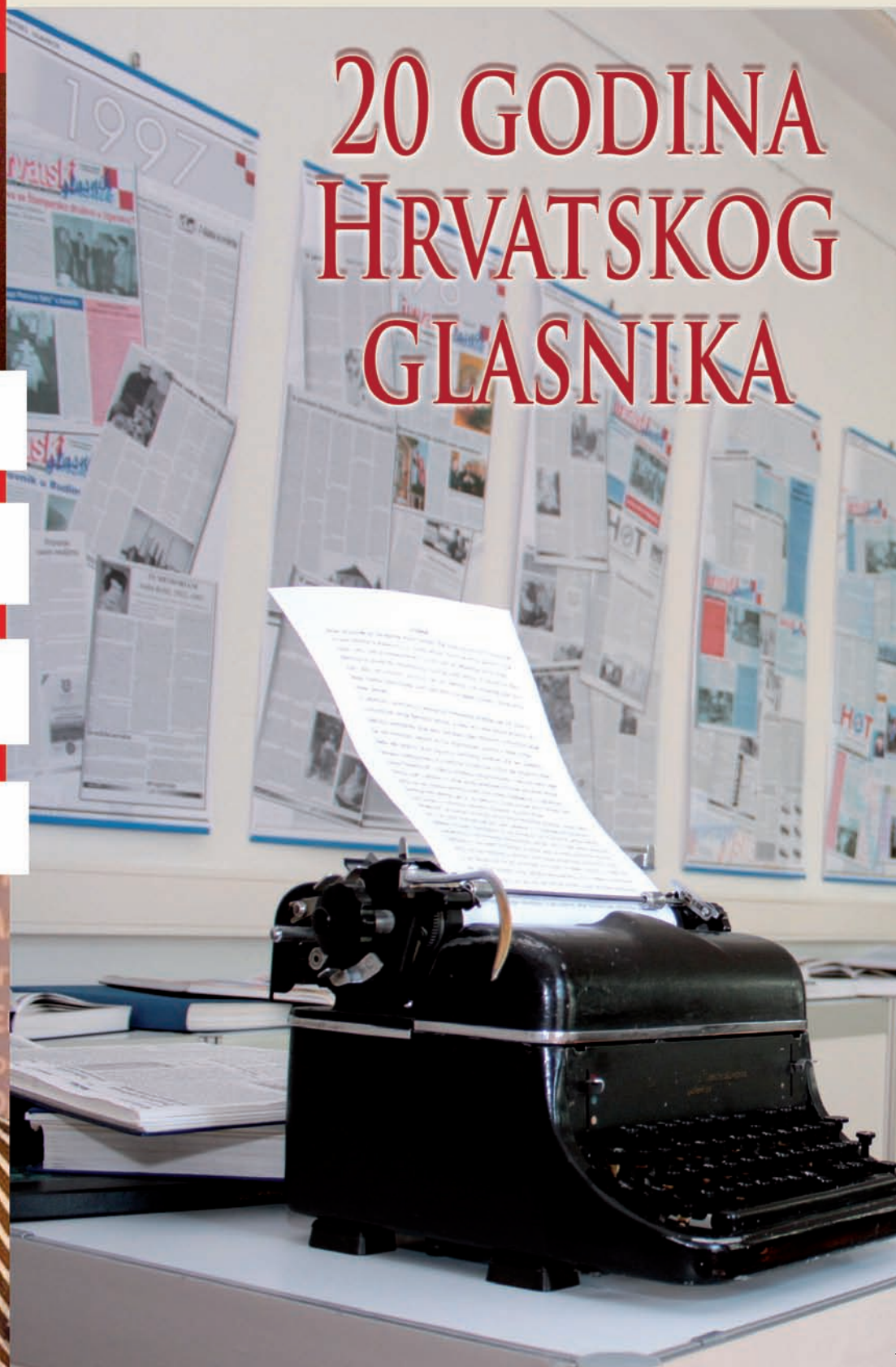

OSNOVAN HAŠK
ZRINJSKI U SUBOTICI

PET GODINA
HOSANA FESTA

ODGAĐA SE ZAVRŠETAK
IZGRADNJE KAZALIŠTA

INTERVJU
TEREZA KESOVIIJA

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Kredit za refinanciranje

bez valutne klauzule

bez naknade za
odobravanje, bez
depozita i udjela

odobravanje odmah
po otvaranju tekućeg
računa

NKS - referentna kamatna stopa
NBS + 6,00% godišnje

18,50 % godišnje
na dan 08.04.2011.

EKS = NKS

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

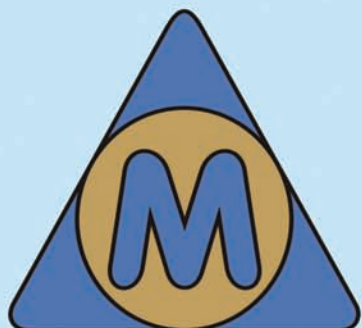

do **84**
mjeseca

Upis u poseban popis birača hrvatske nacionalne manjine

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina iz 2009. otvorio je mogućnost upisa u posebne popise birača nacionalnih manjina u Srbiji. Formular za upis možete preuzeti na sajtu Hrvatskog nacionalnog vijeća www.hnv.org.rs i Hrvatske riječi www.hrvatskarijec.rs. Nakon što ga ispunite i vlastoručno potpišete, možete ga poslati preporučenim pismom na adresu Hrvatskoga nacionalnog vijeća (Preradovićeve 13, 24000 Subotica), koje će ga onda proslijediti mjesno ovlaštenim općinskim i gradskim uredima. Nakon upisa u posebni popis birača hrvatske nacionalne manjine, ovlašteni ured preporučenim pismom će poslati na Vašu kućnu adresu rješenje o upisu u posebni popis birača.

Upisom u posebni popis birača hrvatske nacionalne manjine stječe se pravo sudjelovanja na neposrednim izborima za HNV, ukoliko u ovaj popis do sljedećih izbora bude upisano više od 50% od ukupnoga broja pripadnika hrvatske nacionalne manjine prema posljednjem popisu stanovništva, umanjenog za 20%.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Obnavljanje veza

Prošloga četvrtka Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, proslavio je svoj 20. rođendan u sjedištu izdavačkog poduzeća Croatica u Budimpešti. Bilo je svečano, lijepo, čuli su se lijepi govori, pohvale novinarima, odati im je priznanje za njihov rad i za poteškoće na koje nailaze u svome stresnome poslu.

Nakon protokolarnog i svečanog dijela na znanstvenom kolokviju smo, pak, imali prigodu čuti kako je nastao i razvijao se jedini tjednik na hrvatskom jeziku u Mađarskoj. Stjepan Blažetin podsjetio nas je na posljedice koje su trianonske granice ostavile na Hrvate, koji su do 1918. živjeli na jedinstvenom državno-pravnom prostoru Ugarske. Prekinute su stoljećima izgrađivane gospodarske, prometne, kulturne, znanstvene, umjetničke, rodbinske, prijateljske i druge veze između Hrvata s jedne i druge strane nove granice. Bački Hrvati u Mađarskoj su, naveo je Blažetin, ostali bez Subotice, bez svoga najjačega kulturnoga središta, gradišćanski Hrvati su novim granicama razdvojeni u tri države, a nije bilo puno drugačije ni s baranjskim, podravskim, pomurskim Hrvatima, koji su izgubili svoje prirodno zaleđe.

Neizbježne su i usporedbe, tko je bolje prošao – Hrvati koji danas žive u Mađarskoj ili Hrvati koji danas žive u Srbiji. Mišljenja su različita, kako to obično i biva kada su u pitanju ovakve teme, ali suglasnost postoji oko (najmanje) dvije stvari. Dio kulturne baštine i povijesnog sjećanja nam je zajedničko, osobito kad su u pitanju Hrvati u Podunavlju, bunjevački i šokački Hrvati, a zajednička nam je i problematika koja je rezultat te zajedničke povijesti, kao što su rascjepkanost na subetničke zajednice i velika teritorijalna disperziranost, a što dovodi do problema u organiziranju i upravljanju zajednicom. Kako danas nema više nepropusnih granica logičan je i zaključak – dvije manjine sa zajedničkim korijenima trebale bi što više surađivati kako bi njeni pripadnici osnažili svoj položaj i prenijeli jedni na druge svoja iskustva. Iskustvo Hrvata u Mađarskoj koji su uspjeli u Pečuhu, kao i u Budimpešti, na odličnim lokacijama steći nekretnine, koje se razvijaju u hrvatske kulturne centre, za nas je više nego značajno. Sadašnjim stanjem nikako ne možemo biti zadovoljni, pogotovu kada nas drugi podsjetu kako je Subotica bila najznačajniji kulturni centar bačkih Hrvata, dok danas u centru ovog grada nema niti jedne zgrade u vlasništvu hrvatskih institucija. Zašto je to tako, istražiti ćemo u nekom od sljedećih brojeva.

J. D.

INTERVJU

Tereza Kesovija, kraljica hrvatske šansone

JOŠ SE SRCE UMORILO NIJE...12-13

SUBOTICA

Izgradnja Narodnog kazališta

NEREDOVITO FINANCIRANJE ODGAĐA ZAVRŠETAK.....18-19

Jelisaveta - Jelena Evetović: radnja za zaljubljenike u vez

DUG SAN O »JESENI«.....22-23

DOPISNICI

Održan redoviti godišnji Sabor HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora

MLADOST SE VRATILA U HRVATSKI DOM.....24

Emisija na hrvatskom jeziku na Radio Bačkoj u Baču produljena na dva sata

ZVUCI BAČKE RAVNICE ODJEKUJU MALO DULJE.....25

KULTURA

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti slavi 150. obljetnicu osnutka

SREDSTVO HRVATSKOG SAMOPOTVRĐIVANJA.....34-35

SPORT

Osnovan HAŠK Zrinjski, prva hrvatska sportska udruga u Republici Srbiji

DUH HRVATSTVA NIJE POKLEKNUO.....52

SADRŽAJ

AKTUALNO

Vlada Hrvatske usvojila prijedlog strategije o Hrvatima izvan domovine

JACANJE HRVATSKIH ZAJEDNICA U IZVANDOMOVINSTVU.....6

TEMA

Svečana proslava 20. obljetnice Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj

ZRCALO SPECIFIČNOSTI HRVATSKJE MANJINE.....8-9

VLADA HRVATSKE USVOJILA PRIJEDLOG STRATEGIJE O HRVATIMA IZVAN DOMOVINE

Jačanje hrvatskih zajednica u izvandomovinstvu

Strategija poslana u saborsku proceduru i trebala bi biti temeljni dokument za reguliranje odnosa s dijelovima hrvatskog naroda koji ne žive u matičnoj zemlji

Strategijom o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, koju je Vlada prihvatila na sjednici u prošli četvrtak, predviđa se donošenje novog, jedinstvenog zakona kojim će se urediti to pitanje, kao i osnivanje Savjeta Vlade te središnjeg nadležnog tijela za to područje.

Time se, kazao je potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova *Gordan Jandroković*, po prvi put sustavno želi urediti odnos s Hrvatima izvan Hrvatske, a što je i ustavna obveza države.

TRI SKUPINE HRVATA IZVAN HRVATSKE

Strategija definira tri skupine Hrvata izvan RH – Hrvate u BiH (kao konstitutivan i suveren narod u toj zemlji), pripadnike hrvatskih manjina u europskim zemljama (hrvatske manjine u 12 europskih zemalja) te Hrvate iseljene u prekomorskim i europskim zemljama (hrvatsko iseljeničtvo/dijaspore), a za svaku je skupinu predviđen poseban plan djelovanja i aktivnosti.

»Osnovni cilj je jačanje hrvatskih zajednica u njihovim zemljama nastanjenja i jačanje veza prema Hrvatskoj uređenjem međusobnih i partnerskih odnosa na svim poljima od obostranog interesa te stvaranje uvjeta za održivi povratak«, kazao je Jandroković.

Jačanje položaja Hrvata izvan RH, prema strategiji, predviđeno je, uz ostalo, ubrzanim primitkom u hrvatsko državljanstvo te uvođenjem statusa Hrvata bez hrvatskog državljanstva, kako bi se očuvale hrvatske zajednice, posebno one u zemljama gdje nije dozvoljeno dvojno državljanstvo.

Prema strategiji, taj bi status mogli steći i supruzi bez hrvat-

skih korijena te prijatelji hrvatskog naroda i RH koji očituju želju za hrvatskim identitetom i sudjeluju u promicanju hrvatskog kulturnog zajedništva. Ravnateljica Hrvatske matice iseljenika *Katarina Fuček* kaže da za Hrvate izvan Hrvatske hrvatsko državljanstvo uglavnom ima emotivnu važnost i upozorava da pri dobivanju državljanstva često ima problema zbog neprofesionalnosti pojedinih službenika ili neusklađenosti propisa.

Strategija predviđa i omogućavanje pogodnosti poput lakšeg dobivanja viza i radnih i poslovnih dozvola, kao i osiguravanje olakšica prilikom turističkih boravaka u Hrvatskoj kroz uvođenje tzv. »Hrvatske kartice« (CRO Card), koja bi Hrvatima izvan domovine omogućila povoljniji pristup određenim uslugama prilikom boravka u Hrvatskoj, a u svrhu razvoja Hrvatske kao turističkog odredišta. Sveučilišta će se poticati na uvođenje upisnih kvota za Hrvate izvan Hrvatske, a u planu je i »virtualno mentorstvo« između studenata, znanstvenika i gospodarstvenika u Hrvatskoj i inozemstvu.

Strategija, uz to, predviđa da se ubuduće evidentira svaki slučaj kad neku tvrtku otvara Hrvat izvan Hrvatske kao povratnik ili vanjski ulagač. Vodit će se i evidencija svih novčanih doznaka Hrvata izvan Hrvatske.

HRVATSKI NAROD JEDAN I NEDJELJIV

Jedan od prioriteta politike prema iseljenicima bit će njihov povratak u Hrvatsku, pa strategija najavljuje carinske i porezne povlastice za useljenike, programe brze integracije i zapošljavanja.

»Strategija je važna kao ozbiljan državni dokument koji bi

objedinio sve aktivnosti prema Hrvatima izvan Hrvatske«, rekla je Vjesniku *Katarina Fuček*.

Strategija polazi od činjenice da su svi Hrvati, bez obzira na to gdje i u kakvom statusu žive, pripadnici jednoga i nedjeljivog hrvatskog naroda.

Temeljem ustavne obveze o skrbi za Hrvate izvan Hrvatske, cilj je strategije stvoriti pretpostavke za ostvarivanje hrvatskog kulturnog zajedništva, što znači povezivanje svih Hrvata u smislu najšireg poimanja kulture, kroz jezik, običaje, obrazovanje, znanost, sport, informiranje i druga područja presudna za očuvanje nacionalnog identiteta. Strategija ističe važnost Hrvata izvan Hrvatske u promidžbi i međunarodnoj afirmaciji hrvatskoga društva i kulture na europskoj i svjetskoj razini i stoga želi istodobno očuvati njihov identitet, ali i ojačati veze s Hrvatskom. Kako bi se omogućilo ostvarenje tih ciljeva, najprije je potrebno strategiju pretočiti u zakon o odnosima Hrvatske s Hrvatima izvan domovine te promijeniti i niz drugih zakona i podzakonskih akata.

Koliko točno Hrvata izvan matične države ima hrvatsko državljanstvo teško je reći, jer podaci nisu ažurirani, no najveći dio odnosi se na Hrvate u BiH.

Za provedbu strategije pre-

sudne će biti i dvije institucije. Jedna od njih bit će Savjet za Hrvate izvan Hrvatske, Vladino savjetodavno tijelo u kojem će uz državne dužnosnike, biti predstavnici svih triju grupacija Hrvata izvan matične zemlje. Druga, važnija institucija bit će ona koja će aktivno pratiti i usklađivati rad svih državnih tijela s Hrvatima izvan Hrvatske, no strategija ne definira koja je to ustanova, već samo spominje »središnje tijelo«, a to će pitanje riješiti zakon. Jedno od mogućih rješenja je osnaživanje Hrvatske matice iseljenika, budući da je riječ o jedinjoj ustanovi kojoj je isključivi cilj povezivanje Hrvatske i Hrvata izvan matične zemlje. Moguće rješenje je i uvođenje posebnog ministarstva, kakvo je postojalo devedesetih godina. Najprije se zvalo Ministarstvo iseljeničtva (prvi ministar bio je *Gojko Šušak*), a kasnije je preimenovano u Ministarstvo povratka i useljeničtva.

Vlada je Strategiju poslala u saborsku proceduru i ona bi trebala biti temeljni dokument za reguliranje odnosa s dijelovima hrvatskog naroda koji ne žive u matičnoj zemlji.

Bude li strategija usvojena do kraja ovog zasjedanja Sabora, njezina bi provedba počela tek kad se prihvati i zakon, a s obzirom na skore izbore, to bi mogla postati zadaća tek buduće vlade.

SJEDNICA ODBORA HNV-A ZA OBRAZOVANJE

Nastavni kadar prva je premisa

Sagledavanje mogućnosti hrvatske zajednice u Vojvodini u pogledu ostvarivanja nastave na materinskom jeziku ili predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture prioritetan je zadatak čelnštva zajednice, naglašeno je na 3. sjednici Odbora za obrazovanje pri HNV-u održanoj u subotu, 7. svibnja.

Jednako tako, na temelju dogovora s načelnikom za školsku upravu za Sjeverno-bački okrug *Borislavom Staničkovim*, bit će provedena anketa kako bi se znale stvarne trenutačne potrebe za nastavom na hrvatskom jeziku, u cilju formiranja nastavnih odjela u školama gdje oni sada ne postoje ili uvođenja predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Stručni kadar je u korijenu rješavanja organizacije i provođenja nastave na hrvatskom jeziku, rekla je za hrvatski program Radio Subotice predsjednica Odbora *Snežana Babić-Kekez*.

»Moramo biti veoma realni i znati s koliko nastavnika i stručnoga kadra raspolazemo. Naše želje, stremljenja i potrebe su možda i veće od onoga s čime trenutačno raspolazemo, ali presjek stanja će pokazati koji su naši stvarni dometi.

Po mom mišljenju, nastavni kadar bi trebala biti prva premisa od koje trebamo krenuti«, smatra *Snežana Babić-Kekez*. Prijedlog za uvođenje predmeta materinski jezik mora biti poduprt konkretnim nastavnikom koji je u određenom području spreman predavati ovaj predmet, zaključili su članovi Odbora za obrazovanje tijekom sjednice.

Dužo Runje, kao član Odbora za obrazovanje, smatra kako bi HNV što prije trebao imati konkretne prijedloge nastavnika koji bi predavali predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kao i da se ustanovi gdje točno ima dovoljan broj učenika kako bi se u tim sredinama mogao uvesti ovaj predmet. Zanimanje za njega postoji u mjestima Južno-bačkog okruga, Baču, Plavni i Vajskoj. Tajnik Vijeća HNV-a *Željko Pakledinac* kaže kako je početkom drugog polugodišta tekuće školske godine počela nastava ovoga predmeta za 14 učenika u osnovnoj školi u Plavni. Akcija se nastavlja i u druge dvije tamošnje osnovne škole, kaže *Pakledinac*.

Među ostalim, u pripremi je i dopis BIGZ-u, u kojem će HNV tražiti da ova izdavačka kuća potvrdi ili opovrgne ima li licencu za izdavanje udžbenika potrebnih za nastavu na hrvatskom jeziku. Dopis će imati rok za davanje odgovora.

Siniša Jurić

PREDSJEDNIK HNV-A O 19. OBLJETNICI PROGONA SRIJEMSKIH HRVATA

Bilo bi strašno da je optužnica protiv Šešelja odbačena

Predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Srbiji *Slaven Bačić* izjavio je hrvatskim medijima u Vojvodini u petak u povodu 19. obljetnice progona srijemskih Hrvata, kako bi zbog preostalih i protjeranih Hrvata iz Srijema bilo strašno da je optužnica protiv *Vojislava Šešelja* odbačena i da je on oslobođen iz haškoga pritvora.

»Preostalih Hrvata, prije svega u selima, veoma je malo. Oni se sa strahom prisjećaju tih vremena, s početka devedesetih, jer su i danas izloženi nekim oblicima prijetnji. Naime, HNV gotovo svakoga tjedna zaprimi pismo u kojemu se traži zaštita od pritiska na nacionalnoj osnovi. Najviše nam takvih pisama stiže iz Srijema«, izjavio je *Bačić*.

Učinci politike koja se početkom devedesetih vodila prema

Hrvatima u Srijemu i danas se osjećaju, rekao je predsjednik HNV-a, i u tom kontekstu naveo primjer nespremnosti mjesne vlasti u Sotu, odnosno općini Šid, da u službene jezike uvrsti i hrvatski, premda oko 40 posto stanovnika toga mjesta čine Hrvati. Vijest je prenijela i HINA.

INCIDENT NA KATOLIČKOM GROBLJU U ZEMUNU

Ukradeni oluci s kapele

Nepoznati počinitelji pokrali su bakarne oluke s kapele Žalosne Gospe na katoličkom groblju u Zemunu. Prema riječima župnika župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu *Joze Duspere*, nepoznati počinitelji pokrali su bakarne oluke s lijeve i desne strane katoličke kapele. U ovoj se kapeli žitelji ovoga grada oprašaju posljednji put od svojih milih, te se stoga ovaj barbarski čin smatra obeščašćenjem ovog posvećenog mjesta.

Krađu je župnik primijetio prigodom sprovoda jednog župljanina 5. svibnja 2011. godine, a da ga prije nitko nije o tome obavijestio, premda ovo groblje ima plaćene čuvare 24 sata dnevno. Župnik je obavijestio zemunsku policiju koja je odmah izašla na lice mjesta i uradila očevid te napravila zapisnik.

D. Lukinović

GRAĐANSKA VOJVODINA O POVRATKU MILIJANE BALETIĆ NA RTV

Uvreda za žrtve i Vojvodinu

»Inicijativa nevladinih organizacija Građanska Vojvodina izaprepaštena je činjenicom da je Radiotelevizija Vojvodine emitirala 'dokumentarnu emisiju' koju potpisuje 'urednica i scenaristica' *Milijana Baletić*, doajenka ratnohušakačkog novinarstva i promicateljica govora mržnje. Ovim činom Javni servis, koji se financira novcem građanki i građana Vojvodine, ne samo da se narugao multietničkoj Vojvodini, novinarskoj profesiji i elementarnim moralnim nazorima, već je i pljunuo na žrtve genocida, ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti krvavih ratova iz devedesetih godina prošloga stoljeća«, kaže se u priopćenju za javnost Građanske Vojvodine, te se od RTV-a traži da javno odgovori na pitanje zbog čega su se odlučili na ovaj skandalozan potez, ali i da se odmah ispriča Vojvodanima zbog poniženja koje im je priredio.

Građanska Vojvodina također upućuje pitanje Specijalnom tužiteljstvu za ratne zločine Republike Srbije: Što se dogodilo s najavljenom analizom uloge medija u poticanju i podstrekivanju ratnih zločina i genocida, iz koje su trebale proizaći optužnice protiv ratnih propagandista iz devedesetih godina, koji su dali svoj nesumnjiv doprinos strašnim zločinima učinjenim u ime Srbije?

SVEČANA PROSLAVA 20. OBLJETNICE HRVATSKOGA GLASNIKA, TJEDNIKA HRVATA U MAĐARSKOJ

Zrcalo specifičnosti hrvatske manjine

Ovaj je list tijekom dva desetljeća bio veoma važan čimbenik u očuvanju materinskoga jezika i nacionalne svijesti, a osim informativne i dan-danas ima i odgojnu i kulturnu ulogu u hrvatskoj zajednici, zaključeno na znanstvenom kolokviju u Budimpešti u povodu jubileja

Uredništvo Hrvatskoga glasnika, Neprofitno poduzeće Croatia i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj 5. svibnja organizirali su proslavu 20. obljetnice Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj. Svečanost je održana u Budimpešti u Izdavačkoj kući Croatia, a obilježio ju je protokolarni dio, izložba pod naslovom »20 godina Hrvatskoga glasnika« te znanstveni kolokvij. Okupio se niz uglednika iz Mađarske, Hrvatske, Vojvodine i Austrije, mnoštvo kolega iz medija većinskoga naroda i manjina u Mađarskoj te hrvatskih medija u Mađarskoj, Austriji i Vojvodini.

Tjednik Hrvata u Mađarskoj pod imenom Hrvatski glasnik izlazi od 2. svibnja 1991. godine, premda, kako je rečeno na znanstvenom kolokviju, postoji u kontinuitetu dugom šest desetljeća. Naime, do 1991. godine izlazio je zajednički list Hrvata, Srba i Slovenaca pod nazivom »Narodne novine« da bi nakon raspada zajedničke države i južnoslavenski narodi u Mađarskoj,

koji su do tada imali zajedničke institucije, osnovali svoje institucije. Hrvatski glasnik danas je list Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, nalazi se u organizacijskom ustrojstvu Croatia Kht-a, neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost. Hrvatski glasnik na šesnaest stranica u boji izlazi svakog četvrtka i bavi se širokim rasponom tema, iz područja društvenih i političkih događanja, povijesti, kulture, jezika, književnosti, kazališta, etnologije, dijalektalnoga blaga, dječjih stranica, športa, veze s matičnom domovinom. Na stranicama Hrvatskoga glasnika ogledaju se specifičnosti koje krase hrvatsku manjinu u Mađarskoj, bogatstvo njezinih subetničkih skupina – gradišćanski, bunjevački, pomurski, podravski, racki, bošnjački Hrvati – bogatstvo mjernih govora i dijalekata, u njemu se piše o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti Hrvata u Mađarskoj. Uredništvo Hrvatskoga glasnika danas čine glavna urednica *Branka Pavić Blažetin*, zamje-

nik urednice i novinar *Stipan Balatinac* te novinarkе *Timea Horvat* i *Bernadeta Blažetin*.

SVEČANOST

Ravnatelj Croatice *Čaba Horvath* pozdravio je sve nazočne, među njima veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti *Ivana Bandića*, opunomoćenu ministricu, načelnicu Odjela za hrvatske manjine u inozemstvu *Jasminu Kovačević-Čavlović*, državnog tajnika Ministarstva javne uprave i pravosuđa, zaduženog za narodnosti i civilna pitanja *Csabu Latorcaia*, konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu *Katju Bakiju*, predsjednika Hrvatske državne samouprave *Mišu Heppa*, pod čijim je pokroviteljstvom svečanost održana, predsjednika Zemaljskog vijeća Saveza Hrvata u Mađarskoj *Martina Ispanovića*, predsjednika Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Srbiji *Slavena Bačića*, glavnu urednicu Hrvatske riječi, *Jasminku Dulić*, glavnog urednika Hrvatskih novina, tjednika gradišćanskih Hrvata koji izlazi

u Austriji, *Petra Tyrana*, te suorganizatora svečanosti, ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj *Stjepana Blažetina*.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj *Ivan Bandić* naglasio je kako je ponosan i sretan što zajednički slavi s Hrvatima u Mađarskoj, jer ovakve prigode nisu česte. Istaknuo je kako hrvatska zajednica u Mađarskoj dvadeset godina stasa, zajedno sa svojom maticom te je posebno pozdravio povezanost Hrvata u Mađarskoj s matičnom državom, ali i sa susjedima u Srbiji i Austriji.

»Posebno mi je drago da su tu predstavnici hrvatske manjine u Srbiji i nemojte mi zamjeriti što njih posebno spominjem jer je njihova pozicija kudikamo teža i nezahvalnija nego što je to u Mađarskoj. Trebamo im pomoći jer oni to zaslužuju«, kazao je veleposlanik *Bandić*. Na koncu je veleposlanik čestitao na ustrajnosti u radu uz sve probleme s kojima se susreću urednica i novinari u svome radu uz obećanje da će Veleposlanstvo, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske i nadalje podupirati projekte Hrvata u Mađarskoj.

Opunomoćena ministrica, načelnica Odjela za hrvatske manjine u inozemstvu *Jasmina Kovačević-Čavlović* istaknula je kako je Hrvatski glasnik prozor u svijet, u život Hrvata u Mađarskoj. »Iznimno smo zahvalni gospođi *Blažetin* koja je na osmišljen način uspjela artikulirati i politička stajališta Hrvata u Mađarskoj, a isto tako biti dovoljno informativna i prenijeti sve ono što se događa na ovim prostorima. Nama su sve informacije vrlo korisne jer na taj način možemo pojedina pitanja od interesa za Hrvate u Mađarskoj aktualizirati putem mješovitog odbora za manjine koji je izrazito dobar primjer

BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN, GLAVNA UREDNICA HRVATSKOG GLASNIKA

Nisu novine zbog nas, nego mi zbog njih

»Posljednjih dvadesetak godina dogodile su se brojne promjene unutar hrvatske zajednice u Mađarskoj, koje su se na izravan ili neizravan način odražavale i odražavaju se na djelokrug rada i politiku uredništva Hrvatskoga glasnika«, kaže Branka Pavić Blažetin. »Jača potreba za svestranim i sveobuhvatnim informiranjem, za uključivanjem svih hrvatskih krajeva i naselja u hrvatski informativni prostor u Mađarskoj. Usporedno s ovim procesima sve se više osvješćuje i raslojava

Stipan Balatinač, Branka Pavić Blažetin, Bernadeta Blažetin i Tímea Horvat

čitateljska publika, što u zadanim okvirima djelovanja postavlja nerijetko nesavladivu količinu zadata. Unatoč tome naglašavam s ponosom kako u povijesti svog izlaženja Hrvatski glasnik, usprkos internetu, Facebooku i informatičkom bumu, nikada nije imao toliki broj pretplatnika. Po mom mišljenju, najveći je to uspjeh ostvaren posljednjih godina uz pokušaj njegovanja različitih novinskih vrsti, i uz nesumnjivo jačanje imidža Hrvatskoga glasnika. Ako tome pridodam kako to ostvaruje uredništvo s tri novinara i glavnom urednicom, već šestu godinu zaredom, postat će vam jasno kako se u svom radu rukovodimo krilaticom 'nisu novine zbog nas, nego mi zbog njih'.

kako treba jedan mješoviti odbor za manjine funkcionirati i što više to preporučujemo i drugim bilateralnim ugovornim strankama«, rekla je ona. Po mišljenju Jasmine Kovačević-Čavlović, Hrvatski je glasnik neiscrpno vrelo informacija kojim se upotpunjuju zalihe informacija u Ministarstvu i nadležnom Odjelu te je najavila kako će već od ove godine biti izdašnija financijska potpora te će se financirati svekolika izdavačka djelatnost.

Državni tajnik Ministarstva javne uprave i pravosuđa, zadužen za narodnosti i civilna pitanja, Csaba Latorcai govorio je o novom Ustavu Mađarske, s posebnim osvrtom na njegove odredbe koje se odnose na narodnosne zajednice Mađarske,

o načinu financiranja djelovanja manjinskih samouprava i pisanih glasila te o skoroj modifikaciji Zakona o pravima nacionalnih i etničkih zajednica.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp u svom je obraćanju rekao kako je Hrvatski glasnik opravdao sva ona očekivanja koja je hrvatska zajednica imala prije dvadeset godina, kada je izašao iz tiska prvi broj tjednika te otada vjetrodostojno informira čitatelje o svim događanjima Hrvata u Mađarskoj. »Mislim da imamo najljepši list od svih narodnosnih zajednica u Mađarskoj, kako po raznovrsnosti tematike i sadržaja tako i tiska u boji.«

Pozdrave su pisanim putem uputili i parlamentarni pravobranitelj nacionalnih i etničkih manjina *Ernő Kállai*, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika *Katarina Fuček* i predsjednik Hrvatskoga sabora *Luka Bebić*.

Slijedio je svečani program proslave u kojem su sudjelovali glumac *Stipan Đurić* i učenik *Marko Steiner*; a završio je govorom glavne i odgovorne urednice Hrvatskoga glasnika Branke Pavić Blažetin, dodjelom priznanja te otvorenjem izložbe »20 godina Hrvatskoga glasnika«.

ZNANSTVENI KOLOKVIJ

O političkoj pozadini nastanka Narodnih novina a zatim i Hrvatskog glasnika u Mađarskoj govorio je na znanstvenom kolokviju prof. *Dinko Šokčević*.

»Unatoč tomu što su od triju nacionalnosti najbrojniji bili Hrvati (oko 90 tisuća), u Narodnim novinama su Srbi bili u prvome planu, a Slovenci su

imali posebnu rubriku. Hrvati su za Jugoslavije bili odvojeni od matične domovine, prevladavala je lokalna etnička svijest, u narodnosnim školama se učilo u mađarskom duhu, prevodili su se mađarski udžbenici, te su postojali i drugi uzroci slabljenja hrvatske nacionalne svijesti«, naveo je prof. Šokčević. Društvene promjene i raspad Jugoslavije doveli su do raspada Demokratskog saveza južnih Slavena, a to je bila prilika da se i Hrvati samostalno organiziraju. Utemeljenjem Saveza Hrvata u Mađarskoj sazrelo je vrijeme i za samostalne novine, to je uočio pokojni novinar *Marko Marković*, koji je postao prvi glavni i odgovorni urednik Hrvatskoga glasnika, od 2. svibnja 1991.

O kontinuitetu hrvatske tiskane riječi u Mađarskoj govorio je Stjepan Blažetin, od Bunjevačkih i šokačkih novina koje su izlazile od 1924. preko novina Sloboda, Novi svet, Naše novine, Narodne novine do današnjega Hrvatskoga glasnika, te o njegovoj promjeni tijekom dva desetljeća, odnosno u usporedbi s drugim hrvatskim manjinskim novinama u susjednim državama. Spomenuo je probleme koji proizlaze iz teškoća osiguranja elementarne infrastrukture, zbog minimalne čitateljske publike, o ovisnosti financijske potpore države koja je sve manja, pa ne omogućuje razvoj.

Dr. *Sanja Vulić* usporedila je Hrvatski glasnik s drugim

hrvatskim tjednicima u dijaspori, njihove okolnosti nastanka, razvoja, ali i gašenja u pojedinim sredinama izvan matične domovine.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata Tomislav Žigmanov osvrnuo se na povezanost vojvodanskih Hrvata i Hrvatskoga glasnika. Povukao je usporednicu između položaja hrvatske manjine u Mađarskoj i u Vojvodini, između nastanka Hrvatskoga glasnika i Hrvatske riječi, te naznačio sličnosti i razlike između njih.

»Kada je riječ o samom listu i instituciji koja ga izdaje, onda treba reći kako su nam oni služili kao uzori kada smo osmišljivali i osnivali NIU 'Hrvatsku riječ' te pokretali istoimeni tjednik, a nakon toga postao je uzor kako se izgrađuje i dosljedno provodi objektivna i nepristrana uređivačka politika«, rekao je Žigmanov i zaključio kako je Hrvatski glasnik bio i ostao Hrvatima u Vojvodini podsjetnik, uzor, zrcalo i usporednik

u vlastitim naporima glede izgradnje odgovornosti za informativni prostor na materinjem jeziku.

U svome predavanju »Recentno hrvatsko pjesništvo na stranicama Hrvatskoga glasnika« Đuro Vidmarović pozabavio se književnim sadržajima tjednika, kojemu to nije namjena, no u rubrici »Trenutak za pjesmu« namjerava širiti poeziju najpoznatijih suvremenih hrvatskih pjesnika.

Vječno je aktualna tema tiska jezik, pisana riječ, koja je najvažnije sredstvo komunikacije tiska, na čiju pravilnost i pravilnu uporabu novinari moraju pripaziti, pogotovo ako se radi o manjinskom tisku, odnosno o jedinim redovitim novinama na tome jeziku. U tim nastojanjima novinarima Hrvatskoga glasnika pomaže Živko Mandić, lektor koji je govorio o pravopisnim neusklađenostima u Hrvatskome glasilniku. Stajalište lektora i novinara je da se u novinama ne rabe strani izrazi ako za njih ima

odgovarajuća hrvatska riječ, a prema njegovu mišljenju, vrlo su vrijedni napisi na dijalektu, kada se citiraju izvorni govornici.

U zaključku je naglašeno kako je Hrvatski glasnik tijekom dva desetljeća bio veoma važan čimbenik u očuvanju materinskoga jezika i nacionalne svijesti, a osim informativne i dan-danas ima i odgojnu i kulturnu ulogu u hrvatskoj zajednici.

RAZVIJANJE SURADNJE

Boravak u Budimpešti predstavnicima hrvatskih institucija u Mađarskoj i Srbiji iskoristili su i za dogovore o novim oblicima suradnje.

»I u vrijeme prvoga saziva HNV-a, pa tako i sada, bilo je kontakata i suradnje s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, primjerice, prošlogodišnji susreti u Baji u travnju i u Pečuhu u studenome«, rekao je predsjednik HNV-a Slaven Bačić. »Međutim, zasigurno je da je to daleko od dovoljnoga pa smo dogovorili

li score uzajamne susrete. Ova je suradnja značajna, jer prije svega povezuje nas naš zajednički položaj kao hrvatske manjine, u kojem je kontekstu zajedničko i tzv. bunjevačko pitanje. Osim toga, mnoga njihova manjinska iskustva mogu biti od velikoga značaja za nas – na to upućuje ne samo naš manjinski 'staž' od samo deset godina, za razliku od njihovog koji je star više desetljeća, već prije svega njihova najnovija iskustva u Europskoj Uniji. Zajednička suradnja nije usmjerena samo na međusobno upoznavanje već i na uzajamno unapređenje manjinskoga položaja.«

Dogovoreni su i novi oblici suradnje između dvaju zavoda, ZKVH-a i ZZH-a, kao i razvijanje suradnje između Hrvatskog glasnika i Hrvatske riječi, osim već postojeće komunikacije i razmjene planiraju se redoviti godišnji susreti dviju redakcija, kao i zajednički nastup prema institucijama u Republici Hrvatskoj.

B. B. i J. D.

PREDSTAVLJANJE RUSINSKE KNJIŽEVNOSTI U GRADSKOJ KNJIŽNICI U SUBOTICI

Nedovoljna vidljivost manjinskih književnosti

Na književnoj večeri u subotičkoj Gradskoj knjižnici posvećenoj nakladništvu na rusinskom jeziku u Vojvodini predstavljene su dvije knjige: *Julijana Tamaša* »Splav od čežnji«, u izdanju Novinsko-izdavačke ustanove »Ruske slovo« i Vojvodanske akademije znanosti i umjetnosti, te *Stevana Konstantinovića* »Rusinska usmena književnost«, u izdanju NIU »Ruske slovo«, dok je *Nikola Šanta*, urednik nakladničke djelatnosti ove ustanove, govorio o aktualnim prilikama u rusinskoj književnosti.

Književna večer je održana 10. svibnja u suorganizaciji Gradske

knjižnice u Subotici i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata. Goste je pozdravio *Dragan Rokvić*, ravnatelj Gradske knjižnice, dok je u uvodnoj riječi *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj ZKVH-a, naglasio kako je i ova književna večer organizirana radi predstavljanja i onih književnih produkcija koje postoje na manjinskim jezicima.

»Srpska, mađarska i hrvatska književnost vidljiva je na subotičkoj književnoj sceni, ali to nije bio slučaj sa slovačkom, rusinskom ili rumunjskom književnosti. Rusinska književnost je izuzetno respektabilna u posljednjih desetak godina, ali tu

respektabilnost prati i određena vrsta zatajnosti, jer nije u dovoljnoj mjeri prisutna na kulturnoj sceni Vojvodine, ali ni Srbije. Situacija se ipak mijenja u pozitivnom smislu u posljednjih desetak godina, jer je, primjerice, uz javni angažman akademika Julijana Tamaša, ali i zbog kvalitete njegovih književnih djela, te prijevoda na srpski jezik tih djela, čitav kulturni prostor rusinske manjinske zajednice bolje prepoznatljiv, tako da sada postoji solidan prostor za upoznavanje rusinske književnosti«, rekao je Tomislav Žigmanov.

Nikola Šanta je istaknuo kako je NIU »Ruske slovo« objavila nekoliko izdanja na srpskom jeziku, kako rusinska književnost ne bi zbog jezične barijere ostala getoizirana, jer prevoditeljstvo je način prezentacije i afirmacije rusinske književnosti drugim kulturama.

Govoreći o svom romanu »Splav od čežnji«, Julijan Tomaš

je naglasio kako je htio prikazati svoju rusinsku zajednicu ni boljom ni gorom nego što jest.

»Po mom viđenju, oni koji su u životu bili povrijeđeni, poniženi i uvrijeđeni, koji su od nekih proglašavni lošima, bili su ustvari dobri ljudi, a oni koji su bili osioni, gramzivi, glupi i bliski vlastima, bili su ustvari ti loši ljudi. Okosnica romana je povijest obitelji Šaskevič, u romanu ima mnogo likova koji putuju splavom od čežnji kroz vrijeme, a njihovi karakteri određuju njihove sudbine«, rekao je autor.

Predstavljajući svoju knjigu »Rusinska usmena književnost«, Stevan Konstantinović je naglasio kako je kapitalni doprinos proučavanju i vrednovanju usmenog stvaralaštva Rusina dao *Volodimir Hnačuk*, koji je 1897. godine boravio u Bačkoj i zabilježio usmeno stvaralaštvo Rusina, koje je objavljeno u Lavovu.

Z. Sarić

Istina i pravda kao preduvjeti mira

UVukovaru je nedavno održano savjetovanje za srednju i jugoistočnu Europu, međunarodni skup pod nazivom Mir božji među narodima, koji je okupio sudionike iz SAD-a, Južne Amerike, Afrike, Japana, a iz Europe iz: Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Engleske, Italije, Litve, Kosova, Mađarske, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Portugala, Rusije, Srbije i naravno Hrvatske, zemlje domaćina.

la Pax Christi, što su svojim izlaganjima poduprli *Abdulla Dudnyev* i *Israpil Shovkhalov* iz Centra kavkaske inicijative. O temi eco-pravde i ekološkim prijetnjama srednjoj i jugozapadnoj Europi govorili su *Wiltrud Rösch-Metzler* iz Njemačke, *Jef Felix* iz Belgije, *Milan Ščekić* iz BiH, *Anna Moskwa* iz Poljske i *Marie Dennis* iz SAD-a, a akcent je stavljen na ekološke znakove vremena, odgovornost za klimu i pravedan mir, te

iz Kenije, a vlastita iskustva iznijeli su još: *Jelena Vilenskaja* iz Rusije, *Amra Pandžo* iz BiH, otac *Danilo Pavlović* iz Srbije, fra *Ivo Marković* iz Sarajeva. Skup je završen molitvom mons. *Kevina Dowlinga* iz Južnoafričke Republike.

OBNAVLJAJUĆA PRAVDA I POMIRENJE

Trećega dana u fokusu zanimanja bio je okrugli stol pod

jom o »udruženom zločinačkom poduhvatu«, što je neutemeljena i teška uvreda hrvatskom narodu i pravdi općenito. Takva presuda može biti i indirektno potpora novom nasilju i izvorom daljnjih nepravdi u regiji i svijetu. No unatoč svemu, biskupi su pozvali narod da čuva svoje dostojanstvo, mir srca i bistrinu uma i sve pozvali na slogu, zajedništvo i ustrajnost na traženju cjelovite istine i pravde.

O ovoj su temi govorili još: mons. *Kewin Dowling*, fra *Mijo Dolan* iz Splita, *Vesna Teršelić* iz Zagreba, mons. *Mato Zovkić* iz Sarajeva, *Šefko ef. Omerbašić* iz Zagreba, *Ana Raffai* iz Zagreba i *Milanka Šaponja-Hadžić* iz Beograda, a zajednički imenitelj svih rasprava može se izreći kao - bez istine nema pravde, bez pravde nema pomirenja, a svi streme prema tome cilju.

Svoj prinos skupu dao je i mons. dr. sc. *Andrija Kopilović* iz Subotice pa smo ga zamolili za izjavu: »Skup je značajan ponajprije zato jer je međunarodni i ima nas sa svih strana, a i zbog naziva Pax Christi, dakle mir Kristov, mir Božji, a mi vjernici znamo da je Isus govorio: Mir svoj vam dajem, i znamo da je mir dar. Zato danas, kada govorimo o ovoj osjetljivoj temi, a imamo na umu da smo se okupili u Vukovaru, simbolu otpora i stradanja čitave Republike Hrvatske, ali i gradu koji je znak i opomena i gradu u kojemu i nakon stradanja žive i jedni i drugi u ostvarenom suživotu. Istovremeno znamo da ne smijemo biti naivni, ne možemo brisati pamćenje, ne smijemo spomen zatrti i moramo nastaviti živjeti kao kršćani i kao vjernici, okrenuti Isusu. Zato je ovaj skup potreban, jer je prilika da cijelom svijetu poručimo da i dalje živimo u nadi, sukladno kršćanskom nauku.«

Slavko Žebić

U tri dana raspravljalo se o četirima vrlo osjetljivim temama: Religije i nasilni ekstremizam, Ekološki izazovi pravdi i miru, Duhovnost mira te Obnavljajuća pravda i pomirenje

Skup je započeo liturgijom a sudionike su predstavile *Marie Dennis*, kopredsjednica Pax Christi iz SAD-a i *Katarina Kruhonja* iz Centra za mir u Osijeku.

POSJET MEMORIJALNOM CENTRU NA OVCARI

U tri dana raspravljalo se o četirima vrlo osjetljivim temama: Religije i nasilni ekstremizam, Ekološki izazovi pravdi i miru, Duhovnost mira te Obnavljajuća pravda i pomirenje.

Uvod za raspravu o ekstremizmu dao je *Mark Barwick*, predsjednik američkog odje-

suradnju sa svim čimbenicima, strateškim savezima i stručnjacima iz ove osjetljive oblasti. Nakon rasprave sudionici su obišli Memorijalni centar na Ovcari i molili za žrtve, na mjestu gdje je ubijeno više od 200 odvedenih iz vukovarske bolnice.

Rasprava je nastavljena na temu duhovnosti u nazočnosti predstavnika sve tri kršćanske konfesije - katoličke, pravoslavne i reformirane, te predstavnika islamske vjeroispovjesti i predstavnika civilnog društva, društvenih i znanstvenih ustanova. Sudjelovali su *Filo Hiroto* iz Japana i *Mustafa Ali*

nazivom Obnavljajuća pravda i pomirenje, a uvodno je izlaganje imao mons. *Đuro Hranić* u ime Nadbiskupije đakovačko-osječke, ali i nadbiskupa mons. dr. *Marina Srakića*, koji je i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije. Potkrijepio je to izlaganje s puno argumenata, pa su ga svi pratili sa zanimanjem. Izrazio je nadu u neophodnost dolaženja do istine bez koje je nemoguće ići naprijed i koja je temelj uspostavljanja pravde, pravednosti i pomirenja na ovim našim prostorima. Nije propustio upoznati nazočne s izjavom HBK u povodu haških presuda, a posebice s formulaci-

TEREZA KESOVIIJA, KRALJICA HRVATSKE ŠANSONE

Još se srce umorilo nije

Razgovor vodio: Zlatko Gorjanac

Prvi je put pred većim auditorijem zapjevala 1961. godine u zagrebačkom »Varijeteu« na natjecanju za nove glasove, gdje je i pobijedila. Iste godine bilježi uspjehe na festivalima u Opatiji i na Beogradskom proljeću i od tada njezina karijera ide vrtoglavlom linijom. Cijeli je život *Tereze Kesovije* zapravo glazba. Već sa sedam godina pjeva u katedralnom zboru, a kasnije upisuje glazbenu školu i svira flautu. Karijeru, osim u Hrvatskoj, gradi i u Francuskoj, a vrhunac postiže koncertima u prestižnoj pariškoj Olympiji. Osim na hrvatskom i francuskom, pjevala je i na slovenskom, talijanskom, ruskom, engleskom, njemačkom, španjolskom i portugalskom jeziku. Surađivala je s najvećim skladateljima, a nakon pedeset godina uspješne karijere, Terezino srce se umorilo nije. To je dokazala i nedavnim nastupima u Somboru i Subotici, gdje je samo još jednom potvrdila da je prava diva i hrvatska kraljica šansone.

HR: Publika je u Somboru uživala na vašem koncertu. I mladi i stariji pjevali su sve vaše pjesme. Sombor vam je

darovao srce, kao što vam je rekao Mata Matarić, predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor«. Kakvi su vaši dojmovi nakon koncerta u Somboru i tolikog oduševljenja publike?

Kakav bih ja to čovjek bila da kažem bilo što drugo osim da sam to oduševljenje dijelila na isti način. Ne mogu se osjećati drugačije nego s ljubavlju u srcu nakon tolikog izljeva emocija publike. Očito je to bilo recipročno slavlje ljubavi i zajedništva. Ako sam na išta ponosna u svojih pedeset i dvije godine karijere, onda sam sasvim sigurno ponosna na tu predivnu spregu koju imamo publika i ja. To je prekrasno zajedništvo koje jednostavno ne jenjava, a s godinama koje prolaze, može se reći kako je to zajedništvo samo još veće. Veće je zato što su se tu pridružile mlade generacije, puno mladih, divnih ljudi koji dijele emocije svojih roditelja, djedova i baka, jer su večeras bile prisutne tri generacije. To je, priznat ćete, nešto doista vrijedno svake hvale, divljenja, ljubavi i osjećaja. I na kraju koncerta rekla sam kako bih još dva puta prešla tako dug put za ovakav koncert.

HR: Koncert naziva »Još se srce umorilo nije« potvrđuje vašu snagu i nepresušnu ljubav prema pjesmi. Je li taj osjećaj koji pružate publici na koncertu uvijek isti i dobivate li uvijek povratnu emociju od publike?

Uvijek se pitam kako je moguće pedeset i dvije godine biti pred publikom i tako dobro glumiti, da te publika tolike godine slijedi? To je nemoguće. Može se glumiti tri, četiri ili pet godina, ako sam odlična glumica možda mogu glumiti i deset godina, ali pedeset – teško. To su iskrene emocije koje su mi uzvraćene večeras u Somboru, kao što će mi i sutra biti uzvraćene u Subotici.

HR: Posljednji ste put u našim krajevima bili 1990. godine u Apatinu. Kakav je osjećaj ponovno doći u ovu sredinu?

Sombor čuvam u svom sjećanju i ne znam zašto ga uvijek vidim u snijegu. Možda zbog starog fijakera i tih snježnih noći, vidim ga u snijegu silno romantičnog. Jako mi je žao što ga nisam doživjela šecući tim ulicama gdje je stari fijaker lutao, ali nadam se da ću sutra to uspjeti i da

ću bliže upoznati grad. Sombor mi budi krasna, romantična sjećanja. Njega sam doživljavala kroz prekrasne pjesme ispjevane o ovom gradu, pa i zahvaljujući pjesmama *Zvonka Bogdana* koji je opjevao ovaj predivan kraj. Dok sam ovamo putovala, uživala sam gledajući krasne, plemenite i pitome pejzaže. Draga mi je atmosfera manjih dvorana, to je nešto sasvim drugo. Publika mi je blizu i mi smo, kao što sam rekla na početku koncerta, jedna malo šira obitelj. Što više reći nego da sam stvarno sretna i ushićena. Željela sam da nitko u dvorani ne bude prikraćen niti za jednu česticu moje ljubavi.

HR: Otkud to da ste nakon Novog Sada i Beograda za koncert odabrali Sombor i Suboticu?

Imam svoja dva anđela, dvije sjajne djevojke *Ljilju* i *Nataliju*. *Ljilju*, koja je nešto ozbiljnija ili samo tako izgleda, upoznala sam preko ne tako ozbiljne *Natalije*. Išla bih tako daleko da kažem kako je i inicijativa za moje koncerte u Beogradu i Novom Sadu pošla od njih. Kako god to vama zvučalo, istinito ili ne, ali vjerujte mi na riječ. Pronašla sam te dvije meni srodne duše s kojima mogu doživjeti i lijepo i manje lijepo, a da mi uvijek bude jednako ugodno.

HR: Na koncertima s dubokim emotivnim drhtajem u glasu izvodite pjesmu »Moja posljednja i prva ljubavi« Kemala Montena, i to je često jedina pjesma koju pjevate i po dva puta na jednom koncertu. Budi li ona u vama neke posebne osjećaje?

To je jedna vrlo slikovita pjesma. U njoj se baš svatko može naći. To je pjesma koju pjevate u radosti dok slavite nečiju ljubavnu vezu, nečiju krunu braka, nečiju radost općenito, ali i vašu tugu za nekim. Tu sam pjesmu pjevala mom premlom prijatelju i tog dana kad nas je napuštao. Potiho sam pjevala »Moja posljednja i prva ljubavi« mom dragom, milom i nikad prežaljenom *Marku Breškoviću* (Dubrovački trubaduri). Zahvaljujem Bogu što mi je dao tu mogućnost biti s njim uz njegove zadnje trenutke.

Ako sam na išta ponosna u svojim pedeset i dvije godine karijere, onda sam sasvim sigurno ponosna na tu predivnu spregu koju imamo publika i ja. To je prekrasno zajedništvo koje jednostavno ne jenjava, a s godinama koje prolaze, može se reći kako je to zajedništvo samo još veće

On je umirao, a dok sam mu pjevala ovu pjesmu imao je snage snažno otvoriti oči i lagano mi namignuti jednim okom. I tada je, u tim najtragičnijim trenucima sačuvao prekrasnu životnu radost i nemam pravo biti tužna, jer on ne bi želio mene tužnu.

Da se vratim pjesmi. Pjesmu je Kemo napisao čini mi se u jednom dahu za festival MESAM 1986. godine. Ta pjesma doista zaslužuje nagradu. Danas imamo jako puno pjevača - dobrih, jako dobrih, manje dobrih i loših ponajviše, ali ono što je najbitnije, oni ne znaju kako prenijeti emocije na svoju publiku, a to je najvažnije od svega. Najvrjednije od svega što jedna pjesma treba imati jest sklad između glazbe i teksta. Može to biti i najgenijalnija melodija, ali treba i dobar tekst.

HR: Koliko doživljavate pjesme koje na koncertima pjevate?

Po melodiji vrlo jednostavna pjesma je »Nono, nono, dobri moj nono«, ali tu je vrlo lijepa priča, lijep tekst o nonu. Ali tu sam ja za nonu, odnosno za djeda zapravo prikraćena i moram zamišljati djeda koji je bio moj, o kome lijepo govorim i pripovijedam svoja sjećanja, a djeda nisam imala. Zapravo ne znam što znači sjediti u krilu nona koji ti lijepo priča. U pjesmi kažem »sve manje judi znan što nalik su na te«. Mogu samo zamisliti nekoga tko je to. Imam prijatelje koju su imali nona i znam kako to izgleda. Dakle, moram se uživjeti. Upravo u tom kontekstu i govorim koliko je vrijedno i važno i koliko je od publike rado prihvaćana upravo ta interpretacija. Svugdje je tako.

HR: Suradivali ste s puno velikih skladatelja: Zdenkom Runjićem, Nikicom Kalogjerom, Arsenom Dedićem i drugima. Jesu li oni uvijek uspjeli prepoznati što je ono što biste vi trebali pjevati, ono što ćete vi uz najiskrenije osjećaje interpretirati publici?

To su ljudi koji su davno prepoznali moju snagu interpretacije. Zamislite pjesmu »Balada o tovaru«. Idemo pjesmu otpjevati tako da ljudi shvate da je tovar zaslužio baladu, jer je tovar bio hranitelj, onaj na koga su tovarili sve, onaj koji je zapravo privredivao kruh svagdanji siromašnim obiteljima koje su živjele u kamenjaru. To je tovar. I onda je Zdenko Runjić, kao dijete ruralnog kraja, napisao baladu o tovaru. Njemu je tovar u rangu obitelji, on je bio dio obitelji jer je privredivao jednako kao onaj što ga je natovarilo i za njim išao, dok je tovar sve poslušno podnosio.

HR: Zapravo dolazite iz siromašne obitelji. Majka vam je umrla kada ste imali tek mjesec dana i odgojili su vas otac i maćeha. Kako su oni reagirali na vašu odluku da ćete upisati glazbenu školu i svirati flautu?

Ma, ja sam imala predivnu sreću. Imala sam sreću da sam bila tri godine mlađa od mog brata koji je bio moj veliki zaštitnik i koji nas je, na žalost, prerano napustio. Imao je samo trideset i devet godina kada je poginuo, a bio je novinar i dobitnik je »Zlatnog pera«, najviše novinarske nagrade. On je meni uvijek govorio: »Piple, ne boj se ja ću sve učiniti. Ti moraš svirati i ići u glazbenu školu.« Onda je mamu i papu nagovarao na sto milijuna načina, a imao je moć i strašnu sugestiju na njih, tako da su oni jednostavno rekli: »Dobro, dobro, u redu, pustit ćemo je.« Ali bio je problem na čemu ću svirati. Odabrala sam flautu, ali ne slučajno. Volim isticati kako je djetinjstvo najljepše i najsretnije doba moga života i sve ono što u djetinjstvu doživljavate i proživite, prati vas kroz cijeli život. Ne želim govoriti sebi u slavu, ali ta jednostavnost i isticanje ljubavi dolaze upravo iz djetinjstva. Ljubav treba propovijedati u jednostavnosti, jer ljubav je jednostavna. Onaj

tko ne propovijeda jednostavno ljubav, taj je i ne osjeća. Vjerujte mi, svi oni koji glume neke velike zvijezde nemaju neki osjećaj prema publici. To je više artificialna demonstracija nečega što bi trebalo biti to. Ja sam dakle, po tim konavoskim dokovima doživljavala sve svoje najljepše dane i jednostavno je meni bilo normalno da od svih instrumenata odaberem upravo flautu, jer ona je pastoralni instrument. Ali bio je problem gdje nabaviti flautu. Onda se moj otac domislio i, naravno, opet na nagovor mog divnog i vrijednog brata koji mu je rekao: »Pa čekaj pape. Imaš dvije gude (svinje). Rekao si da ćeš ih ostaviti doma da ih imamo za zimu, ali jednu prođaj i kupi maloj flautu.« I moj je tata prodao jednog debelog, masnog prasca i zaradio dovoljno novca da od jedne časne sestre kojoj je bio pun kufer sviranja, kupi flautu. On je u samostanu popravljao vodu jer je bio vodoinstalater i pitao: »Što to ona vaša časna svira?« Rekli su mu kako je to flauta i naravno kupio ju je, a časna je to jedva dočekala. Zamislite sada, na jednoj strani je debela, masna svinja, a na drugoj fina suptilna flauta. S tom sam flautom 1958. na 1959. dobila prvu nagradu na saveznom natjecanju mladih glazbenika u Ljubljani. Dogodilo se nešto što ni danas ne mogu vjerovati. Diploma crno na bijelo, a ja najbolja među trideset flautista. Ali to crno na bijelo nije dugo trajalo, jer je moj ljubomorni prvi muž, otac mog djeteta, istrgao tu diplomu. Dogodila se pogrešna demonstracija autoriteta i to mu se i osvetilo. Morala sam tražiti duplikat i dobila sam ga, a onda je došao rat pa je ta diploma izgorjela.

HR: Pojedinci su bili protiv vašeg ponovnog dolaska u Srbiju i smatrali su kako je to korak unazad za vas i vašu karijeru. Niste se osvrtni na takve izjave, ono što je odlučeno je i učinjeno, a na vašem koncertu u dvorani Gospino polje u Dubrovniku pozvali ste na oproštaj. Kako sada gledate na sve te izjave, na svu tu »medijsku pozornost«?

Dolazeći ovamo gledala sam prekrasne pejzaže i rekla: »Bože, što su nam učinili da ovo postane strana zemlja?« Ne znam shvaćate li u kojoj smo mjeri mi, dobri ljudi, zapravo tužni zbog toga. Sve ovo što nam se dogodilo zato je da bi netko dobro profitirao. Na svim stranama smo dobili silnu nepravdu i svi to doživljavamo na isti način, iako ona nama drugačije izgleda ovdje, a drugačije u Hrvatskoj.

Danas sam ovdje razgovarala s jednim mladim čovjekom i nisam mogla vjerovati koliko je razočaran. Rekao je: »Zar nam je trebao rat?« I s njim se potpuno slažem i na sav glas govorim kako je to očajna nepravda prema narodu koji nikada nije postavljao pitanje tko je tko i što je tko. Kada vlada ljubav, tko će postaviti pitanje koje si vjere i što radiš u životu? Je li se klanjaš ili je tvoj Bog na nekoj drugoj strani? Ako vjernik jesi, vjeruješ u jednog jedinog Boga. A po mom mišljenju najvažnije je ono kakav je tko čovjek. Bog nije stvarao muslimana, Hrvata, Srbina, Kineza ili Indijca. Stvarao je čovjeka. Možda sam se u odraslo biće pretvorila baš te 1991. godine, a do tada sam bila nezrelo dijete jer sam samo osjećala kako je život lijep, a život se pokazao u svojoj najgoroj okrutnosti. Onda se nakon dvadeset godina pitaš – zašto nam je sve to trebalo i što su nam učinili da ovo više nije moja zemlja.

Povodom mog koncerta u Beogradu bilo je svakojakih izjava, da sam rekla pa porekla i slično. Ali ja sam im odgovorila da na moj koncert nisu došli neprijatelji, već ljudi koji me prate tolike duge, puste godine. Ono što je najvažnije je da se volimo i da se poštujemo.

KONCERT HRVATSKE DIVE U SOMBORU

Sombor Terezi darovao srce

Somborci su bili prava publika, dovoljno je bilo samo pogledati njihova lica i ozarene osmijehe

Nekoliko stotina ljudi napunilo je u srijedu, 4. svibnja, veliku dvoranu Hrvatskog doma u Somboru.

Razlog njihova okupljanja u ovako velikom broju bio je koncert *Tereze Kesovije* pod nazivom »Još se srce umorilo nije«, povodom pedeset godina njezine karijere. Zapravo, kako kaže i sama Tereza: »Ima tu i puno više godina karijere, ali ih vješto prikrivam.«

PRIJATELJI STARI GDJE STE

Puno jednostavnosti, spontanosti, iskrenosti i ljubavi koje je Tereza prenijela na publi-

ku obilježilo je ovaj koncert. Gotovo nakon svake pjesme popularna pjavačica iz Dubrovnika komunicirala je s publikom u ugodnoj obiteljskoj atmosferi, a publika je uzvraćala pljeskom, pjevanjem i ovacijama. Mora se priznati kako danas još samo rijetki pjevači mogu na jednom mjestu okupiti sve generacije, a još rjeđi imati takvu publiku koja će sve te pjesme pjevati zdušno s interpretatorom na pozornici. Tereza Kesovija je i ovoga puta pokazala kako je diva i kraljica hrvatske šansone i kada pjeva u velikim halama i manjim dvoranama u kojima se, kako kaže, osjeća ugodnije zbog bliskosti s publikom.

Koncert je počeo pjesmom »Prijatelji stari gdje ste«, a onda je uslijedilo iznenađenje za Somborce, pjesma ovog kraja – »Fijaker stari«. Publika se »zagrijala« već na samom početku i tijekom cijelog koncerta prilazila Terezi darujući joj cvijeće, umjetničke slike, fotografije i privjeske, tako da se prednji dio pozornice zašarenio mnogim lijepim darovima.

»Sombor će sutra morati otvoriti novu cvjećarnicu«, izjavila je pjevačica povodom svih ovih darova i izljevava ljubavi somborske publike. Prigodne darove u ime HKUD-a »Vladimir Nazor« Terezi je uručio i predsjednik

društva *Mata Matarić*, a iskrene su bile i njegove riječi koje je publika ispratila ovacijama: »Draga Tereza, Sombor vam je večeras darovao srce!« Doista, Somborci su bili prava publika. Dovoljno je bilo pogledati njihova lica i ozarene osmijehe. Tereza je dobila darove i od *Marije Šeremešić*, predsjednice UG »Urbani Šokci«.

NISU JE PUŠTALI S POZORNICE

U jednom dijelu koncerta četiri odlična glazbenika počinju svirati pjesmu »Stari Pjer« autora *Dorđa Novkovića*, koju je svojevremeno izvodio i s kojom se proslavio *Ivica Perić*.

TEREZA KESVIJA U SUBOTICI

Treba gledati unaprijed

Sutra je novi dan i život teče i ne postoji ni bol ni jad što proći neće, poručila je pjevačica stihom jedne od svojih čuvenih pjesama

Kraljica mediteranske pjesme Tereza Kesovija u punoj Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici svoj je koncert započela dobro znanom

pjesmom »Prijatelji stari, gdje ste«. Uslijedile su njezine pjesme koje su oduševile prisutne. Uz prepoznatljivu komunikaciju publike i Tereze, koncert su obilježili i dirljivi trenutci.

Nakon kratkog glazbenog uvoda Tereza Kesovija obratila se i publici izražavajući oduševljenje dvoranom u kojoj nastupa. »Ovaj trenutak nije inače predviđen za neki govor, ali moram

reći kako već ova dvorana ostavlja bez glasa i daha, meni je toliko božanski lijepa da je teško opisati riječima. Maestro *Skenderović* poslao mi je snimku nastupa jednog orkestra iz ove dvorane i vidjela sam nešto čarobno, nisam mogla ni zamisliti da je u stvarnosti još dvostruko ljepša. Velika mi je čast što sam među vama večeras na ovako ekskluzivan način. Vi ste mi tu, sve mi je tu i jednostavno sam sretna, vjerujte mi«, rekla je Tereza.

Pokrovitelj koncerta, koji je održan u povodu 50 godina uspješne umjetničke karijere, bio je Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, a generalna konzulica *Ljerka Alajbeg* zahvalila je Terezi Kesoviji. »Htjeli smo se obratiti vama, a i ja osobno, da vam kažem koli-

Tereza ih prekida, jer je po njezinom mišljenju to previše tužna pjesma. Ali Somborci tu pjesmu zdušno pjevaju, bez obzira na prekid glazbe. Tereza je ugodno iznenađena i naravno otpjevala je »Starog Pjera«. Somborska publika dobiva još jednu pohvalu od Tereze: »Tako zdušno i točno pjevanje davno nisam čula od publike.« Klasičnih biseva nije bilo,

ali nije ih niti moglo biti, jer Somborci nisu puštali Terezu s pozornice ni kad je htjela završiti koncert. Pred sam kraj koncerta Tereza poziva *Nataliju Cajić*, profesoricu komparativne književnosti i novinarku RTV-a da kaže nekoliko riječi. Natalija je zapravo i glavni »krivac« za Terezin ponovni dolazak u Srbiju. Naime, Natalija je prije tri godine

putem interneta objavila priču o maloj djevojčici koja njeguje roza ruže za Terezu, koje će joj pokloniti na njezinom koncertu. Međutim, ta sasvim obična i uobičajena želja malene djevojčice pretvara se u traumu zbog rata. Ruže koje njeguje stalno venu i pretvaraju se u prah. Ta je priča bila kap viška zbog koje je Tereza donijela odluku doći u Srbiju, shva-

tivši kako njenim nedolaskom ustvari kažnjava one koji je vole.

»Tereza nam je jučer pokazivala Zagreb, bila sam hrabra i nisam plakala. Prešutjela sam nešto što ću sada vama reći. Sva ta mjesta kroz koja sam prolazila sam sanjala. Prolazila sam godinama kroz ta mjesta i tražila sam Terezu«, rekla je Natalija dodavši: »Moram se sjetiti jednog čovjeka iz Vojvodine koji se zvao čika Marko. On mi je rekao: 'Jednog ćeš dana, bez obzira koliko bio težak i bolan tvoj put, sreći tvoju Terezu. Ne zaboravi joj reći kako je ona posebna žena koja zna u svom srcu sakriti svakog čovjeka. Kada je sretniš i budeš s njom bit će to poseban dan, dan kada ste pobijedili mržnju i dan kada je pobijedila ljubav'«, zaključila je svoju malu priču Natalija Cajić.

Zlatko Gorjanac

ko nama svima znači Tereza, ne samo kad nastupa ovdje u Subotici, nego i diljem svijeta ona je pronosila našu kulturu, ona je pronosila našu pjesmu. Jest da je živjela i radila u Francuskoj. Dakle toliki ljudi, toliki vrsni glazbenici koji su surađivali s Terezom, sve je to ona ostavila u Francuskoj i vratila se uz zov domovine. Evo, sada svima nama ispunja dušu njezin božanstveni glas, a želimo joj uz ovu 50. obljetnicu njezinog umjetničkog rada

još puno sreće i puno nastupa i divnog glasa koji mi, koji smo rasli s njom, nikada nećemo zaboraviti«, napomenula je Ljerka Alajbeg.

Razdragana Tereza koncert je započela simbolično pjesmom Prijatelji stari, gdje ste, a zatim su se zaredali njezini stari hitovi Nono, Na Stradunu, Stare ljubavi, Nježne strune mandoline, Na kušinu, Moja posljednja i prva ljubavi.

»Za poruku bih izabrala riječi nade, ako pomisle u trenu-

cima da ona nedostaje, neka samo ponove stihove jedne moje pjesme – Sutra je novi dan i život teče i ne postoji ni bol ni jad što proći neće. Treba gledati unaprijed, treba gledati vedro, radovati se svakom sunčanom danu, treba se radovati životu, jer život je jednosmjerna pojava«, poručila je u izjavi za Radio Suboticu glasovita pjevačica. Organizator koncerta agencija »Tower« Terezi Kesoviji poklonila je CD *Zvonka Bogdana*.

Tijekom koncerta pjevačica je dobila veliki buket cvijeća od obožavatelja koji je došao na koncert iz Zrenjanina. Oduševljena publika imala je samo riječi hvale za koncert. Iako je napunila 73 godine, neumorna Tereza pjevala je puna dva sata. Jedinstvena pjevačica sve je vrijeme komunicirala s publikom, koja joj je nakon svake otpjevane pjesme uzvraćala velikim pljeskom.

Marina Kujundžić Kovačić

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Kazmera Skenderovića – Žarka Zrenjanina 16 i 18

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Tijekom poplave moderniziranja fasada u drugoj polovici XX. stoljeća, mnoge kuće iz XIX. stoljeća dobile su »suvremene« i potpuno obezličene, a rekli bismo i posve nezanimljive fasade, kao što je slučaj s kućom u Žarka Zrenjanina 16. No, ako se začepka ispod površine, i uroni u svijet povijesnih dokumenta, sačuvanih u Historijskom arhivu Subotice, mnoštvo zanimljivih podataka o ovakvim kućama u pravilu izroni na svjetlo dana.

Subotica u tom pogledu ima veliku prednost u odnosu na ostale gradove u Vojvodini, budući da je ovdašnji Historijski arhiv najbogatiji u zemlji. U njemu se čuva dokumentacija iz minulih stoljeća, temeljem koje se može otkriti povijest svake pojedinačne kuće u gradu, i detaljno je istražiti. Ovo je i utoliko važno jer samo potpunim upoznavanjem povijesti kuće, kroz arhivske podatke i neophodna istraživanja na samom objektu, možemo pouzdano utvrditi je li kuća uopće vrijedna zaštite ili nije. U drugim gradovima ljudi se, u pravilu, susreću samo s posljedicama modernizacijskih valova, a nemaju priliku ostvariti uvid u stvarno stanje objekta glede prošlosti, te izvršiti njegovu valorizaciju, s ciljem čuvanja vrijednog graditeljskog naslijeđa. Primjerice, parcela na kojoj se danas nalaze kuće u Ulici Žarka Zrenjanina 16 i 18 bila je 1838. godine jedinstvena i u vlasništvu udovice *Marka Skenderovića*¹. Po svemu sudeći, do kraja stoljeća ostala je u vlasništvu iste obitelji, kao skromna, prizemna seoska kuća koja se nalazila na uglu, na mjestu gdje je danas kuća pod brojem 18.

DVOJBA

Međutim, u Historijskom arhivu Subotice sačuvan je projekt prema kojem je *Josip Peić Tukuljac* podnio molbu da se

1 HAS, F:272, Katastarski premjer grada iz 1838. godine, parcela VI krug, br. 159.

Ove dvije kuće trebalo bi sačuvati kao dio vrijednog ambijenta cijele ulice, s tim da bi zahvaljujući originalnom projektu i budućim istraživanjima bilo moguće restaurirati originalnu fasadu kuće pod brojem 16

na mjestu današnje kuće, pod brojem 16, podigne nova kuća. Projekt ove skromne građanske kuće uradio je arhitekt *István Kosa*, ali kuća nije izvedena. Po svemu sudeći, u obitelji *Skenderović* dvojili su koji od dva dijela parcele prodati, a koji zadržati i na njemu za vlastite potrebe izgraditi građansku kuću, umjesto seoske. Prva varijanta je izgleda bila da se na mjestu seoske kuće, na uglu, podigne nova kuća, a da se prazni dio parcele, danas kod broja 16, proda. Vjerojatno je tadašnji vlasnik *Kazmer Skenderović* zaključio kako je bolje, ako već kani graditi novu kuću – prodati ugaonu parcelu, s kućom, i dobiti više novca, kojega može uložiti u gradnju vlastite, nove kuće na praznom dijelu parcele, odnosno na onom mjestu gdje se danas nalazi kuća pod brojem 16.

Bilo kako bilo, projekt *Josipa Peića Tukuljca* nije izveden, a *Kazmer Skenderović* je 1891. godine predao molbu, s nakanom da podigne prizemnu građansku kuću prema projektu *Titusa Mačkovića* koja se i danas nalazi u Ulici Žarka Zrenjanina 16². Izgrađena je nad karakterističnom osnovom, u obliku slova L, kao takozvana – »kuća na lakat«. Ima tri

2 HAS, F:2, ép. eng. VI kör 3/1891.

sobe prema ulici i jednu sobu u dvorišnom traktu kuće, gdje su također smješteni kuhinja i ostava. Duž dvorišne fasade kuće pružao se zastakljeni trijem. Fasada kuće bila je izvedena u neorenesansnoj maniri, sa po dva prozora na svakoj sobi koji su bili orijentirani prema ulici.

KUĆA NA LAKAT

Sudeći prema tituli navedenoj u projektu, *Kazmer Skenderović* je: *tekintetes úr*, što će reći pripadnik plemićke, zemljoposjedničke obitelji. A dvije godine kasnije dao je izgraditi pomoćni objekt u dnu parcele prema projektu neimenovanog arhitekta³. Početkom stoljeća ugaoni dio parcele *Kazmera Skenderovića* prelazi u vlasništvo *Dezsőa Kádára*, koji će 1905. godine predati molbu, kako bi oko parcele podigao novu ogradu i adaptirao vanjski zid kuće⁴. Tek 1912. godine *Kádár* predaje molbu da na svojoj parceli, odnosno uglu ulice, podigne kuću, također prema projektu *Titusa Mačkovića*, koja je gotovo neizmijenjena sačuvana sve do naših dana, u Ulici Žarka Zrenjanina pod brojem 18⁵. I ova

3 HAS, F:2, ép. eng. VI kör 12/1893.

4 HAS, F:2, ép. eng. VI kör 16/1905.

5 HAS, F:2, ép. eng. VI kör 25/1912.

je kuća karakteristične L osnove, no budući da je građena na uglu, sve su prostorije orijentirane prema ulici, uključivši i one koje bi se uobičajeno »lijepile« uz slijepi zid susjedne kuće, kao što su kuhinja, ostava i soba za poslugu.

Kuća *Dezsőa Kádára* na svojim je fasadama dobila stilske karakteristike geometrijske secesije. Podsjeća na fasade kuća koje je bezmalo serijski dizajnirao subotički arhitekt *Mátyás Salga*, te bi se mogla svrstati u red tipskih fasada. Ipak, uzimajući u obzir da je ovakvih fasada u gradu sve manje, te da se preostale kuće sličnih fasada nalaze u dijelovima grada gdje se također planira izgradnja višekatnica, te će najvjerojatnije dvije-tri još preostale ubrzo biti porušene – kuća *Dezsőa Kádára*, u ambijentu Ulice Žarka Zrenjanina bila bi vrijedan čuvani primjerak. Drugačije rečeno; kuće u Ulici Žarka Zrenjanina 16 i 18 trebalo bi, dakle, sačuvati kao dio vrijednog ambijenta cijele ulice, s tim da bi zahvaljujući originalnom projektu i budućim istraživanjima bilo moguće restaurirati originalnu fasadu kuće *Kazmera Skenderovića* pod brojem 16.

MEĐUNARODNI FESTIVAL KAZALIŠTA ZA DJECU

Rumunjsko lutkarstvo u fokusu

Ovogodišnji 18. međunarodni festival kazališta za djecu, koji će biti održan od 15. do 21. svibnja, posebno će predstaviti rumunjsko lutkarstvo kroz izložbu lutaka, kostima, scenografije i plakata rumunjskih umjetnika u Subotici, Novom Sadu i Vršcu, te kroz znanstveni skup, kao i sudjelovanje studenata lutkarstva iz Bukurešta i Tirgu-Mureša u programu svečanog otvorenja festivala i kroz sudjelovanje kazališta iz Rumunjske u natjecateljskom i pratećem programu. Festivalna nagrada za životno djelo »Mali princ« ove godine će biti uru-

čena jednom od najznačajnijih rumunjskih dizajnera *Eustaciju Gregorijanu*, za izuzetan doprinos razvoju kulture i scenske umjetnosti za djecu.

Tijekom sedam festivalskih dana nastupit će i gosti iz Irana, Brazila, Jermenije i Kazahstana, a za festivalske nagrade natjecat će se kazališta iz: BiH, Bugarske, Češke, Francuske, Hrvatske, Italije, Njemačke, Velike Britanije, Poljske, Rumunjske, Rusije, Slovenije, Turske i Srbije.

Iz Hrvatske sudjeluje Zagrebačko kazalište lutaka s predstavom *Priča o konju*, rađenoj prema pripovijetci *Lava*

Nikolajeviča Tolstoja u režiji *Zvonka Festinija*. Ovom predstavom, koja pokazuje kako se velika životna pitanja i dvojbe mogu izraziti u sažetom obliku, Festini obilježava 50. obljetnicu svog redateljskog rada.

U okviru zvanične selekcije bit će prikazano 20 predstava za djecu iz 18 zemalja koje će biti igrane u Narodnom kazalištu (scena Jadran) i Kazalištu »Dezső Kosztolányi«. I ove godine, uz gostovanja širom Vojvodine i Srbije, te reprize predstava u Segedinu, festival će ugostiti brojne umjetnike, kazališne stručnjake i studente kazališnih škola iz raznih kra-

jeva Europe i svijeta. U žiriju ovogodišnjeg festivala su: glumac i redatelj *Robert Valtl* iz Slovenije, redatelj i dramski pisac *Vladimir Birjukov* iz Rusije, scenograf i kostimograf *Pavel Hubička* iz Češke, redatelj i teatrolog *Jaroslav Antonjuk* iz Poljske i teatrolog i kazališni kritičar *Miroslav Radonjić* iz Srbije.

NOĆ MUZEJA U SUBOTICI

Izložbe, filmovi, predstave...

U osmoj po redu manifestaciji »Noć muzeja«, koja će biti održana diljem Srbije u subotu, 14. svibnja (od 18 do 2 sata), u Subotici će biti uključene gotovo sve gradske ustanove i institucije kulture koje su priredile 20 programa na 15 lokacija. Od hrvatskih manjinskih institucija i udruga sudjelovat će Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata s izložbom »Slike od slame«, a Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame i HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta priredit će program u prostorijama Galerije, u Donjem Tavankutu, od 18 sati do ponoći. Poslije otvorenja izložbe slika od slame naslovljene »Žena – inspiracija« u 19 sati, sat i pol kasnije bit će održana modna revija pod nazivom »Prošlost utkana u sadašnjost« dizajnerice *Sande Benčik* iz Tavankuta, a od 21 sat slijedi zabavni program uz tamburašku glazbu. Gradski muzej priredio je četiri izložbe

među kojima je jedna na temu bicikla – Povijesni, etnološki i umjetnički aspekti bicikla u Subotici. Izložbom »Noć u šumi« Gradski muzej se priključuje akciji Generalne skupštine UN koja je 2011. godinu proglasila Međunarodnom godinom šuma, a bit će priređene i izložbe likovnih radova na temu portreta, te u Suvenimnici izložba plakata Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba. U Galeriji dr. Vinka Perčića bit će postavljena izložba crteža i skulptura *Save Halugina*, a galerija Likovni susret priredit

će dva programa: postav slika i dokumentarni film o *Milanu Konjoviću*, te izložbu i projekciju video radova »Love It or Leave It« galeriste *Renea Bloka*. Ansambl Dječjeg kazališta će od 18 sati na sunčanom satu na trgu izvesti predstavu »A rettentő görög vitéz«, na objektu Narodnog kazališta u izgradnji bit će izveden višemedijski umjetnički projekt »Kazalište na gradilištu«, a u Sinagogi, koja također godinama čeka na obnovu, posjetitelji će moći pogledati filmove o ovom objektu i

Židovima, te slušati židovsku glazbu. Art kino je svoj program posvetio subotičkom kinematografu *Aleksandru Lifki*: u dvorani za projekcije bit će prikazivani njegovi filmovi, kao i filmovi o njemu koje su režirali *Zoltan Siflis* i *Branislav Todorović Klinić*. U holu kina bit će postavljena izložba printova učenika Politehničke škole, a u dvorištu veliki lumino objekt u obliku starog projektora.

Galerija Izlog priredit će izložbu pedesetak slika srpskih slikara, u kafeu Baš kuća bit će priređena izložba slika *Endrea Kiša*, a u dvorištu izložba skulptura subotičkih autora. U prostorijama KUD-a Bunjevka moći se pogledati etno postav, na Otvorenom sveučilištu izložba lutaka, scenografije, kostima, plakata rumunjskih autora, te izložba »Festivalski plakat 2011.«, a u SKC-u »Sveti Sava« izložba kaligrafskih radova *Svetozara Pajića*.

IZGRADNJA NARODNOG KAZALIŠTA

Neredovito financiranje odgađa završetak

*Ovo je najveći subotički projekt i mislim da nitko ne smije biti protiv njega, kaže Oliver Dulić * Nemojmo zaboraviti da kazalište gradimo za neko buduće vrijeme, dakle da zadržimo tu ambicioznost projekta, ali i kontakt s realnošću i današnjim ekonomskim prilikama, smatra Saša Vučinić * Realno je da ove godine stari zaštićeni dio kazališta bude podveden pod krov, i bit će urađeni građevinski radovi kako bi on bio zaštićen na duži rok, tvrdi József Kasza*

Zgrada Narodnog kazališta neće biti završena do 2012. godine, za kada je bio planiran rok za završetak izgradnje započete 2007. godine. Ipak, radovi će i dalje biti nastavljeni u smanjenom obujmu.

»Najvažnije je da smo svjesni toga da u ovom trenutku u ovoj državi novca za jedan tako velik, lijep, grandiozan projekt koji svakako Subotica zaslužuje – nema«, rekao je Oliver Dulić, ministar zaštite životnog okoliša, rudarstva i prostornog planiranja, poslije radnog sastanka prošlog tjedna s gradonačelnikom Subotice Sašom Vučinićem, predsjednikom Upravnog odbora Narodnog kazališta Józsefom Kaszom i projektantima.

OVE GODINE 80 MILIJUNA DINARA

U rekonstrukciju kazališta ove će godine biti investirano 80 milijuna dinara iz sredstava Pokrajinskog fonda za kapitalna ulaganja, što će biti dovoljno za završetak prednjeg starog dijela zgrade. »Potrudit ćemo se pro-

naći još sredstava kako bi se dio kazališta osposobio za svoju funkciju. Od projektanata tražimo da prilagode projekt onim sadržajima koji će kazalištu u budućnosti biti neohodni, ali i da se ukupna predračunska vrijednost smanji i primjeri današnjim ekonomskim kretanjima, te da tada pokušamo svi skupa naći novi model financiranja koji bi doveo do toga da se u sljedećim godinama kazalište završi«, rekao je Dulić te dodao, kako pojedine političke stranke koje su svojedobno započele ovaj projekt i politički stajale iza njega danas više nisu zaniteresirane za njegovu

realizaciju. »Ovo je moj poziv svim strankama koje danas dijele odgovornost i na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini da učine sve što je moguće u pomoći i lobiranju da se ovaj projekt završi. Ovo je najveći subotički projekt i mislim da nitko ne smije biti protiv njega, jer ukoliko to bude tako plašim se da će na kraju ostati samo još jedan skelet koji neće služiti ničemu, a to se ne smije dopustiti.«

Predsjednik Upravnog odbora Narodnog kazališta József Kasza rekao je kako se na sastanku s glavnim projektantom i ostalim stručnjacima došlo

do mogućih rješenja koja se tiču smanjenja troškova gradnje i mogućnosti komercijaliziranja određenog prostora u kazališnoj zgradi.

»Realno je da ove godine stari zaštićeni dio kazališta bude podveden pod krov, i bit će urađeni građevinski radovi kako bi on bio zaštićen na duži rok. To je realno za ovu godinu, a za sljedeće i te kako tražimo nove izvore financiranja. Ova institucija nije samo subotička institucija, ona mora biti kulturni centar regije i u Vojvodini i u Srbiji, ali i prema sjeveru preko granice. Takav uvjet može rezultirati sudjelovanjem na međunarodnim natjecanjima i traženjem financiranja iz europskih fondova«, rekao je Kasza.

Gradonačelnik Saša Vučinić istaknuo je kako prilagođavanje projekta znači komercijalizaciju i fazno stavljanje u funkciju.

»Zadatak projektanata je pronaći prostor koji bi se komercijalizirao, ili kao osnova za sufinanciranje u izgradnji ili kao osnova za kasnije financiranje troškova kazališta. Faznost

Kazalište na gradilištu u Noći muzeja

Na objektu Narodnog kazališta u izgradnji u Noći muzeja, 14. svibnja, bit će izveden višemedijski umjetnički projekt »Kazalište na gradilištu«. Nakon skupnog obilaska gradilišta s članovima projektantskog tima i studentima menadžmenta Akademije lijepih umjetnosti iz Beograda, planiran je nastup članova ansambla kazališta »Glumci za vas«, te »Kazalište-arhitektura-grad« – zajednički umjetnički rad studenata arhitekture s Departmana za arhitekturu i urbanizam iz Novog Sada i studenata režije s Fakulteta dramskih umjetnosti iz Skoplja, pod mentorstvom profesora Mete Hočevar, Slobodana Unkovskog i Radivoja Dinulovića.

U Beogradu zamjeraju Subotici

»Mogu danas s velikim zadovoljstvom kazati kako smo pronašli novac za završetak bazena, za završetak Y kraka, da smo ogroman novac investirali u zemljište za industrijsku zonu koja se danas puni investitorima i u kojima će raditi veliki broj naših građana, da smo to zemljište počeli infrastruktorno opremiti, da je u ovaj grad investiran ogroman novac. I odmah da vam kažem, mnogi u Beogradu zamjeraju što se u Suboticu mnogo više investira nego u neke druge gradove«, rekao je ministar Oliver Dulić.

Saša Vučinić, Oliver Dulić i József Kasza

podrazumijeva onaj osnovni, suštinski dio da se stavlja u uporabu, dvorana po dvorana, uredski prostor, dvorane za probe, kao i ostali dijelovi objekta sadržani u projektu. Ovaj sastanak doista ima veliku mjeru jedinstva svih zainteresiranih strana da prilagodimo ono što radimo vremenu u kom danas jesmo, a da pri tome ne zaboravimo kako kazalište gradimo za neko buduće vrijeme, dakle

da zadržimo tu ambicioznost projekta, ali i kontakt s realnošću i današnjim ekonomskim prilikama«, rekao je Vučinić.

FAZNO ZAVRŠAVANJE OBJEKTA

Autor projekta arhitekt Radivoje Dinulović u izjavi za »Hrvatsku riječ« kaže kako nastavak radova na rekonstrukciji kazališta nije sporan, te da su se oni spo-

rije odvijali zbog neredovitog financiranja.

»Radovi se odvijaju dalje po osiguranom financiranju za ovu godinu. Radi se na zaštićenom dijelu zgrade, koji će biti rekonstruiran do kraja listopada ili studenoga i onda će biti ugovarani radovi za sljedeću godinu. Koliko i što, to sad još nitko ne zna. Za ovu su godinu ugovoreni radovi i tu nema nikakvih dilema. Oni se, naravno, ne izvode onom brzinom kojom smo željeli, ali situacija je takva da se više i ne može očekivati«, kaže Dinulović te dodaje, kako je već početak projekta, kao i usvojeni dio glavnog projekta, podrazumijevao fazno završavanje objekta. »To znači da se neki dijelovi kuće mogu staviti u funkciju prije nego što čitava kuća bude završena. Sada je ideja da vidimo što je moguće u najkraćem roku aktivirati.

Najprije zato da se doista kuća stavi u funkciju i počne živjeti, i s druge strane da ona počne donositi neki prihod. Jer jedna od ideja tog projekta jest zapravo da kazalište kao institucija živi od zgrade i ne ovisi u toj mjeri o državi, gradu ili pokrajini o kojoj ovisi i danas.«

Narodno kazalište u Subotici najstarije je u zemlji, podignuto je 1854. godine, a prije četiri godine počela je rekonstrukcija starog dijela zgrade koji je pod zaštitom kao kulturno dobro, te izgradnja novog dijela. Financiranje investicije čija je ukupna predračunska vrijednost oko 30 milijuna eura provodi se po ugovoru prema kojemu se po 45 posto izdvaja iz republičkog i pokrajinskog proračuna i 10 posto iz gradskog. Planirano je da radovi budu završeni za pet godina.

S. Mamužić

Što je prioritet?

Predsjednik Upravnog odbora József Kasza nije propustio priliku, kao puno puta prije, prozvati stranke G17 plus i Savez vojvođanskih Mađara rekavši kako su njihovi članovi u državnim tijelima pridonijeli tome da se izgradnja ne može realizirati tempom kojim je planirana. On je, aludirajući na Nadicu Momirov, rekao: »Sve dok je vaša sugrađanka bila u ministarstvu uradila je sve da niti jedan dinar ne uđe iz republičkog proračuna.« Tijekom svog posjeta Paliću, na ove optužbe odgovorio je bivši ministar Mladen Dinkić: »Kada se prošle godine odlučivalo na republičkoj Vladi o tomu što je prioritet izgradnje u Subotici, ministar Dulić je inzistirao da to bude bazen Dudova šuma. Dakle, pitajte vaše ministre iz Subotice zašto je bazen bio prioritet, a ne kazalište.«

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Povodom 5. lipnja, Svjetskog dana zaštite životnog okoliša, a u skladu s proračunom Grada Subotice za 2011. godinu i Financijskim planom funkcije 560 – Fond za zaštitu životnog okoliša za 2011. godinu – pozicija 25 (Programi – projekti NVO na temelju javnog natječaja), Gradska uprava preko Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj raspisuje

NATJEČAJ

za (su)financiranje projektnih aktivnosti udruga građana na teritoriju Grada Subotice iz oblasti zaštite i unapređenja životnog okoliša, u 2011. godini.

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju registrirane udruge građana koje se u okviru svoje aktivnosti prvenstveno bave pitanjima zaštite životnog okoliša na teritoriju Grada Subotice.

Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj raspisuje Natječaj za dodjelu finansijskih sredstava radi realizacije projekata udruga građana u 2011. godini, koji će promovirati zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj kroz konkretne aktivnosti u oblasti zaštite prirodnih vrijednosti, očuvanja i unapređenja biodiverziteta, podizanja ekološke svijesti javnosti, umrežavanja i programa edukacije (kampovi, eko-škole, seminari, skupovi, izdavaštvo, promotivne aktivnosti, javne kampanje i sl.) na teritoriju Grada Subotice.

OPĆI UVJETI NATJEČAJA:

1. Na natječaju za (su)financiranje projekata mogu sudjelovati registrirane udruge građana s teritorija Grada Subotice s jednim projektom.

2. Projekti se podnose na obrascu koji se može dobiti na web sajtu www.subotica.rs /zaštita životnog okoliša/NVO. Rok za podnošenje projekata je 31.5.2011. godine.

3. Potrebna dokumentacija:

- Pravilno popunjen gore navedeni obrazac – UPITNIK za (su)financiranje projektnih aktivnosti udruga građana na teritoriju Grada Subotice iz oblasti zaštite i unapređenja životnog okoliša u 2011. godini;
- Preslik registracije udruge;
- Ukoliko je za izvođenje projekata potreban udio ili sufinanciranje iz drugih izvora, uz prijavu na natječaj prilaže se i potvrda (izjava) tih subjekata da prihvataju sudjelovanje u realizaciji projekta, ili izjava koordinatora projekta s kojom se garantira financiranje od strane drugog donatora, uz preslik ugovora ili nekog drugog validnog dokumenta

4. Projekti koji ne sadrže potpunu dokumentaciju neće se uzimati u razmatranje.

5. Troškovi pojedinačnih projekata koje (su)financira Gradska uprava ne mogu prelaziti iznos od 70.000,00 dinara.

6. Ukupan iznos predviđenih sredstava za dodjelu po ovom javnom natječaju je 900.000,00 dinara.

7. Prilikom određivanja visine dotacije primjenjuju se sljedeći kriteriji:

- nova i kreativna rješenja problema u oblasti zaštite životnog okoliša, posebno biodiverziteta;
- dugoročni utjecaj i održivost nakon završetka finansijske podrške;
- broj sudionika nositelja projekta;
- sopstveni udio i udio lokalne samouprave;
- medijski publicitet (televizijski i radio-prijenosi ili snimke, izvještavanje tiska i drugi načini prezentacije).

8. Rok za objavljivanje rezultata Natječaja o (su)financiranju projekata je 5.6.2011. godine.

9. Rok završetka projekta je 31.12.2011. godine.

10. S nositeljem izabranog projekta zaključuje se ugovor kojim se obvezno utvrđuje: naziv i sjedište nositelja projekta; vrsta i obim projekta; vrijeme realiziranja projekta; obim i vrsta dodjeljenih sredstava; vremenski plan upotrebe sredstava; način nadzora nad namjenskim korištenjem sredstava i odvijanjem realizacije projekta.

11. Prijave za Natječaj se podnose u zatvorenoj kuverti s naznakom: »Prijava na natječaj nevladinih organizacija«, Gradska uprava; Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj; Subotica, Trg slobode 1. Mogu se dostaviti poštom, ili lično – na šalteru 2 Uslužnog centra Gradske uprave Subotica, Trg slobode 1. Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 024/626-789, kontakt osoba Vesna Tulenčić.

12. Nakon realiziranja projekta potrebno je priložiti detaljno izvješće o realiziranju aktivnosti i finansijsko izvješće o korištenju sredstava sa specifikacijom troškova kako bi se opravdalo namjensko i zakonito korištenje sredstava.

OBILJEŽENA PETA OBLJETNICA FESTIVALA HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA HOSANAFEST

HosanaFest

FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA - SUBOTICA

Učvršćeni s vjerom

vlč. Marinko Stantić

Proslava pete obljetnice Festivala hrvatskih duhovnih pjesama Hosanafest obilježena je u nedjelju, 8. svibnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Za ovu prigodu snimljen je film o povijesti Hosanafesta, koji govori o tome kako je nastao ovaj festival, tko su bili sudionici i pobjednici tijekom ovih pet godina.

»Pet godina Hosanafesta za nas je jedan mali jubilej. Cilj nam je spasiti ono čega se još uvijek sjećamo: kako je nastajao sam festival, kako se rađao. Željeli smo ga istrnuli iz zaborava, jer kako vrijeme odmiče sve se više okupiramo budućnošću, pa zaboravimo na povijest. Stoga smo napravili povijesni presjek svih dosadašnjih festivala«, kaže predsjednik Organizacijskog odbora Hosanafesta vlč. dr. Marinko Stantić.

PRESJEK PETOGODIŠNJEG RADA

Cilj festivala je pjesmom slaviti Gospodina, potaknuti na veću pobožnost, a ujedno pomo-

Od prije dvije godine festival je humanitarnog karaktera, te se sav prikupljeni novac usmjerava za pomoć i potrebe Humanitarno-terapijske zajednice »Hosana« u Starom Žedniku

ći ljudima, osobito mladima i glazbenicima, ostvariti Bogom dane talente. Hosanafest je 2009. godine postao festival humanitarnog karaktera, te se od tada sav prikupljeni novac od ulaznica i donacija usmjerava za pomoć i potrebe Humanitarno-terapijske zajednice »Hosana«, koja se nalazi u Starom Žedniku nadomak Subotice.

Prvi Festival hrvatskih duhovnih pjesama Hosanafest održan je na velikoj sceni »Jadrana« u Subotici, a već sljedeće godine preseljen je u Dvoranu sportova, gdje je okupio oko 2000 posjetitelja. Treći festival je također održan u Dvorani sportova, dok je četvrti, 2009. godine, zbog zauzetosti Dvorane sportova, ali i zbog požara koji je izbio u srednjoj Tehničkoj školi »Ivan Sarić«, gdje je trebao biti premješten, održan u sportskoj dvorani OŠ »Majšanski put«. Već sljedeći, peti Hosanafest održan je ponovno u Dvorani sportova pred oko 1500 posjetitelja.

Valja spomenuti kako je svake godine objavljen CD s pjesmama koje su izvedene na festivalu, te kako su svake godine dodijeljene nagrade za najbolji tekst, nagrada publike, nagrada stručnog povjerenstva i glavna nagrada koju dodjeljuju izvođači među sobom. Od prošle godine štice-nici Zajednice »Hosana« također dodjeljuju nagradu za najbolju pjesmu po njihovom mišljenju.

Neke su pjesme tijekom ovih godina dobile i više nagrada, te je za ovih pet godina nagrađeno 17 pjesama koje su ovim povodom snimljene na CD-u, promoviranom na proslavi ovog jubileja. Snimke ovih pjesama nalaze se i u filmu koji je prikazan istim povodom.

U RUJNU VI. FESTIVAL

Organizatori su ovom prilikom najavili i sljedeći, šesti po redu Hosanafest koji će biti održan 18. rujna 2011. godine u Dvorani sportova u Subotici.

snimke do 28. svibnja i tada će dobiti materijal te će moći preslušati sve pjesme. Glasovat će pod šifrom, ne znajući tko je izvođač ili autor pjesme. Kada završe glasovanje, objavit ćemo imena izvođača. Želimo na taj način spriječiti eventualno glasanje po prijateljstvu, ili po scenskom nastupu. To je posao stručnog povjerenstva koji će na licu mjesta ocijeniti cjelokupni dojam određene pjesme«, napominje Marinko Stantić.

Moto ovogodišnjeg susreta je »Učvršćeni s vjerom«, a po riječima vlč. Stantića scena o kojoj

»Pjesme koje će biti izvođene na ovogodišnjem festivalu već su odabrane, te ste ih i vi objavili u Hrvatskoj riječi. Novina je da su objavljeni samo nazivi pjesama, ali ne i izvođači. Oni svi imaju obvezu poslati svoje studijske

se svih ovih godina vodilo puno računa, trebala bi biti Gecemanij – masliniski vrt u kome se Isus znojio i molio za našu vjeru.

Festival i nadalje ostaje humanitarnog karaktera.

Ž. Vukov

JELISAVETA - JELENA EVETOVIĆ: RADNJA ZA ZALJUBLJENIKE U VEZ

Dug san o »Jeseni«

*U radnji za izradu ručnih radova »Jesen« još uvijek se koriste tradicionalni predlošci kojima se motivi za vez prenose na platno * Rukom izvezeni stolnjaci, jastučnice i miljei za ukrašavanje stambenog prostora uvijek će biti u modi jer su tradicija, i vraćaju joj se sve generacije, smatra vlasnica ovog obrta*

Kada se Ulicom Žarka Zrenjanina pođe prema subotičkoj Mliječnoj tržnici pozornost prolaznika privlači nesvakidašnja ponuda – u izlogu radnje »Jesen« prikazana su platna s pripremljenim shemama za vez. Različiti cvjetni i drugi motivi za ručni rad iscrtni su na bijelom platnu i time već spremni za vezilje.

Preciznije, sheme nisu crtane, nego se određenom tehnikom s predloška na specijalnom papiru prenose na platno, a u našim su krajevima ovaj postupak nekada zvali »trukovanjem« (trukovati – nem. otiskivati, tiskati, kopirati, a u žargonu vezilja precrtavati mustre na tekstil). Nekada su tako zvali, jer se čini kako je ručna dekoracija posteljine, odjeće, stolnjaka i ukrasnih miljea u suvremenom brzom životnom tempu izgubila bitku s tvorničkim vezom, pa je time nestala i potreba da se koriste starinski predlošci i starinska znanja o tiskanju omiljenih motiva za vez na platno – ali nije... Zanatska radnja koja se »trukovanjem« bavi još postoji, jedinstvena sa svojom ponudom, pa privlači kupce i iz okruženja, mada je zainteresiranih za ručni rad danas puno, puno manje nego u ona prošla vremena. A odana tom, danas rijetkom umijeću da pripremi platno za vez je Jelisaveta - Jelena Evetović u zanatskoj radnji »Jesen«.

POVRATAK TRADICIJI

»Vraća se ono što je bilo nekad«, kaže vlasnica radnje »Jesen« dok objašnjava kako žene koje vole vez donose materijale na koje žele preneti sheme. Ali mogu izabrati i iz ponude koja postoji u radnji. Najčešće se opredjeljuju da

vezu miljee kojima ukrašavaju komode i sobne stoliće, ali i stolnjake ili jastučnice. Vezu specijalnim koncima za ručni rad u boji, a jednako se njeguje i bijeli vez. Ko kako voli. Starinski predlošci pohranjeni u radnji mogu se koristiti za pripremu platna za više vrsta veza. Jelisaveta - Jelena Evetović kaže kako ponekad ima i zabune o djelatnosti radnje: naime, ovdje se priprema materijal za vezenje, ali se uslužno ne veže.

Tradicija ručnog rada opstaje – može se na ovom mjestu saznati. »Dešava se da žene traže materijal za unučice u dobi od 10-12 godina koje su na školskim ferijama, pa ih bake žele vezom malo odvojiti od kompjutera i televizora i naučiti nečemu novom, odnosno starom. Sve se generacije bave ručnim radom, a

13. svibnja 2011.

starije pogotovu. Kažu kako ih ne zanima televizor, a vrijeme provedeno uz ručni rad smatraju korisnim, jer je nešto lijepo stvoreno.

Vežu i time darivaju mlade u obitelji, a i druge drage ljude. Osim toga, poneko kupi shemu za ručni rad za starijeg člana obitelji, primjerice, kada se baka nekim drugim poslom u kući više ne može baviti, ali još ima želju biti aktivnom, vesti, biti zauzeta nečim lijepim», kaže Jelisaveta Evetović.

Iako uslužno ne veže, veoma voli ručni rad i vezla je za sebe i svoju obitelj. A kako radnja u sadašnjim vremenima ne može opstati samo na »tiskanj« uзорaka, svoju je ponudu dopunila i manjim uslužnim krojačkim poslovima, pa se ovdje mogu obaviti popravke na odjevnim predmetima kao što su skraćivanje, sužavanje, zamjena patentnih zatvarača, ili šivanje zavjesa i posteljine.

POČELO JE NA TRŽNICI

Zanatski obrt »Jesen« nalazi se na Trgu Jakaba i Komora 7b (s izlogom na Ulicu Žarka Zrenjanina) od rujna 2008. Ali njeni su temelji postavljeni na – tržnici. Sve je nekako izraslo iz snova jer Jelisaveta - Jelena Evetović prvo je dugo snijeva-

la i maštala o jednom malom salonu. A i snovi su vremenom rasli... »*Marija Kopilović* je imala krojačku mini-radnju na Mliječnoj tržnici. I toliko bi mi bilo dovoljno, razmišljala sam i često joj i govorila, jer sam od potreba za samostalni obrt imala samo dobru volju raditi. Jednoga mi dana ona kaže 'spremaj papire', pripremala se za odlazak...

Toliko sam bila sretna kao da je sve na svijetu moje! I tako sam ušla u tu radnjicu na tržnici veličine tri četvorna metra. Dobila sam svoju dozvolu za rad 18. siječnja 1990. godine i ostala tamo dvanaest godina.« Sljedećih nekoliko godina Jelisaveta - Jelena Evetović imala je veće obveze oko obitelji i nije radila. Ali... »Bacila sam oko' na ovaj lokal još svakodnevno prolazeći prema svom radnom mjestu na tržni-

ci. Zamišljala sam kako bi mi bilo ugodno u salonu, i toplo, jer na tržnici je zimi hladno, kako bih ga uredila, i ne sluteći tada kako ima ikakve šanse da mi se želja ispuni. I evo, život je uredio da sam nekoliko godina kasnije u tom željenom salonu. Tu sam tako sretna!«

Ovo je radnjica snova Jelisavete - Jelene Evetović, a ponijela je ime »Jesen« iz sasvim određenih razloga: »Dok sam još radila na Mliječnoj tržnici dolazile su žene i govorile mi: 'Uzet ćemo nekoliko komada za vez, jesen je pa da se imamo čime baviti zimi'. I doista je tako, žene se za ručni rad pripremaju u jesen planirajući čime će se baviti kada nastupe hladniji dani i kada su više u kući.«

Katarina Korponaić

13. svibnja 2011.

ODRŽAN REDOVITI GODIŠNJI SABOR HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Mladost se vratila u Hrvatski dom

Redoviti godišnji Sabor HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora održan je u nedjelju, 8. svibnja, u velikoj dvorani Hrvatskog doma, u duhu proslave 75. obljetnice društva. Ovoga se puta govornici Sabora nisu držali »problema mladih« kao što je to bilo prijašnjih godina, jer je očit napredak na tom polju. Novo vodstvo društva, izvršni i upravni odbor svojim su novim idejama i idejama samih mladih za koje su bili otvoreni, pridonijeli tome da se mladost vrati u Hrvatski dom i da za sobom povuku nove članove, te pokažu svoju kreativnost uz punu podršku starijih.

To je izgleda karika koja je nedostajala u nekoliko proteklih godina, a da su mladi itekako zainteresirani za rad i dobro funkcioniranje društva pokazala je i njihova brojna nazočnost na Saboru.

MARLJIV RAD S PUNO LJUBAVI

Dnevni red sastojao od izbora radnog predsjedništva, izvješća o radu pročelnika folklorne, dramske, sportske, literarne, recitatorske sekcije i pročelnika kluba ljubitelja biljaka. Predsjednik *Mata Matarić* održao je govor kojim je još jednom potvrdio zadovoljstvo radom društva u proteklih godinu dana. Izabrana su i dva nova člana Upravnog odbora. To su *Marijana Gorjanac* i *Gašpar Matarić*. Novi broj lista »Miroljub« predstavio je urednik *Alojzije Firanj*.

Novi Izvršni odbor, koji je konstituiran 10. svibnja 2010. godine, održao je 24 sjednice do kraja prošle godine. Nakon uspješne preregistracije i dobivanja rješenja 29. prosinca, do danas je održano još 14 sjednica, što je ukupno 38 večeri rezerviranih za sastanke

Zadovoljstvo je svih članova kada vide 'mravinjak'

u prostorijama koje su ponekad nedostatne za istovremene

probe i sjednice, kaže predsjednik Mata Matarić

Izvršnog odbora. Mata Matarić zadovoljan je radom i odazivom članova. Predsjednik je u svom govoru izrazio osobito zadovoljstvo zbog novih članova koji su pridonijeli ukupnom napretku udruge.

»Masovnost u radu većine sekcija pridonijela je novom priljevu mladih koji su pokazatelj da smo uspješno spojili iskustvo i mladost i da smo dobro organizirani«, kaže Matarić: »Prema želji samih članova sekcija postavili smo pročelnike i stručne voditelje za pojedine aktivnosti prema njihovim mogućnostima i afinitetu. Zadovoljstvo je svih članova kada vide 'mravinjak' u prostorijama koje su ponekad nedostatne za istovremene probe i sjednice. Očekujemo da će iz kvantitete izaći kvaliteta, ali treba marljivo i s puno ljubavi raditi na usavršavanju onoga što smo odabrali za svoju aktivnost u slobodnom vremenu.«

Težnja društva je ostvarivanje onoga što stoji u članku 7 novog statuta kojega je potvrdila Agencija za privredne registre Republike Srbije. Prije svega HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora je slobodna, dragovoljna, nestranačka, nevladina i neprofitna udruga građana na

području kulture, umjetnosti, obrazovanja i znanosti. HKUD je osnovan radi razvijanja i njegovanja kulture i kulturne tradicije, hrvatskog jezika i njegovog dijalekta ikavice, folklora i običaja Hrvata – Bunjevaca i Šokaca ovog podneblja. Ovi se ciljevi prije svega ostvaruju kroz djelatnosti sekcija i tijela, osobito organiziranjem javnih nastupa, sudjelovanjem na manifestacijama, obilježavanjem godišnjica, izdavanjem lista »Miroljub« i suradnjom sa sličnim organizacijama.

IMA MJESTA ZA SVE ZAINTERESIRANE

Pokraj njegovanja kulturnog naslijeđa i tradicije svoga naroda, što je prioritet ovog društva, nazorovcima nisu strani ni običaji i kultura drugih naroda.

»Nije nam strano banatsko niti užičko kolo, starogradska pjesma, Nušić niti Sterija, ali mi imamo ulogu i zadaću biti nositelji naslijeđa kulture i umjetnosti nas Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, jer to nitko neće raditi bolje i ustrajnije od nas. Po tome nas prepoznaju, uvažavaju i podržavaju, tu smo svoji na svome i to ćemo kao kulturnu baštinu Hrvata Sombora,

Vojvodine i Srbije, unijeti u multikulturnu Europu«, kaže Matarić tvrdeći kako bi se u protivnom, nenjegovanjem svojih običaja i tradicija, stvorili nepoželjni plagijati koji nikom nisu dobro došli.

»Vidim našu novu ulogu u očuvanju izvornih običaja, pisanje i pjevanje riječi, glazbe i ostalih tradicija koje su naši preci donijeli do nas. Ukoliko to mi ne uradimo, netko drugi će unijeti plagijate u kulturni fundus Europe, što svakako ne bismo poželjeli, a svjedoci smo baš tih pojava koje možemo preduhitriti samo ako budemo lideri u svom poslu i prostoru.«

Za normalno funkcioniranje društva potreban je veliki novac, ove godine po riječima predsjednika preko 2 milijuna dinara, što se namjerava ostvariti apliciranjem na natječaje. Ali to nije dovoljno. Do sada je ostvareno samo 100 tisuća dinara od strane HNV-a za tiskanje lista »Miroljub«. Stalni prihodi se ostvaruju i iznajmljivanjem prostorije Hrvatskog doma do ulice, a do lipnja bit će iznajmljen i stan domara. Novina koju su donijela upravna tijela jest da od sada članovi društva, počevši od predsjednika do svakog člana Upravnog odbora, plaćaju ulaznice za manifestacije, što do sada nije bila praksa, ali i putovanja će se ubuduće ostvarivati uz djelomično ili potpuno samofinanciranje sudionika programa.

Na koncu je Mata Matarić pozvao sve one koji smatraju da svojim osobnim sklonostima i znanjem mogu doprinijeti društvu u nekoj od postojećih sekcija, te one koji imaju ideju kako upotpuniti, poboljšati i usavršiti rad kroz osnivanje novih sekcija, da se uključe, jer kako kaže: »u 2 tisuće četvornih metara naslijeđenih od starih ima mjesta za sve«.

Zlatko Gorjanac

EMISIJA NA HRVATSKOM JEZIKU NA RADIO BAČKOJ U BAČU PRODULJENA NA DVA SATA

Zvuci bačke ravnice odjekuju malo dulje

Uoči svoje šeste obljetnice emisija je dobila novo ruho, a urednik i njegova mala ekipa pokazali su već u prvoj novoj emisiji dobru volju i sposobnost obavljanja i kreiranja kvalitetnijeg programskog sadržaja

»Dobar vam dan želim! Kao što ste čuli u najavi, od večeras ova emisija traje dva sata. Ovo je plod intenzivnog i marljivog rada svih nas koji smo radili, pripremali i trudili se vama i s vama doći do ova dva sata emitiranja. Moram spomenuti kako u ovome imaju udjela i ostale hrvatske udruge koje djeluju u općini Bač. Bez kompaktne cjeline, zalaganja i pomoći općine Bač, HNV-a iz Subotice i, naravno, dogovora s direktorom Radio Bačke, ne bi se moglo ovo ostvariti, pa stoga svima hvala. A mala ekipa ove emisije očekuje od vas još veću podršku i, naravno, pomoć«.

Ovim se riječima urednik emisije Zvuci bačke ravnice *Pavle Pejčić* obratio slušateljima u četvrtak, 5. svibnja, od kada je ova emisija krenula po novoj programskoj shemi u trajanju od 2 sata tjedno.

REZULTAT DOGOVORA

Produljenje emisije rezultat je dogovora čelnika Hrvata u Srbiji s predsjednicima hrvatskih kulturnih udruga u općini Bač, održanom 21. ožujka u prostorijama Radio Bačke u Baču. Da podsjetimo, na tom se susretu raspravljalo o emisiji Zvuci bačke ravnice i njezinom produljenju na dva sata, a u dogovoru su sudjelovali predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, član IO HNV-a *Dužo Runje*, predsjednik Odbora za informiranje HNV-a *Siniša Jurić*, ravnatelj NIU »Hrvatska riječ«

Ivan Karan, tajnik HNV-a *Željko Pakledinac*, predsjednik općine Bač mr. *Tomislav Bogunović*, ravnatelj Radio Bačke *Milenko Vranešević* i predsjednici svih pet hrvatskih kulturnih udruga općine Bač. Tom je prigodom formirano programsko vijeće kojeg čine svi predsjednici udruga, ravnatelj Radio Bačke, tajnik HNV-a i predstavnik lokalne samouprave, a konkretizirani su i tehnički detalji o načinu uplaćivanja sredstava HNV-a za emisiju.

O produljenju emisije *Kata Pelajić*, koja predsjedava ove godine sastancima predsjednika hrvatskih kulturnih udruga u općini Bač, ovom je prigodom kazala:

»Programsko je vijeće održalo više sastanaka i, zahvaljujući potpori hrvatskom programu na Radio Bačkoj svih relevantnih čimbenika, a osobito ravnatelja Radio Bačke *Vraneševića*, u najkraćem je roku došlo do ostvarenja zaključaka i produljenja emisije s jednog na dva sata. Na svim sastancima konstatirana je objektivna potreba produljenja emisije te da ovaj važan posao bude učinkovitiji i kvalitetniji, a da svaka hrvatska udruga u općini zaslužuje u njoj odgovarajuće mjesto. Za pohvalu je što smo u konstruktivnim raspravama pronašli rješenje i što nije došlo do prolongiranja početka emisije s novim i boljim programskim konceptom. Ovo je značajan napredak u području informiranja, a nakon početka izučavanja hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture

u školi u Plavni, predstavlja najznačajniji događaj u ovoj godini za Hrvate u općini Bač«, rekla je *Kata Pelajić*.

POVEĆANJE SLUŠANOSTI

Tako su Zvuci bačke ravnice, uoči svoje šeste obljetnice, dobili novo ruho, a urednik i njegova mala ekipa pokazali su već u prvoj novoj emisiji dobru volju i sposobnost obavljanja i kreiranja kvalitetnijeg programskog sadržaja. U radu programskog vijeća sudjelovala je i predsjednica UG Tragovi Šokaca *Stanka Čoban*, koja se zalagala da ova emisija bude sadržajnija i kvalitetnija, što bi povećalo i njezinu slušanost:

»Ovaj novi sat radijske emisije na hrvatskom jeziku zasigurno će povećati slušanost emisije. Mislim da ovaj sat treba biti ispunjen sadržajima iz naše zajednice o događanjima i problemima u našim udrugama. U našoj općini postoji pet hrvatskih udruga kulture, a svaka od njih ima svoje probleme i svoje teškoće s kojima se susreće u radu. O tome se malo ili gotovo ništa ne zna. Isto tako, imamo i zajedničkih tema i projekata koji svakako zaslužuju veću pozornost u našim emisijama, nego što je to do sada bio slučaj. Urednik emisije je napravio shemu i program kojim

će ispuniti taj drugi sat, no i mi svi koji smo uključeni u kulturni život naše zajednice moramo se više angažirati i pomoći mu oko uređivanja emisije, da bi emisije bile sadržajnije, kvalitetnije i da bi obuhvatile sve aktualnosti u našoj zajednici«, kazala je *Stanka Čoban* i dodala: »Ova prva produljena emisija bila je iznimno kvalitetna i tako bi trebalo i dalje raditi.«

Ovo mišljenje dijeli i predsjednica HKUPD-a Mostonga *Dara Filipović*, koja je izrazila i nadu da će ova dvosatna emisija dugo opstati.

Drugi sat emisije posvećen je u cijelosti Trećim danima A.G. Matoša i dr. Josipa Andrića, tako da je to bio svojevrsan nastavak ove manifestacije. Za pohvalu je što je emitirana i snimka koncerta održanog u Baču, a na kome su prvi puta u ovome kraju, nakon više od pola stoljeća, izvedene skladbe dr. Josipa Andrića.

Tajnik HNV-a i HKPU »Zora« iz Vajske *Željko Pakledinac*, koji je također sudjelovao u radu programskog vijeća, izrazio je zadovoljstvo što je uredništvo emisije započelo kreirati dvosatni program, ali ujedno i nadu da će se tako nastaviti, jer je ova emisija veoma važna i potrebna svima koji ovdje žive.

Zvonimir Pelajić

ŠIDANI NA MEĐUNARODNOJ SMOTRI SVIRAČA TRADICIJSKIH GLAZBALA U ILAČI

Užitak u nesvakidašnjim tonovima

Cilj ove manifestacije je približiti stara glazbala mladim naraštajima, kao i upoznati glazbala drugih naroda

Međunarodna smotra svirača tradicijskih glazbala održana je u subotu, 7. lipnja, u Hrvatskom domu u Ilači. Predstavnici HKD-a »Šid« i Udruga za očuvanje šokačkih Hrvata »Gibarac« pozvani su na ovu svečanost.

Na ovoj tradicionalnoj, desetoj po redu manifestaciji, Šidani su po prvi put sudjelovali kako bi upoznali tradiciju, kulturu i običaje raznih podneblja Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Najprije je prisutne pozdravio i uputio riječi zahvale predsjednik KUD-a »Matija Gubec« iz Ilače *Josip Karalić*. I kao što je u svom govoru istaknuo, prvenstveni cilj ove tradicionalne manifestacije je približiti tradicionalna glazbala mladim naraštajima, kao i upoznati glazbala drugih naroda, a cilj se, kao što je iskustvo do sada pokazalo, iz godine u godinu ostvaruje.

Nazočne je pozdravio i načelnik općine Tovarnik i Ilača *Jakob Asić* i poželio svim gostima uspjeh u radu, a dobrodošlicu je poželio i predstojnik ureda župana *Marinko Beljo*, koji je rekao da se mora učiniti da na pragu ulaska u Europsku Uniju Hrvati budu prepoznatljivi po svojim običajima i kulturi i u samoj Europi.

UŽIVANJE U NESVAKIDAŠNjim TONOVIMA

Na simboličan način u kratkom prikazu predstavljena je preteča ovog festivala, suhi čičak od kojeg se nekad pravilo glazbalo, a potom je hrvatskom himnom započeo bogat

kulturno-umjetnički program. Najprije se prisutnima predstavio Hrvatski gajdaški orkestar iz Zagreba s glazbalima – gajdama, samicom i frulom. U neobičnim zvucima i pjesmama ovih glazbala prisutni su uživali i divili se nesvakidašnjim tonovima, a potom nešto drugačije – muška pje-

ovom festivalu bili i Duo MB iz Pule koji su uz mandolu i mandolinu odsvirali pjesme s istarskog podneblja, kao i splet dalmatinskih polki. Gosti na ovoj manifestaciji bili su i Hrvatsko kulturno društvo »Žepče« iz Bosne i Hercegovine, koji su, uz šargije i frule, otpjevali nekoliko skladbi karakteri-

obzirom na to da im je ovo bilo prvo iskustvo i dolazak na ovakvu vrstu manifestacije.

IZLOŽBA RUČNIH RADOVA I FRIZURA

Svim sudionicima smotre uručene su zahvalnice za gostovanje, a svi nazočni su poslije priredbe pozvani na domjenak i izložbu ručnih radova i frizura u susednu školu. I Šidani su se, kao i svi ostali, divili brojnim rukotvorinama vrijednih ruku. Na izložbenom prostoru moglo se vidjeti pregršt ručnih radova, ručnika, šlinganih i vezanih stolnjaka, zlatoveza, odjevnih predmeta, nošnji, kao i ručno oslikanih staklenih predmeta. Pogotovo je bilo izuzetno lijepo vidjeti izložene frizure na lutkama, kao izuzetno dobre ideje za djevojke obučene u nošnje.

Ovakvo iskustvo je za jedno mlado hrvatsko kulturno društvo, kao što je HKD »Šid«, i predstavnike Udruga za očuvanje šokačkih Hrvata Gibarac od izuzetno velikog značaja jer, pokraj toga što je ostvarena još jedna prekogranična suradnja, vidjeti i upoznati se s kulturama različitih podneblja može imati za svrhu samo još bolje smjernice za daljnji rad. A u nadi da će ubuduće ovakvih susreta biti još više, Šidani su se s najljepšim utiscima vratili doma u nadi da će uskoro i HKD »Šid« biti domaćinom slične manifestacije.

Suzana Darabašić

vačka skupina Paorija Tordinci otpjevala je nekoliko skladbi prepoznatljivih za njihov kraj. Poslije su nastupili gosti iz Iloka, Komletinaca, Nijemaca, Bapske, koji su odsvirali pjesme na samicama. Novinu i okrijepljenje okupljeni gosti osjetili su i iz prepoznatljivih zvukova Istre, jer su gosti na

stičnih za njihov kraj. Goste je uveselila i ženska pjevačka skupina »Zvizde« iz Zagreba, KUD »Josip Kozarac« iz Štitara, KUD »Tena« iz Đakova, kao i KUD »Dukati« iz Svinjarevaca. Dvosatni program je prošao zaista u vrlo lijepom i dobrom raspoloženju, a Šidani su osobito uživali s

U RUMI ODRŽAN SVEČANI GODIŠNJI KONCERT HKPD-A »MATIJA GUBEC«

Predstavljen bogat opus

Svečani cjelovečernji koncert Velikog tamburaškog orkestra Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Rume povodom 108 godina postojanja i uspješnog rada održan je u subotu, 7. svibnja, u velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi. Pod ravnanjem umjetničkog voditelja i dirigenta Josipa Jurce orkestar se rumskoj publici predstavio svojim bogatim opusom u kojem je, osim klasičnih tamburaških pjesama, bilo i transkripcija djela ozbiljne glazbe aranžiranih posebno za tambu-

raški orkestar, više instrumentalne ali i starogradske i evergreen melodije.

Osim vokalnih solista društva: Dunje Divić, Katarine Atanacković i Dušana Stupara, s rumskim je tamburašima na ovogodišnjem koncertu po prvi put nastupio i Zoran Lepšanović iz Golubinaca.

Subotnji program brežanskih tamburaša je, već po običaju, počeo pjesmom Josipa Jurce »Rumo lepote« u izvedbi Dušana Stupara, da bi u nastavku rumaska publika čula više pjesama Zvonka Bogdana (»Šta

li radi moja ljubav«, »Prošle su mnoge ljubavi«, »A ti se nećeš vratiti«, »Ti si moja zadnja ljubav«), Miroslava Škore, Šime Jovanovca, Slavonskih lola, zatim pjesme »Zlato moje« i »Šta je cvetu biti bez vode« u izvedbi Dunje Divić, pa čuvenu skladbu »Kristinka« Petra Zdeneka u izvedbi Katarine Atanacković, skladbe »Fascination« od Harolda Atteridkea, »Indiference« Tony Murena, »Amurski valovi« M. Kjusca i druge. Na koncertu je po prvi put izvedena skladba Josipa Jurce »Ej tamburo« u

izvedbi Dušana Stupara, a da bi se sve završilo još jednom pjesmom koja je jedan od zaštitnih znakova ovog društva - »Moj kićeni Srem«, koju su zajedno otpjevali svi vokalni solisti.

Prije početka koncerta sve nazočne goste i publiku prigodnim je govorom pozdravio predsjednik društva Milenko Kulušić.

Nikola Jurca

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje

* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

USPJEH SOMBORSKOG ORKESTRA

»Amadeusi« prvaci u Belgiji

Mješoviti orkestar »Amadeus« Muzičke škole »Petar Ko-njović« iz Sombora osvojio je prvo mjesto na 59. europskom festivalu mladih glazbenika u Belgiji, u kategoriji orkestara različitih uzrasta. Festival je održan početkom ovog mjeseca u belgijskom gradu Nerpeltu. Mladi Somborci nastupili su u konkurenciji 20 orkestara u kategoriji F, u kojoj su se natjecali orkestri čiji sastav čine članovi različitih uzrasta, a sviraju na različitim instrumentima. »Amadeusima« je ravnao dirigent Gregor Zagorc, a program su činile dvije skladbe Saše Kovačevića i dio »Labuđeg jezera« Petra Iljiča Čajkovskog.

Na festivalu se okupilo više od stotinu sudionika iz dvadesetak zemalja, a pokraj Somboraca, iz Srbije je sudjelovao i tamburaški orkestar iz Rume.

Z. G.

BOKA, SREDNJE BANATSKO SELO U KOJEM ŽIVE I HRVATI

Potomeci doseljenika iz Pokuplja

Pred turskom najezdom Hrvati su se u Banat doselili početkom XIX. stoljeća

Boka je srednjobanatsko selo kroz koje prolazi magistralni put Zrenjanin-Vršac, a nalazi se na lijevoj obali rijeke Tamiš u ravnici. Boka je multietničko selo gdje živi oko 1750 žitelja. Ovdješnju Osnovnu školu »Žarko Zrenjanin« pohađa oko

180 đaka. Osnivači su selo izgradili na visokim obalama lesne terase kako bi se zaštitili od poplava. Na izgradnju mjesta na sadašnjoj lokaciji utjecali su ekonomski razlozi, a krivudav tok Tamiša uvjetovao je nepravilan oblik sela.

Boka se prvi put spominje u

papinom spisku desetka iz 1332.-37. godine. Od turske najezde Boka je pripala Pančevačkom distriktu, pa je prilikom ponovnog uspostavljanja Torontalske županije Boka dodijeljena Bečkerečkom srezu. Poslije saslušanja državnog vijeća, carica *Marija Terezija* listopada 1751. godine odlučila je u Banatu ukinuti dotadašnju vojnu upravu i zamijeniti je civilnom, koja je bila potčinjena carskoj i kraljevskoj bečkoj dvorskoj glavnoj blagajni.

Hrvatski se narod doselio iz Pokuplja, i to iz mjesta s lijeve obale Kupe i desne obale Gline. Odselili su se zbog Turaka koji su napadali taj prostor. Tada je *Galjuf*, biskup Zagrebačke biskupije, počeo iseljavati Hrvate iz te oblasti, a biskup *Vrhovac* ih je 1801. godine

naselio u Boki, Keči, Klariji i Neuzini. Prilikom doseljavanja Hrvata u Boku, hrvatski su se plemići priključili Mađarima, a uz to je došlo do podjele sela na hrvatski i srpski dio. Na srpskom dijelu nalazila se pravoslavna crkva, a na hrvatskom rimokatolička crkva i župni ured.

Kao što je u početku navedeno, Boka je od svog postojanja bila multietničko selo. Danas ovdje žive: Hrvati, Mađari, Romi i Srbi.

V. S., S. T., D. K.

IZLOŽBA CRTEŽA I SLIKA KRISTIJANA ČEDOMIRA SEKULIĆA U NOVOM SADU

Duh američkog zapada

Mislim kako se iz indijanske povijesti sličnih plemena, sličnih naroda, i ovi balkanski narodi, koji biološki nestaju, trebaju zapitati o padu svih moralnih vrijednosti, o gubitku morala, o padu standarda i o svakoj vrsti nekakvog retro-nazadnog procesa, rekao je autor

nom svibanjskom danu, veliki broj posjetitelja. Za kratko vrijeme prostorije Američkog kutka preplavili su mnogi povjesničari umjetnosti, ljubitelji slike, kritičari, predstavnici medija i strastveni zaljubljenici u lijepo. Portreti poglavica, indijanskih plemena, neobuzdane snage i jačine konja u trku po američkim prerijama, vratili su sigurno svakog u djetinjstvo i doba vestern filmova, ratova Indijanaca i kauboja i svih lijepih stvari koje djetinjstvo čine.

Otvorenju izložbe prethodila je uvodna riječ domaćina, predstavnika Američkog kutka, koji je pročitao kritiku *Nele V. Sterić*, umjetničke edukatorice iz Los Angelesa. Govoreći o Kristijanovoj umjetnosti ona ističe kako je umjetnost nešto što on voli, kao i to da je dobar dio života proveo istražujući izvorna američka plemena o

čemu ima namjeru napisati i knjigu. *Zlatko Milenković* je, govoreći o autoru i njegovim djelima, rekao je kako su slike s izložbe slike jednog svijeta koji svakako zaslužuje neke svoje zidove, neke svoje hramove, neko dostojno mjesto.

Na koncu je i autor govorio o svojoj izložbi istaknuvši kako je to možda jedan interesantan krug pretrage u iznalaženju slikarskog načina i pronalaženja likovnog jezika.

»Želio sam da 18. samostalna izložba bude fokusirana u duhu prikazanog svijeta, jedne predodžbe mog djetinjstva, nekih mojih davnih ljubavi, jednog vremena koje u meni budi nostalgiju, kada sam se kao dječak igrao, pravio vlgvame, šatore, tomahavke, kada smo ratovali s prijateljima u nekim našim indijanskim ratovima. U suštini, ovo je priča koja

skreće pozornost na američke Indijance danas u rezervatima i na ono što se zapravo događa s nekima od njih koji se previše udalje od vlastite tradicije radi svijeta bijelog čovjeka i potrošačkog, materijalnog društva. Ovdje imamo i strip priču – Ubojstvo ljepotice Sakanewe. Mislim kako se iz indijanske povijesti sličnih plemena, sličnih naroda, i ovi balkanski narodi, koji biološki nestaju, trebaju zapitati o padu svih moralnih vrijednosti, o gubitku morala, o padu standarda i o svakoj vrsti nekakvog retro-nazadnog procesa«, rekao je Sekulić.

Autor se pri izradi koristio različitim tehnikama, od olovke, preko tuša, kombiniranih tehnika, pastela, akrilika, ulja, čak i kolaža, a pokraj toga i originalnom fotografijom ili dobrom reprodukcijom u kreiranju indijanskih likova, osobito kada se radi o povijesnim likovima.

Izložba je prodajnog karaktera i otvorena je za sve zainteresirane do 31. svibnja.

Ankica Jukić-Mandić

U Američkom kutku u središtu Novog Sada prošlog je četvrtka *Kristijan Čedomir Sekulić*, uspješni novosadski slikar, otvorio svoju 18. po redu samostalnu izložbu. Izložba pod nazivom »Duh američkog zapada« privukla je, usprkos hlad-

JEDNODNEVNI IZLET HRVATSKE MLADEŽI BAČKE I SRIJEMA NA PLITVIČKA JEZERA

Nestvaran svijet jedinstvene ljepote

Mladi podrijetlom iz Bačke i Srijema uvjerali su se te prekrasne sunčane subote da su Plitvička jezera doista jedinstveni prirodni fenomen sa 16 živopisnih jezera koja su međusobno spojena brojnim sedrenim slapovima

Hrvatska mladež Bačke i Srijema, organizacija koja okuplja mlade podrijetlom iz Vojvodine koji sada žive u Republici Hrvatskoj i studente hrvatskih sveučilišta iz Vojvodine, i Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata organizirali su prošle subote za svoje članove jednodnevni izlet u Nacionalni park Plitvička jezera, najveći i najstariji među osam nacionalnih parkova u Hrvatskoj i jedan od najimpresivnijih, najatraktivnijih i znanstveno najdragocijenijih primjera svjetske prirodne baštine.

Sama činjenica postojanja velike količine vode u krškom području svrstava ovaj park u jedno od rijetkih takvih mjesta na planetu Zemlji, što je prepoznato i na međunarodnoj razini uvrštenjem Nacionalnog parka Plitvička jezera 1949. godine na Listu svjetske prirodne i kulturne baštine UNESCO-a, čime je stekao status globalnog prirodnog i kulturološkog fenomena.

PRIRODNI FENOMEN

Mladi podrijetlom iz Bačke i Srijema uvjerali su se te prekrasne sunčane subote da su Plitvička jezera doista jedin-

stveni prirodni fenomen sa 16 živopisnih jezera koja su međusobno spojena brojnim sedrenim slapovima u kontinuiranom biodinamičkom procesu povećanja sedre – porodne vapnenačke stijene nastale taloženjem kalcijeva karbonata iz vode koja stvara različite oblike u krškim rijekama i potocima – u vrlo posebnim ekohidrološkim uvjetima. Mijenjanjem vodenih tokova neke sedrene barijere presušuju, a na drugim se mjestima oblikuju nove, tako da su Plitvička jezera u neprestanoj preobrazbi.

Jezera natapaju vode Crne i Bijele rijeke s pritokama, te Rječica i njene pritoke, a vode jezera slijevaju se nakon slapa Sastavci na donjim jezerima u rijeku Koranu, u koju se ulijeva i rječica Plitvice oblikujući veličanstven Veliki slap, najveći u Hrvatskoj, padajući s visine od 78 metara.

Mirela Stantić, govoreći u ime organizatora Hrvatske mladež Bačke i Srijema, nije krila svoje oduševljenje čudesnim krajolikom u kojem je zaustavljeno vrijeme očuvalo spomen na svijet koji je nestvaran i koji u znatnoj mjeri pridonosi svrstavanju Hrvatske među najljepše zemlje u Europi.

»Plitvice su vodeni raj u Hrvatskoj i doista je rijetkost pronaći ovakvu raskošnu ljepotu na jednom mjestu, a mislim da bi posjet Nacionalnom parku Plitvička jezera, koji obilaze turisti iz cijelog svijeta, trebao bi biti svojevrsna moralna i domoljubna obaveza svakog stanovnika Hrvatske. Naime, nezamislivo je propustiti razgledavanje ovog prirodnog fenomena koji nam je na dohvat ruke, a zbog kojeg stranci prevaljuju tisuće i tisuće kilometara kako bi mu se mogli diviti i uživati u njegovoj čudesnoj ljepoti«, rekla nam je Mirela Stantić, a službena brojka od 946.825 posjetitelja Nacionalnom parku Plitvička jezera prethodne godine samo potvrđuje riječi predstavnice i »primus inter pares« Hrvatske mladež Bačke i Srijema.

NA POVRATKU

Osim raskošne ljepote Nacionalni park Plitvička jezera obilježio je i noviju hrvatsku povijest. Naime, na samom početku Domovinskog rata, na Uskrs 1991. godine, na Plitvicama je poginuo mladi hrvatski policajac Josip Jović. Prvoj žrtvi agresije na Hrvatsku

na mjestu pogibije podignut je spomenik.

Po povratku u Zagreb mladi su vojvođanski Hrvati posjetili i mjesto Rastoke pokraj Slunja, na utoku rijeke Slunčice u Koranu, na kojem se ova rječica rastače na mnogo slapova i slapčića, a najljepši su Buk, Hrvoje i Vilina kosa. Mladi su u tom, još jednom hrvatskom prirodnom dragulju razgledali stare mlinice i razigrane slapove i uživali u plesu vode. Rastoke su 1969. godine upisane u Registar nepokretnih spomenika kulture Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu.

I zadnja lokacija jednodnevnog izleta Hrvatske mladež Bačke i Srijema bio je Muzej Domovinskog rata u Turnju, predgrađu Karlovca, u kojem su mogu vidjeti nije-ma svjedočanstva o strahotama rata koji govore više od riječi. Primjerice, izložen je srušeni neprijateljski zrakoplov MIG, u kućnoj radinosti sklepana oklopna borbeno vozilo, tenkovi i topovi, a sve to izloženo je na otvorenom prostoru, u dramatičnom odnosu s ostacima zgrada uništenih u agresiji na karlovačko područje.

Zlatko Žužić

KRONOLOGIJA od 13. do 19. svibnja

13. SVIBNJA 1785.

Kako bi se neposredna okolica crkve sv. Mihovila mogla urediti i učiniti pristupačnijom, Gradsko vijeće je dopustilo da se nasipi, svojedobno podignuti u cilju obrane utvrde i grada – razgrade i poravnaju. Osim toga su utvrda i grad bili opasani velikim močvarama, te su uspješno odolijevali vojnim napadima.

13. SVIBNJA 2005.

Književnom matinejom u Gradskoj knjižari »Danilo Kiš« obilježeno je pola stoljeća kontinuiranog izlaženja subotičkog časopisa za književnost, umjetnost i kulturu »Rukovet«. Govorili su njegov pokretač, prvi glavni i odgovorni urednik *Lazar Merković*, zatim *Milovan Miković* i sadašnji urednik *Boško Krstić*. Za pet desetljeća objavljen je 291 svezak »Rukoveti«, u kojima je surađivalo oko 2500 autora raznih profila iz zemlje i inozemstva.

14. SVIBNJA 1924.

Umro je dr. *Franjo Sudarević*, liječnik, istaknuti rodoljub i nacionalni djelatnik, veliki župan i gradonačelnik slobodnog kraljevskog grada Subotice, od 4. svibnja do 8. studenoga 1920. godine, kada je dao ostavku zbog razmimoilaženja s onodobnim režimskim strankama.

14. SVIBNJA 1993.

Već prvi dan provođenja Rezolucije 820 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, pokazuju da se odluka o zaoštavanju sankcija dosljedno poštuje. Premda su svi granični prijelazi, pa tako i prema Mađarskoj, otvoreni, uobičajeni je kamion-

ski transport u potpunosti – zamro.

15. SVIBNJA 1680.

Prema jednom arhivskom spisu, segedinski franjevac *Mihály Verbély* umoljava nadkapetana *Istvána Koháryja* da sa svojim vojnicima zaštiti kmetove u Ludošu od pljačke i zulumčarenja pripadnika čete iz pograničnih utvrda.

15. SVIBNJA 1948.

Rođen je *Slavko Matković*, istaknuti pjesnik srednje generacije poratnog Subotičkog književnog kruga, prozaist, multimedijalni umjetnik i djelatnik subotičke Gradske knjižnice. Bio je zagovornik avangardnih stremljenja i osnivač umjetničke grupe »Bosch + Bosch«. Objavio je desetak knjiga pjesama i grafičkih svezaka. Bio je vrsni prevoditelj s mađarskog jezika. Umro je prerano, u punoj stvaralačkoj zrelosti, 2. studenoga 1994. godine.

16. SVIBNJA 1744.

Zbog ponovljenog pograničnog incidenta, subotičke vlasti podnijele su tužbu protiv segedinskih pustahija koje su teško pretukle šestoricu čobana, zaprijetivši »da će im kosti slomiti, ako im još jednom dopadnu šaka«. Iz ovog, samo naizgled, banalnog sukoba, izrodio se dugotrajni spor, okončan tek kada je kraljica naredila da se sporni teritorij podijeli između dva grada, što je učinjeno 1748. godine.

16. SVIBNJA 1944.

Po naredbi okupacijski vlasti, u Subotici je počeo masovni izgon Židova iz njihovih domo-

va u prinudni smještaj, u geto, pokraj teretnog željezničkog kolodvora i zgrade carine. Tijekom lipnja, iz subotičkog geta je oko 4000 Židova deportirano u njemačke koncentracijske logore, najviše u Auschwitz i drugdje, gdje su gotovo svi pobijeni.

17. SVIBNJA 1756.

Magistrat grada Sveta Marija (Subotica), na sjednici kojoj je predsjedao sudac *Petar Mukić*, odlučio je da se za gladne žitelje grada kupe potrebne namirnice od Beljskog vlastelinstva.

17. SVIBNJA 1883.

Grupa subotičkih poduzetnika, među kojima su bili: *Jakov Čik*, *Grgo Delmiš*, *György Mucsi*, *Sándor Pukel* i dr. pokrenula je postupak osnutka dioničkog društva – »Opće subotičke štedionice«. Temeljni kapital štedionice iznosio je tisuću obveznica od po 100 forinti, a predbilježene su za samo deset dana.

17. SVIBNJA 1945.

Započeo je intenzivan proces kolonizacije Subotice i šire okolice, poglavito u Bajmoku, Dušanovu, Starom Žedniku, Višnjevcu i mnogim drugim još mjestima u koja masovno pristižu stari i novi kolonisti iz Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske (Dalmacije, Like...) i drugih krajeva Jugoslavije.

17. SVIBNJA 1991.

Bračni par dr. *Muhamed Badawi* i dr. *Marija Krmpotić* otvorili su prvu privatnu ambulantu opće prakse. Smještena je u Aleksandrovu.

18. SVIBNJA 1879.

Utemeljeno je »Građansko čitalačko društvo« koje je okupilo 209 članova. Pod predsjedništvom *Matije Antunovića* održavani su večernji skupovi protkani čitanjem proznih i poetskih djela, te zabavnim sadržajem. Društvo raspolaze vlastitom knjižnicom (knjige, tisak...).

18. SVIBNJA 1968.

U Prilepu, u Makedoniji, gostovala je grupa subotičkih književnika. Tom prigodom tamošnji književni časopis »Stremez« u dvije sveske objavio je pjesničke, prozne i esejističke radove subotičkih pisaca, koje su na makedonski jezik preveli najeminentniji makedonski pisci i prevoditelji.

18. SVIBNJA 1980.

Boksač Spartaka *Geza Tumbas* osvojio je titulu prvaka zemlje u lakoj kategoriji.

19. SVIBNJA 1788.

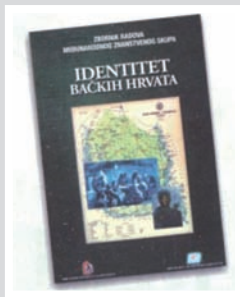
Kompromisnom intervencijom Namjesničkog vijeća, glavni sudac Subotice *Josip Antunović* vraćen je u Gradsko vijeće, čime je okončan višemjesečni žestok i ostrašćen sukob, nastao oko poreznih povlastica plemića, ali i zbog osobne netrpeljivosti između *Antunovića* i gradonačelnika *Šimuna Mukića*.

19. SVIBNJA 2002.

Subotički pjesnik i publicist *Tomislav Žigmanov* objavio je u vlastitoj nakladi knjigu pjesama »Bunjevački blues«. Likovnu opremu i ilustracije uradio je mr. arhitekture *Ante Rudinski*.

Predstavljen Zbornika radova

ZAGREB – Hrvatski institut za povijest iz Zagreba i Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice organizirali su predstavljanje Zbornika radova međunarodnog znanstvenog skupa »Identitet bačkih Hrvata« koji je održan u Zagrebu od 27. do 28. studenoga 2008. godine. Zbornik je predstavljen 11. svibnja u »Zlatnoj dvorani« Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu, a o njemu su govorili dr. sc. *Marino Manin*, *Tomislav Žigmanov* i dr. sc. *Robert Skenderović*.

Festival hrvatske tamburaške glazbe

OSIJEK – Od 13. do 22. svibnja u Osijeku će u organizaciji Hrvatskog tamburaškog saveza biti održan 34. međunarodni festival hrvatske tamburaške glazbe. U sklopu festivala u Hrvatskom domu u Somboru će u nedjelju, 15. svibnja, biti priređena tamburaška večer na kojoj će sudjelovati 173 tamburaša iz Varaždina, Čakovca i Našica, a nastupit će i mladi tamburaši Muzičke škole »Petar Konjović« iz Sombora, kao i Somborsko tamburaško društvo kojim će ravhati prof. *Đura Parčetić*. Početak je u 18 sati.

Z. G.

Arhivsko-bibliografski seminar namijenjen hrvatskim udrugama kulture

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata nastavlja s redovitim aktivnostima na planu organiziranja edukacijskih programa u cilju kadrovskog osnaživanja mjesnih udruga kulture Hrvata u Vojvodini. U tom smislu, Zavod priređuje u subotu, 14. svibnja, arhivsko-bibliografski seminar. Na seminar su pozvane hrvatske udruge kulture s područja gradova Subotice i Sombora, a namijenjen je tajnicima ili osobama zaduženim za vođenje arhiva udruga. Seminar će u dogledno vrijeme biti organiziran i za udruge s područja Podunavlja te Srijema i Novoga Sada.

O zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva u pismo-hranama udruga govorit će ravnatelj subotičkog Historijskog arhiva *Stevan Mačković*, a na temu Bibliografska praksa praćenja aktivnosti udruga *Katarina Čeliković*.

Seminar će početi u 10 sati u prostorijama Hrvatske čitaonice i imat će teoretski i praktični dio.

Godišnji koncert HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta

TAVANKUT – Godišnji koncert folklornog odjela HKPD-a »Matija Gubec« bit će održan 15. svibnja s početkom u 19:30 u Domu kulture u Donjem Tavankutu. Ulaznica je 100 dinara.

Kolokvij »Franjevci u Baji«

SUBOTICA – Tema XII. znanstvenog kolokvija koji organizira Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice je »Franjevci

u Baji«. Imat ćemo priliku upoznati povijesnu prisutnost i djelovanje franjevacu u Baji, gradu nakon Subotice i Sombora trećem po značaju za bunjevačke Hrvate. Uvodničar je prof. dr. *Dinko Šokčević*, pročelnik Odsjeka za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta »Janus Pannonius« u Pečuhu. Kolokvij će biti održan u četvrtak, 19. svibnja, od 19 sati u kapeli Crne Gospe franjevačke crkve sv. Mihovila, Franjevački trg 1 u Subotici.

Likovne radionice za pedagoge i izložba radova djece iz Šibenika

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata nastavlja s praksom potpore nastavi na hrvatskom jeziku, priređivanjem likovne radionice za pedagoge koji rade s učenicima u nastavi na hrvatskom jeziku. Likovna radionica će biti održana u subotu, 21. svibnja, u prostorijama Hrvatske čitaonice od 9 do 12 sati, a voditeljica je *Zdenka Bilušić*, voditeljica Centra za vizualnu kulturu Gradske knjižnice »Juraj Šižgorić« iz Šibenika. U radionici će se raditi teme: Kaširanje novinskim papirom – radionica pleternih ornamenata, Akvarel – osobine tehnike i Teatroni – izrada makete kazališne pozornice s glumcima i scenskim rekvizitima.

Uoči likovne radionice, u petak, 20. svibnja, u 19 sati u galeriji Gradske knjižnice u Subotici bit će otvorena izložba pod nazivom »Sto dječjih inicijala«, dio izložbe iz produkcije Centra za vizualnu kulturu Gradske knjižnice »Juraj Šižgorić« i tri grafičke karte »Taj divni svijet« iz dječje grafičke radionice Galerije sv. Krševana u suradnji s NP »Krka«. Teme su kulturna i prirodna baština zavičaja.

Novi svezak »Klasja« pred čitateljima

U novom svesku »Klasja naših ravni« 3.-4., 2011. tiskan je drugi ulomak iz najnovijeg romana »Damin gambit« *Tomislava Ketiga*, zatim novije pjesme *Petka Vojnića Purčara*, *Jasne Melvinger*, *Zvonka Sarića*, *Svetlane Ban*, *Matije Molcera* i *Lazara Franciskovića*. »Klasje«, nadalje, donosi priče ukrajinske spisateljice za djecu i odrasle *Raise Talalaj* u prijevodu *Đure Vidmarovića* i *Darje Plevšen*, kao i kratke priče *Stjepana Bartoša* i *Dražena Prčića*. Iscrpn pregled stvaralaštva *Jurice Čenara*, suvremenog hrvatskog pjesnika iz Gradišća u Austriji, pripremio je *Đuro Vidmarović*, a o hrvatskom pjesniku i povjesničaru iz Mađarske dr. *Josipu Gujašu Đuretinu* piše *Đuro Franković*. I u ovom svesku »Klasja« objavljen je nastavak iz monografije o Lemešu *Antonije Čota Rekettye*.

Pokraj toga, tiskana su izvješća: *Davora Bašića Palkovića* s godišnje skupštine Subotičkog ogranka Matice hrvatske, nadalje, njegova predsjednika *Stipana Stantića*, o djelovanju OMH u razdoblju 2006.-2010., kao i *Milovana Mikovića* o radu uredništva časopisa »Klasje naših ravni«.

Likovne priloge potpisuju: *Nikola Reiser*, *Ferdinand Kulmer*, *Antun Mejzdić*, *Zora Matić*, *Virgilije Nevjestić*, *Nives Kavurić-Kurtović*, *Mehmed Zainović*, *Slavko Kopač*, *Dragica Cvek-Jordan*, *Nikola Koydl*, *Vjekoslav Brešić* i *Ivo Režek*, a o njima piše povjesničar umjetnosti *Ivica Belamarić*. Novi svezak »Klasja naših ravni« može se nabaviti u Gradskoj knjižari »Danilo Kiš«, knjižari »Školske knjige«, u »Antikvarijatu« na Korzu, kao i u uredništvu »Hrvatske riječi«.

ANTE SEKULIĆ, »SELO NA RASKRIŽJU PUTOVA – STOLJETNICA ŽEDNIČKE ŽUPE«; KATOLIČKI INS

Dug zahvalnosti prema svima koji su nam

Ante Sekulić ovom knjigom želio je počastiti crkvu u kojoj je izmolio puno molitava i dobio mnoge milosti; htio je počastiti župu u kojoj je proživio djetinjstvo i mladost kao »najljepše i najpotresnije dane svoga života«. Osim toga, ovom knjigom on je želio počastiti i sam Žednik – »selo na raskrižju putova«

Proslava stote obljetnice jedne crkve doista je veliki događaj. Za tako značajnu obljetnicu pojedine župne zajednice pripremaju se dugo i nastoje proslavu učiniti što sadržajnijom. Međutim, nije svakoj župnoj zajednici uspjelo za stoljetnicu svoje crkve prirediti knjigu o povijesti crkve, odnosno župe, kao što to uspjelo žedničkoj. Još je rjeđi slučaj da o povijesti crkve i župe piše provjereni znanstvenik, akademik, zaljubljenik u svoj zavičaj, u salaše, u svoj narod, u župu svoga djetinjstva... Upravo takvu knjigu dobili su Žedničani za svoj veliki jubilej. Ova knjiga pisana je puno godina. Akademik *Ante Sekulić* prikupljao je građu o Žedniku, čuvao je, dopunjavao, pisao je srcem i kao da je sve u njemu dozrijevalo čekajući ovu godinu, ovaj dan, da bi pred Žedničane – bivše i sadašnje, na svečani slavljenički stol stavio slatki plod – knjigu pod naslovom: »Selo na raskrižju putova – stoljetnica žedničke župe«.

Ante Sekulić ovom knjigom želio je počastiti crkvu u kojoj je izmolio puno molitava i dobio mnoge milosti; htio je počastiti župu u kojoj je proživio djetinjstvo i mladost kao »najljepše i najpotresnije dane svoga života«. Osim toga, ovom knjigom on je želio počastiti i sam Žednik – »selo na raskrižju putova«. O tomu svjedoči već sama posveta knjige: »Svima, živima i pokojnima, koji vole i miluju žedničke ravnice, uzvisice i dolove pod zaštitom sv. Marka«. Stoga u prvom dijelu svoje knjige govori o povijesti samoga mje-

sta, iznoseći značajne i zanimljive podatke. U nastavku, pak, govori o ljudima, načinu i značajkama njihova života na žedničkim oranicama. Ljudi i njihov život daju važnost pojedinom selu ili gradu, a njihov život i rad ostavljaju neizbrisiv biljeg. Iz ove knjige saznajemo tko su i kakvi su bili stanovnici Žednika. Razumljivo je da je najviše pozornosti posvetio svom narodu, bačkim Hrvatima, koji žive u ovom selu i u ovoj župi. Možda je i najljepša i najbolja ocjena tih ljudi sadržana u podnaslovu: »Žedničani – zaljubljenici u svoju zemlju i domove«. Na osobito dirljiv način opisuje odnose među članovima obitelji. Napose odnos mladih prema starijima, što može poslužiti kao poticaj sadašnjem naraštaju djece i mladih.

SALAŠI NAŠI ŽEDNIČKI

»Salaši naši žednički« podnaslov je u kojem je autor izrazio svoju ljubav prema zavičaju i domu. Za njega su salaši »hramovi slobode i čudoređa«. Oni su bili domovi molitve, prostor u kojem se radovalo i pjevalo. S njima je rastanak uvijek bio težak, a oproštaj od njih na putu u vječnost dirljiv. No, osim ovih posebnih osjećaja prema salašima, dr. Sekulić o njima piše i stručno opisujući ih tako da i oni koji nisu živjeli na salašu mogu shvatiti kako su izgledale zgrade na salašu i kako se odvijao život na njemu. Središnji dio knjige autor je posvetio »Božjem domu na raskrižju žedničkih putova«, ističući tako da žednička crkva ima specifični položaj

na raskrižju nekoliko putova. Nakon niza zanimljivih podataka o vjerskom životu na »golemom subotičkom području«, dr. Sekulić usmjerava pogled čitatelja na samu žedničku crkvu i župu, donoseći najznačajnije povijesne podatke. Posebno su zanimljivi i dragocjeni podatci o župnicima i kapelanima žedničke župe. Među njima dva su župnika autoru ostala u najdubljem i najboljem sjećanju, a to su *Petar Evetović* i omiljeni žednički župnik *Franjo Vujković*. Autor ističe da ne želi ocjenjivati rad pojedinih župnika, ali ipak nije mogao izbjeći posebnu toplu ocjenu o njima dvojici, jer se prvi »veoma odvažno borio za Drugoga svjetskog rata sačuvati župu i dostojanstvo vjernika u nasrtanju osvajača«. On je bio uzorna života i »ostao je u narodu« kao naš plebanoš gospodin Pere. Za drugog župnika koji mu je omiljeno bilježi: »Franjo Vujković je naslijedio župu u vremenu silovita nasrtaja bezboštva, komunizma. I sam je propatio okrutnost vlasti, ali je po svojoj naravi i svećeničkoj službi bio miran i razborit čovjek, koji je duhovno uredio i obogatio župu molitvama, pobožnostima, vjerskim prožimanjem svagdašnjega vjerničkoga života kršćanskim načelima.«

Neizbrisiv trag u životu žedničke župe ostavile su i redovnice Družbe sestara Naše Gospe. I njihovo djelovanje autor vrednuje vrlo pozitivno. Nabraja i svećenike i redovnice koji su rodом iz Žednika.

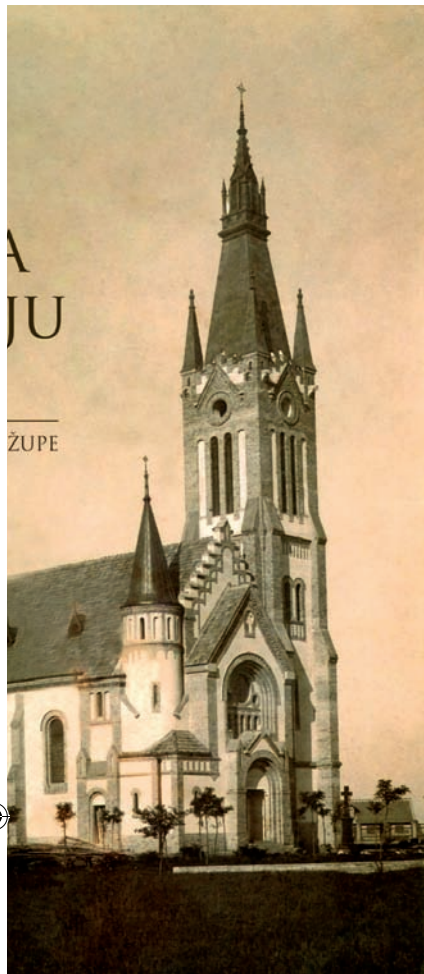
Među drugim poglavljima ove knjige valja istaknuti također i poglavlje »Običaji žedničkoga puka prožeti vjerom

i dobrotom«. Ante Sekulić u svom znanstvenom radu puno se bavio istraživanjem običaja bačkih Hrvata pa to područje nije mogao zaobići ni u ovoj knjizi. »U susretu s Bunjevcima, namjernika, promatrača i znanstvenog istraživača zadivljuje i iznenađuje bogatstvo narodnih običaja vezanih za stoljetnu svagdašnjicu na podunavskoj ravnici«, ističe autor. Za njegovanje narodnih običaja u žedničkoj župi posebne zasluge pripisuje revnom župniku Franju Vujkoviću. On je »u crkvi uvodio nove pobožnosti, osvježavao već tradicionalne, ali je gorljivo i brižno želio i nastojao njegovati običajni život puka, većinom salašara koji su u svagdašnjici bili čvrsto vezani u zajedništvo svojim životnim običajima.«

INSTITUT »IVAN ANTUNOVIĆ«, SUBOTICA, 2010.

n čuvali njive i salaše

DVA DRAGOCJENA DODATKA

Dragocjena su za povijest Žednika i žedničke župe i dva svojevrsna dodatka. U prvom autor donosi zanimljivu brojidbu o sudjelovanju puka na nedjeljnim misama i na pobožnostima, kao i izvješće o glasovitim Misijama održanim 1960. godine. U drugom svojevrsnom dodatku autor donosi opširni i zanimljiv »popis osobnih i obiteljskih imena u žedničkoj župi«.

U ovom svom osvrtu želim se još posebno zaustaviti na dva poglavlja ove knjige: »Sklopljene ruke nad žedničkim životom« i »Zaglavna promišljanja«. U tim poglavljima dr. Ante Sekulić otvorio je, rekao bih, širom svoje srce da iz njega izlije svu ljubav

prema rodnoj župi. Jasno je da na sve što se u Žedniku događalo autor gleda očima srca: »Osvježim li svoja sjećanja i uspomene ne mogu se oteti dojmu da su nad žedničkom župom bile sklopljene ruke u molitvu Gospodinu da sve ljude, župnika i vjernike čuva i sačuva. Crkva i župni dvor bili su stožerna stjecišta molitve, rada i ljubavi. Župnik i časne sestre živjeli su radni i molitveni život. U svemu: u zbivanjima, crkvenim i društvenim«. Jasno je onda zbog čega je žednička župa bila omiljeno svratište svećenika, pa i samog biskupa *Zvekanovića*. Za to je zaslužna izvanredna suradnja župnika i sestara Naše Gospe, no ipak, duša duše žedničke bio je župnik Franjo Vujković. Zato autor zaključuje: »Meni se osobno činilo da nad svima bdiju molitve i sklopljene ruke župnikove.«

ZAGLAVNA PROMIŠLJANJA

U zaglavnim promišljanjima sam autor daje sažetak ove svoje knjige ističući što mu je bilo na umu dok ju je pisao. Prije svega je želio pokazati kako je život Žedničana bio prožet vjerom: »Nema običaja niti ponašanja u životu Žedničana koja u svojim iskonima nije utemeljen i prožet vjerom. Naime, žednički župljani su živjeli svoju vjeru. Prihvaćali su Boga kao gospodara svega i koji im može pomoći kad Ga zamole. Čuvali su svoja ognjišta, obitelji. Zajedništvo obiteljsko«. I na kraju zaključuje zašto se rado prihvatio pisanja ove knjige: »Rad je dug zahvalnosti prema svima koji su nam čuvali njive i salaše. Utkan u žednički život do sredine XX. stoljeća, želio sam potvrditi zahvalnost prema svima koji su željeli sačuvati i obogatiti moje djetinjstvo i

mladost. Valjda je zato poneka rečenica toplija; radom se željelo sačuvati Žednik, njegove običaje za budućnost.«

U pogovoru želim još naglasiti da ova knjiga svakako dobiva na važnosti i značaju kad se zna da je njezin autor devedesetogodišnjak i da je veliki dio ove knjige pisao vlastitom rukom. Njegov rukopis svjedoči o mladosti njegova duha.

Knjiga »Selo na raskrižju putova – stoljetnica žedničke župe« je veliki dar Žedničanima za jubilej njihove crkve. Njihova zahvalnost i njihov dar autoru ove knjige neka bude posluš njegovu pozivu koji je izrazio u svojim stihovima za žedničku Dužijancu 1936. godine. Par stihova iz njegove pjesme »Hvalu Ti pjevam Gospodine« prenosim i ovdje, jer se mogu u potpunosti primijeniti i za ovaj jubilej, a ostvarenje poziva iz ovih stihova može biti dobar залог za budućnost žedničke župe i svih sadašnjih i budućih Žedničana, jer oni su poziv na ljubav prema Žedniku:

Iziđi jutros u sjaju Sunca
iz tvoga vrta, prepunog ruža,
toplo ti na vratima
čežnja kuca...

Dođi
i prikloni glavu
nad grudom mojih djedova.
Osjetit ćeš
miris zreloga žita,

razumjet ćeš beskrajnu tugu
minulih vjekova.

Pomiluj pogledom živim
širinu mojih voljenih njiva...

Fotografije ovoj vrijednoj knjizi daju posebnu draž, kao i sama tehnička oprema. Za to je osobito zaslužan *Marinko Piuković*. On je uložio puno truda u prikupljanje fotografija – starih i novijih vezanih za vjernički i salašarski život Žedničana. Dok sam gledao te fotografije skladno uklopljene u sam tekst, pomislio sam: da ih je naručivao ne bi bolje pronašao.

Sažetci na nekom od stranih jezika također su značajni za ovakve knjige. Ti sažeci u ovoj knjizi su zapravo »Zaglavna promišljanja« samoga autora. Naime, on je u tim mislima sam najbolje sažeo cjelokupni sadržaj knjige, stoga smo odlučili umjesto klasičnoga sažetka prevesti ih i objaviti na mađarskom, odnosno engleskom jeziku. Zahvaljujem đakonu *Csabi Kovacsu* na prijevodima.

I Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« sa svojim Izdavačkim odjelom raduje se što je objavljivanjem ove knjige mogao dati svoj doprinos prošlosti, sadašnjosti i budućnosti žedničke župe, o velikom jubileju stote obljetnice njihove crkve.

Andrija Anišić

IN MEMORIAM

Ivan Jandrić

(Velika Trnovitica, 12. V. 1931. – Subotica, 6. 5. 2011.)

U PETAK, 6. SVIBNJA, U OSAMDESETOJ GODINI ŽIVOTA PREMINUO JE U SUBOTICI ISTAKNUTI KERAMIČAR IVAN JANDRIĆ. POKOPAN JE 9. SVIBNJA U SUBOTICI NA BAJSKOM GROBLJU.

Školu za primijenjenu umjetnost, keramički odsjek, završio je u Novom Sadu 1954. godine. Radio je u školi kao likovni pedagog a zatim do odlaska u mirovinu kao suradnik za kulturu na Radničkom sveučilištu u Subotici. Bio je član likovne »Grupe šestorice« koju je slikar Stipan Šabić (1928.-2003.) osnovao u Tavankutu 1961. Na početku je pretežito slikao, ali se od sredine 60-ih godina trajno posvetio keramici.

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI SLAVI 150. OBLJETNICU OSNUTKA

Sredstvo hrvatskog samopotvrđivanja

Zbog iznimnog povijesnog značenja dobro je prisjetiti se barem nekih dijelova znamenitog govora velikog mecene i dobrotvora biskupa Josipa Jurja Strossmayera, u kojemu je 6. travnja 1861. Hrvatskom saboru predložio osnatak Akademije i modernog sveučilišta u Zagrebu, što je u ono doba bio velik događaj u ovom dijelu Europe, koji je pridonio kulturnom uzdizanju hrvatskoga i svih južnoslavenskih naroda, i njihovoj afirmaciji pred drugim narodima

Piše: Tomislav Vuković

Hrvatska javnost u posljednje vrijeme sve češće ima prigodu čitati i slušati vijesti o različitim kulturnim zbivanjima, kojima se slavi 150. godišnjica osnutka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU). Tako je tim povodom u petak, 6. svibnja, u Rektoratu osječkoga Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera održana svečana akademija, što je razumljivo i očekivano, jer je osnivanje HAZU potaknuo biskup *Strossmayer* (1815.-1905.), koji je rođeni Osječanin. Svojom su nazočnošću svečanu akademiju uveličali, među ostalima, hrvatski predsjednik *Ivo Josipović*, voditelj izaslanstva EU u Republici Hrvatskoj veleposlanik *Paul Vandoren*, đakovačko-osječki nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije *Marin Srakić*, hrvatski akademici, osječko-baranjski župan *Vladimir Šišljagić* i osječki gradonačelnik *Krešimir Bubalo* i brojni drugi uglednici javnoga života iz čitave Slavonije.

VISOKO DRŽAVNO ODLIČJE HAZU-U

Po zamisli čelnih ljudi HAZU-a proslava će trajati nizom događanja tijekom cijele godine, a službeni i središnji početak proslave bio je u petak, 29. travnja, u Hrvatskom narod-

nom kazalištu u Zagrebu, gdje se također sabrala hrvatska »krema« iz svih područja javnoga života: politike, znanosti, kulture, gospodarstva, predstavnici diplomatskoga zbora i vjerskih zajednica u Hrvatskoj, te gosti, među kojima je posebno pozdravljen predsjednik Saveza europskih akademija *Jürj Engelbrecht*, izaslanici dvadesetak europskih akademija i dr. Proslava je započela hrvatskom himnom »Lijepa naša« u izvedbi Opere HNK-a, a nakon toga zagrebački glumac *Krunoslav Šarić* čitao je dijelove glasovit govora biskupa Strossmayera, hrvatskog velikana i vizionara, kako su to istaknuli svi kasniji govornici, čime su postavljene pravni temelji za osnatak Akademije, kojega je izrekao u Hrvatskome saboru 29. travnja 1861. Tom je prigodom predsjednik Republike Hrvatske *Ivo Josipović* predao predsjedniku HAZU-a akademiku dr. *Zvonku Kusiću* visoko državno odličje za zasluge i postignuća u promicanju znanosti i gospodarstva u Republici Hrvatskoj. Nagrada je to za sva postignuća kojima je HAZU – istaknuo je predsjednik – kao duhovni roditelj, središte a često i utočište hrvatske kulture i znanosti, zadužio svojim djelovanjem cijelo hrvatsko društvo. Istodobno, istaknuo je, ona je i poziv i poticaj da Akademija

Biskup Strossmayer

Palača Akademije u Zagrebu

ustraje tako raditi jer, dodao je, danas se ne možemo samo sjećati časnih otaca i ne trebamo Akademiju kao muzej već da kao susretno najkvalitetnijih znanstvenika i kulturnih djelatnika pomogne da se Hrvatska uzdigne iz krize u kojoj se nalazi.

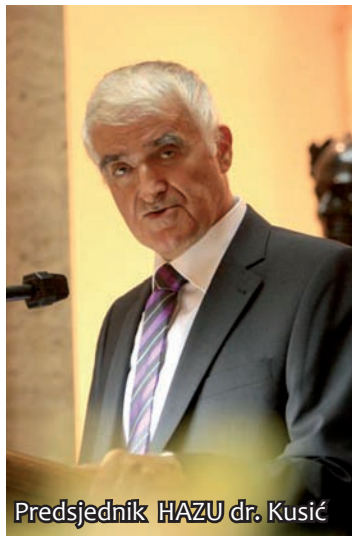
Istoga je dana u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog održan svečani koncert Zagrebačke filharmonije pod ravnanjem maestra *Zorana Juranića*, a u petak, 5. svibnja, HAZU je organizirala okrugli stol: »Hrvatska i Europa: kultura, znanost i umjetnost«, na kojemu je predstavljena istoimena edicija, jedan od najvećih projekata, zamišljen kao enciklopedijski pregled hrvatske kulturne povijesti od početaka do danas u pet svezaka.

»TU ĆE BITI BLAGOSLOV BOŽJI!«

Zbog iznimnog povijesnog značenja dobro je prisjetiti se barem nekih dijelova znamenitog govora velikog mecene i dobrotvora biskupa Josipa Jurja Strossmayera, u kojemu je 6. travnja 1861. Hrvatskom saboru predložio osnatak Akademije i modernog sveučilišta u Zagrebu, što je u ono doba bio velik događaj u ovom dijelu Europe, koji je pridonio kulturnom uzdizanju hrvatskoga i svih južnoslavenskih naro-

da, i njihovoj afirmaciji pred drugim narodima:

»Svijetli bane, gospodo narodni zastupnici! Svijest i srce naroda jest ono sveto gojište i shranište, u kom se prema potreboćama narodnim plemenite misli, plemenite želje i zahtjevi rađaju i čuvaju; pak što narod čestit i nevin polag zakona vječite pravde i istine u svijesti svojoj pomisli i ushtije, što u srcu svom zaželi, to pod blagim uplivom Božje promisli prije ili poslije sve prepone i spletke ljudske nadvladati i u javnom životu ožudehim plodom uroditi mora. To je, što poštenjaka i tada tješi i hrabri, kad se tmasti oblaci nad glavom domovine viju... Meni, gospodo narodni zastupnici, u ovaj svečani čas srce pod teretom želja, koje za mili dom i rod svoj gojim, ponešto olakša, pače od radošći ustrepti, dočim vidim jednu od najusrdnijih i najplemenitijih namjera naroda našega s tolikim vašim odobrenjem, s tolikim vašim usklikom i ushićenjem primljenu i oživotvorenu; namjeru naime, da se putem akademije znanosti u pomoć priteče narodnomu obrazovanju, narodnoj knjizi našoj, koja je doslije pod uplivom raznih nepovoljnih okolnosti samo životarila i tako rekav kukavila... Jednodušni usklik i ushićenje, s kojim akademiju znanosti pozdravljate,

Predsjednik HAZU dr. Kusić

uvjerenje je, da je plemenita želja i namjera ova narodu svemu, da je svima nama upravo iz dna srca i ljubavi proistekla. Gdje je srce i ljubav tvoja, tu je veli Pismo i blago tvoje. Gdje je toli srdačna jednodušnost, tu će biti blagoslov Božji, tu će biti i blagodarna desnica naroda našega, bit će tu primjernim načinom blagodarna desnica plemenitih naroda našega zastupnika, ter će pomisao tu do onoga stepena savršenosti dovesti, koja časti i dostojanstvu naroda našega odgovara, koja odgovara uzvišenom cilju, koji nam pred očima trepti, da nam naime blagorodica i blagovjesnica

više svjetlosti i višega izobraženja, knjiga narodna, svaki dan to više procvate ter narod naš duševnim blagom svojim u tolikom izobilju obogati, da se naskoro s najizobraženijim narodima svijeta ustakmiti može... Ja ništa drugo, gospodo, ne učinih doslije, nego samo puku dužnost ispunih prama narodu svomu. Bog me i mila domovina od malih nogu ta do danas stostrukim načinom dužnikom svojim učini; ja se trsim i trsit ću se do groba svoga što mogu bolje Bogu i domovini se odužiti... Akademija znanosti ima biti umovima, koji se poput orla na krilima uzvišenoga duha svoga

nebu pod oblake dižu, najplemenitiji cilj radnje duševne.»

VIŠE OD 5500 EDICIJA

»Od osnutka Akademija se«, prema riječima njezina sadašnjeg predsjednika dr. Zvonimira Kusića, »počela intenzivno baviti temama bitnim za hrvatski opstanak u nesklonoj višenacionalnoj monarhiji. Svrha djelovanja Akademije bila je u trenutku osnivanja sredstvo hrvatskog samopotvrđivanja i afirmacije pred drugim narodima. Zbog toga su bitni zahtjevi hrvatske političke misli tada i kasnije bili ujedninjenje hrvatskih zemalja i, različito interpretirana, samostalnost Hrvatske.«

Nakon što su potvrđena pravila o osnivanju Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (JAZU) u Zagrebu, Sabor je izabrao njezinih prvih 16 članova. Biskup Strossmayer izabran je za pokrovitelja, a istaknuti hrvatski povjesničar, crkveni velikodostojnik, kulturni djelatnik i političar dr. Franjo Rački za njezina prvog predsjednika. Danas HAZU ima 135 redovitih i 135 dopisnih članova, te 91 člana suradnika.

»Prilagođavajući se razvoju znanstvenih i umjetničkih

područja Akademija se tijekom vremena mijenjala«, podsjeća predsjednik dr. Kusić, »i od početna tri, danas djeluje u 9 razreda. Rad se nadalje odvija putem 8 znanstveno-istraživačkih zavoda u Zagrebu i 10 diljem Hrvatske, 16 znanstvenih vijeća i 13 znanstvenih odbora, te 5 muzejsko-galerijskih jedinica. Značajnu ulogu u potpori znanstvenog i umjetničkog rada ima Zaklada Akademije. Posebna je pozornost od osnutka posvećena izdavačkoj djelatnosti, te je do sada objavljeno preko 5500 edicija... Posljednjih godina u Akademiji se prosječno tjedno održe dva simpozija, foruma, predavanja ili otvori izložba, i tjedno objave tri edicije.«

O njezinim ciljevima dr. Kusić govori: »Pred nama je zadaća jačanja pravnog sustava, izgradnja društva znanja i kulture, rada i odgovornosti, naprednog i kompetitivnog gospodarstva, učinkovite administracije, uređene, ekološki osvještene, socijalne, tolerantne zajednice, što sve zajedno Hrvatsku čini suvremenom demokratskom državom svih njenih građanki i građana. Hrvatska surađuje s 28 inozemnih akademija i znanstvenih organizacija i tu će suradnju i dalje produbljivati i proširivati.«

JEZIČNI SAVJETNIK

Involviranost

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Anglizam *involviranost* često možemo čuti s malih ekrana, još češće 'strši' s naslovnica dnevnih novina ili s internetskih stranica, u skladu s navedenim nedavno smo mogli pročitati kako proslavljeni hrvatski nogometaš Davor Šuker ipak nije bio *involviran* u namještanje utakmica za koje se tereti Hrvat Ante Šapina iz Berlina. No nisu samo novinari ti koji ne poznaju svoj jezik, naime i bivši je

predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić svojevremeno na upit kako to da pretjerano ne kritizira tadašnjeg potpredsjednika Vlade i ministra gospodarstva Damira Polančeca u slučaju nazvanom »Podravka«, rekao da je to zato što točno ne zna na koji je način Polančec »tamo involviran«. Kada predsjednik države nema potrebu govoriti svojim jezikom, nego su mu draže nepotrebne tuđice, s pra-

vom se pitamo kamo to vodi i hoćemo li za koju godinu zaboraviti da smo imali svoj jezik i koliko smo se tijekom povijesti za njega morali boriti, a sad ga, samo Bog zna zašto, namjerno izbjegavamo.

Hrvatski jezik obiluje izrazima koje, ovisno o onome što želimo reći, možemo upotrijebiti i njima preciznije opisati ono što tek naznačujemo anglizmom *involviranost*. U englesko-hrvatskim rječnicima možemo pronaći zamjene (ne mogu ne primijetiti kako smo nekada tražili kako se što kaže na engleskom, a sad, eto, došlo vrijeme da tražimo kako se koja

riječ kaže na našem jeziku). Englesku imenicu *involvement* možemo zamijeniti imenicama: uključivanje, upletanje, sudjelovanje, umiješanost, doprinos, uvlačenje, angažiranost i sl. Glagol *involve* zamijenit ćemo glagolima: umiješati, uključiti, zaposliti, angažirati, zahtijevati i sl.; ili sintagmama: povlačiti za sobom, imati za posljedicu i dr. Iz navedenih primjera vidimo kako imamo velik broj riječi kojima ćemo preciznije i s više obavijesti prenijeti ono što smo željeli reći tuđicom *involviranost*, zato nam taj anglizam nije potreban pa ga ne ćemo rabiti.

SVEČANI KONCERT MARIJANSKIH
PJESAMA NA TEKIJAMAOdjekni pjesmo
dijem svijeta

Svečani koncert marijanskih pjesama održan je na Tekijama u subotu, 7. svibnja, pod nazivom »Zdravo Majko tekijska, zdravo Slavo srijemska«. Koncert je održan u Biskupijskom svetištu Gospe Snježne, koje ove godine obilježava 130. obljetnicu podizanja i blagoslova ove zavjetne crkve.

Glazbenoj svečanosti prethodila je svečana sveta misa koju je predvodio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović uz koncelebraciju svećenika iz Petrovaradina i gostujućeg svećenika iz Osijeka. Nakon pozdravnih riječi vlč. Stjepana Barišića, ravnatelja tekijskog svetišta i biskupa mons. Đure Gašparovića, po završetku mise započeo je svečani koncert. Voditelji programa Zorica Kostić i Petar Pifaf predstavljali su goste koji su sudjelovali, a ujedno i govorili o povijesti svetišta, kako bi svatko od gostiju otišao kući bogatiji za jedno veliko saznanje o mjestu u kojem je gostovao.

Na koncertu su nastupili domaćini VIS »Tekije«, KUD »Bodrog« iz Bačkog Monoštor, dječji zbor župe presvetog srca Isusova iz Šida i sv. Katarine iz Sota pod ravnateljstvom profesorice Dragane Gluvnja Babić, pjevački zbor pravoslavne crkve svetog Romana Slatkopojca iz Petrovaradina i pjevački zbor mladeži iz Osijeka, župe presvjetlog imena Marijina. Po završetku koncerta vlč. Barišić svim je sudionicima, kao i biskupu i zboru župe Presvetog Trojstva iz Srijemskih Karlovaca koji je pratio misu, uručio darove i zahvalnice, nakon čega se biskup obratio nazočnima istaknuvši veliko zadovoljstvo zbog same svečanosti.

»Odjekni pjesmo dijem svijeta – to su evo divne riječi za sve ovo što smo danas čuli. Odjeknule su pjesme dijem svijeta, dijem naših srca, pjesme koje ćemo ponijeti našim obiteljima s kojima živimo, s

kojima radimo, s kojima nosimo i lijepe i teške trenutke svoga života. Zato neka sve ove pjesme koje su dvostruka molitva, jer kako se kaže – tko pjeva dva puta moli, neka te pjesme ostanu u našim srcima. Osim pjesme koju smo slušali i uputili Blaženoj Djevi Mariji koja je prihvatila poziv Nebeskog Oca da bude majka Isusa Krista, kroz sadržaj svih ovih pjesama doživjeli smo da ona prihvaća i daruje nama svoga sina, sina Božjeg Isusa Krista, a onda zauzvrat Isus s Križa daje Nju nama za Majku. Svatko od nas dobio ju je za Majku, Majku kojoj smo danas uputili ove molitve i pjesme. Drago mi je da je i ona doživjela taj susret s nama ovdje na Tekijama večeras. Neka ta pjesma ide i dalje, neka se ta pjesma čuje Nebeskoj Majci kao molitva da zagovara kod svoga sina i da nas prati u našim životima«, rekao je biskup mons. Gašparović.

Tekijskom himnom – »Oj tekijska mila mati«, domaćini su izrazili zahvalnost svim nazočnima i ispratili ih do nekog novog susreta.

Ankica Jukić-Mandić

NEZABORAVNA VEČER U ZEMUNU

Stari majstori i oratoriji

Ansambl »Operetika« priredio je nezaboravnu večer u Zemunu. Održao je u subotu koncert pod sloganom »Stari majstori i oratoriji« u crkvi Blažene Djevice Marije u Zemunu. Naime, ovi mladi, iznimno talentirani ljudi po drugi su se put našli pred publikom spomenute župe. Svi ovi mladi umjetnici, koji još uvijek nadograđuju svoje glazbeno obrazovanje, pokazali su kako talent uz puno rada i volje ne može ostati nezapažen.

Umjetnička voditeljica ansambla »Operetika« je profesorica Ljubica Živković. Djela na orguljama izvodila je Tea Dervišbegović, a na klaviru (čembalu) Ivan Jovanović, dok su solisti bili Milica Krstić, Milica Nikolić, Marija Prvulj, Vera Vujasinović, Emilija Petronijević, Maja Tomašević, Jelena Škorić, Ana Stanković, Milica Jeličić, Danica Andrić, Biljana Soldo, Ana Pavlov, Mirjana Stojanović, Miša Popov, Dragoljub Bajić, Nenad Čića i Aleksandar Pantelić. Što se samog programa tiče, smjenjivala su se djela poznatih

svjetskih skladatelja. Svako izvedeno djelo publika je nagradila pljeskom koji je odražavao iskreno divljenje. Na kraju programa domaćin župnik Duspura zahvalio je svim sudionicima koncerta i čestitao im.

D. L.

GLAZBENA MEDITACIJA U KATEDRALI

Svjetski dan
duhovnih zvanja

Na četvrtu Vazmenu nedjelju ili Nedjelju dobroga Pastira slavi se Svjetski dan duhovnih zvanja. Tom prigodom u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici bit će upriličena glazbena meditacija koju će izvesti učenici Klasične biskupijske gimnazije Paulinum. Na programu će nastupiti sjemenišni zbor »Schola Cantorum Paulinum« izvođeci napjeve gregorijanskog koral, te višeglasne skladbe i kanone pod ravnanjem mons. Josipa Mioča. Na orguljama će se također predstaviti učenici Paulinuma, a glazbene točke upotpunit će pjesme i recitacije.

Nakon programa slijedi sveta misa koju će predvoditi poglavari gimnazije i sjemeništa. Dvojica sjemeništaraca posvjedočit će o svom pozivu i životu u sjemeništu. Stoga vas sve srdačno pozivamo da zajedno, pjesmom i molitvom, zamolimo Dobroga Pastira da pošalje radnike u svoju žetvu. Program će biti 15. svibnja u 18:30 u subotičkoj katedrali. Dobro nam došli.

Paulinci

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
 Koste Abraševića 16
 Redakcija: 021/4790529
 Program: 021/4790464
 SMS: 063/598441
 radiomarija.srbija@gmail.com
 www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
 Starine Novaka 58
 Redakcija: 024/692255
 Program: 024/692259
 SMS: 063/445523
 mariaradio@tippnet.rs
 www.mariaradio.rs

POMOŽITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
 Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
 21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

SAMO JE JEDNA MAJKA BOŽJA

Ljudima prijatelj

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Danas je spomendan Fatimske Gospe. Bit ću vrlo osoban i ispričati jedan doživljaj iz života moje pokojne majke. Mnogi znaju da sam puno hodočastio i vodio mnoga hodočašća. Mama je često išla sa mnom. Jasno da je hodočašće jedan neusporediv, dubok religiozan doživljaj. Dugo se pamti i od njega živi. Možda je istinita i rečenica Tome Kempenca koji kaže u knjižici »Nasljeduj Krista«: »Tko puno putuje (hodočasti), rijetko se posvećuje.« Ja nisam tako doživio.

No, vratimo se doživljaju. Kada je mama ostala udovica, došla je k meni. Puno je molila. Koji puta me je mučila radoznalost zašto tako navečer dugo zna moliti. Bila je inače »lagani spavač«. Jednog dana mi je to i povjerila. »Znaš, ja molim Gospi Bistričkoj, pa onda Lurdskoj, pa onda Fatimskoj, pa onda znaš tamo u Njemačkoj (Alttoting) itd.« Morao sam je poučiti da je konačno ipak samo jedna Majka Božja i da je molitva upućena njoj uvijek samo toj jednoj, Isusovoj i našoj Majci. Nije bila zadovoljna »mojoj teologijom«. Znala je da govorim istinu, ali je njen odgovor bio: »Pusti me na miru, ja sam ovako naučila i meni je ovako lijepo.« Znam da je imala ispravnu vjeru, samo u dugim večernjim satima, ona je u mislima ponavljala svoja hodočašća, od mjesta do mjesta proživljavala ponovno lijepe doživljaje i tako je svoju staračku maštu hranila lijepim sadržajem vjere. Nije ni čudo što je umrla na prvu subotu – Marijinu subotu.

GOSPINO UKAZANJE

Tako i mi danas, slaveći Fatimsku Gospu, ne želimo ulaziti u teološko razmišljanje, znajući da je samo jedna Isusova i naša Majka – ona, djevica iz Nazareta – koja je začela, rodila i nama podarila Isusa – Bogočovjeka. Ona, koja je sada uznesena u nebesku slavu, za nas zagovara. Tamo je hodočastilo i nekoliko papa. Pavao VI., bl. Ivan Pavao II. (više puta), Benedikt XVI. Zašto? Gospa se ukazala trojici vidjelaca - Luciji, Jacinti i Franji 1917., pet puta. Završavao se Prvi svjetski rat. Gospa je pozivala svijet na obraćenje i posvećenje njezinom Prečistom Srcu. Počela je Oktobarska revolucija za koju djeca nisu imala pojma. Predskazivala je veliko zlo, ali je obećala da će i tamo – na Istoku – njeno Srce sla-

Čisto srce je jedini

izvor mira, a time i

blaženstva.

Evo, neka nas ovaj

mjesec zagovara

Marijino Srce,

zagovor sv. Leopolda

Mandića i bl. Ivana

Pavla II., te da

konačno shvatimo

da je jedina prava

vjernička logika ipak

logika srca,

a ne tek uma.

viti pobjedu. Predskazala je Drugi svjetski rat. Ponovno tješila svojim Prečistim Srcem. Predskazala je i prolijevanje krvi »Bijeloga Oca«. Malo tko je mogao slutiti da će se to dogoditi upravo na današnji dan, 1981. Toga dana je, na općoj audijenciji, na Trgu sv. Petra izvršen atentat na tadašnjeg papu, a sadašnjeg blaženika, Ivana Pavla II. Bilo je dirljivo vidjeti na dan proglašenja blaženim, da je kao relikvija na oltar prinesena ampulica njegove krvi. Po svim ljudskim sudovima, metak je trebao biti smrtonosan, ali on je čudesno »zao-bišao« vitalne organe.

IZVOR MIRA JE U SRCU

Atentatoru i analitičarima, kao i naručiteljima atentata ni danas nije jasno zašto je tako bilo. Nama jest. Imao je Ivan Pavao II. samo jednu majku, onu našu nebesku. I to više kao svoju, jer je »Sav Tvoj« bio njegov životni moto. Danas se sjećamo tog atentata i još više plodnoga prolijevanja krvi bl. Ivana Pavla II. To prolijevanje papinske krvi na Trgu sv. Petra označilo je novo vrijeme. Njegova patnja i Božje pripuštanje je znak najave pada Berlinskoga zida i pada totalitarističkog komunizma. Možda papa nije imao takav plan, ali je ugrađen u povijest kao čovjek nepokolebljive vjere koju je trebao braniti krvlju. Ta njegova žrtva je sjedinjena s milijunskim žrtvama svih totalitarističkih režima, da bi konačno bilo svima jasno kako u našu povijest mira biva samo onaj mir trajan, koji je izašao i završava u miru srca. Posveta Marijinom Prečistom Srcu je vrlo jasan znak da je izvor mira u srcu. Da je izvor sreće mir srca. Unatoč šutnje oružja u našem okruženju, još uvijek je dalek onaj, tako traženi i priželjkivani mir srca. Marijin mjesec je. Jučer je bio blagdan Sv. Leopolda Bogdana Mandića, čovjeka iz našega naroda. Sav njegov život je bio sažet u pomirenju srca. Pomirenju srca s Bogom i s ljudima. I on se poput Ivana Pavla II. naziva – ljudima prijateljem. Treba li nam jačega dokaza pravoga prijateljstva i mira od dokaza srca? Čisto srce je jedini izvor mira, a time i blaženstva. Evo, neka nas ovaj mjesec zagovara Marijino Srce, zagovor sv. Leopolda Mandića i bl. Ivana Pavla II., te da konačno shvatimo da je jedina prava vjernička logika ipak logika srca, a ne tek uma.

BAKLAVA S BADEMIMA*Potrebni sastojci:*

12 listova gotovog tijesta za savijače

Nadjev:

250 g maslaca / 200 g badema / 80 g groždica / muškatni oraščić

Sirup:

300 g šećera / 500 ml vode / 1 vanilin šećer / sok od limuna

Priprema:

Pleh premažite rastopljenim maslacem i složite na dno 4-5 listova tankog tijesta. Svaki list poskropite maslacem. Listove slažite redom i svaki pospite mješavinom mljevenih badema, groždica i struganoga muškarnog oraščića. Pri samom vrhu posložite ostatke 4-5 listova. Prije pečenja tijesto izrežite nožem u obliku kocke ili romba, prelijte rastopljenim maslacem i stavite u pećnicu na oko 200 stupnjeva. Kad je baklava dobila lijepu rumenu boju, izvadite je iz pećnice i prelijte ohlađenim sirupom. Ostavite 2 – 3 sata da upije sirup. Sirup pripremite tako da šećer, vanilin šećer i vodu prokuhate i umiješate sok od limuna. Možete služiti uz vrhnje, po želji.

KEBAB*Potrebni sastojci:*

400 g junećeg buta / pola glavice zelene salate / 2-3 svježije rajčice / 1 glavica luka / 4 lepinje, ciabate / 100 gr sira goude

Umak:

3 žlice majoneze / 2 žlice kiselog vrhnja / 2 žlice kečapa / prstohvat čilija / prstohvat soli i papra

Priprema:

Meso marinirati noć prije i ostaviti u hladnjaku. Možete koristiti i već pripremljene začine za mesne marinade. Ocijedite višak ulja iz mariniranog mesa i zagrijte duboku tavu, preporuča se wok, ako imate, jer će meso biti sočnije. Pržite meso sa obje strane, otprilike 25 minuta na umjerenjnoj vatri. U međuvremenu narežite salatu na trakice, rajčicu na kockice, luk na kolutove. Pomiješajte sastojke za umak. Sir naribajte, a lepinje razrežite i stavite u toster, te ostavite da korica bude lagano hrskava. Lepinje razdvojite, stavite umak i meso, pospite sirom, zagrijte u pećnici ili u mikrovalnoj dok se sir ne rastopi. Na sir stavite luk, pa salatu, pa rajčice, poklopite gornjom stranom lepinje. Ovo je dostojna zamjena pravom kebabu. Umjesto junetine možete staviti i piletinu.

SULTANSKI PILAV

Poznato je da su sultani bili probirljivi, kušajte ovaj sultanski pilav!

Potrebni sastojci:

300 g mljevenog mesa / 80 g luka / 2 žlice margarina / 50 ml pasirane rajčice / 1 žličica majčine dušice / 2 žličice vegete

Za pilav:

200 g basmati riže / 600 ml tople vode / 250 g graška / 3 žlice margarina / 2 žličice vegete

Za posipavanje:

4 žlice naribanog sira trapista

Priprema:

Na ugrijanom margarinu popecite nasjecakni luk, dodajte mljeveno meso pa pirjajte oko 15 minuta. Nakon toga dodajte majčinu dušicu, papar, vegetu, pasiranu rajčicu i pirjajte još oko 10 minuta. Opranu i ocijedenu rižu kratko popecite na margarinu, dodajte vegetu, zalijte vodom i kuhajte na laganoj vatri oko 5 minuta. Nakon toga umiješajte ocijedeni grašak i pokriveno kuhajte još 5 minuta. Poslužite na toplom tanjuru rižu i grašak, te po njima rasporedite pirjano mljeveno meso, sve pospite naribanim sirom.

TURSKA KUHINJA

Od jutra do večeri uz ekmek, pide simit, manti i yufku

Temeljem turske kuhinje smatra se tijesto od pšeničnog brašna za neizbježni ekmek (bijeli kruh), pide (lepinje), simit (perec sa sezamom), manti (tijesto) i yufka (lisnato tijesto).

Osnove turske kuhinje postojele su još u vrijeme nomada i ranih turskih država u Aziji.

Otomansko Carstvo, koje je trajalo šest stoljeća, također je ostavilo velik utjecaj na prehrambene navike Turaka. Koliko je vladarima bila važna dobra kuhinja, govori podatak da je u 17. stoljeću samo dvorska kuhinja upošljavala 1300

osoba.

Ova kuhinja spada među deset najpoznatijih svjetskih kuhinja. Punjene tjestenine manti, bugra, preteča bureka, i korištenje svih vrsta povrća bili su, kao i danas, uobičajena praksa. Također i pečeno meso na ražnju i roštilju, danas poznato kao varijante kebaba.

Za kebab nas povijesnim zapisima vezuje priča o perzijskoj vojsci koja je svoje mačeve nakon boja koristila za prženje komada mesa na otvorenoj vatri. Jelo je kasnije usvojeno u bliskistočnoj kuhinji i u Turskoj, da bi danas

bilo poznato u cijelom svijetu. Postoje dokazi da su ga žvakali i mislioci poput Aristotela i Aristofana i tako potjecali svoje moždane vijuge.

Kruh u turskoj prehrani postoji od kad seže kulinarstvo pamćenje, pa se slobodno može reći »oduvijek«. Konzumiranje kruha ima osnove u Kuranu, pa su primjerice od 11. do 13. stoljeća vjerske zajednice imale kuhinje i neku vrstu svratišta u kojima su hranile svoje članove, ali i putnike. Svatko je morao dobiti četiri žemlje beskvasnog kruha, kako propisuje Kuran.

Posebno ukusan je kruh pide. U njega se, pokraj kvasca, stavlja voda, brašno, žumanjak i sezamove sjemenke.

Jogurt je jedno od najkarakterističnijih turskih jela. Sjetimo se bureka i jogurta kao omiljenog doručka u kontinentalnim krajevima u našoj blizini.

Turci najradije jedu rižu dugog zrna. Interesantno je kako Turci umješnost domaći-

ce mjere njenom sposobnošću kuhanja dobre riže.

Halva, baklava i lokum (kod nas poznat kao rahatlokum), izvorne su turske slastice. Priprema halve pridonosi svojevrsnom osjećaju zajedništva. Goste se poziva na čavrljanje uz halvu da bi se uljepšale zimске večeri.

Nakon svega važno je znati da motu: »Nije važno što je, glavno da se može jesti!« nema mjesta u turskoj kući.

Branka Dulić

Bakina škrinja savjeta:

- Pecivo koje ispečete za doručak duže će ostati toplo ako u košaricu za kruh ispod salvete stavite i alu foliju.
- Krumpir neće iskipjeti ako u vodu za kuhanje dodate malo mlijeka ili komadić maslaca.
- Riža se neće raskuhati ako u vodu dodate malo limunovog soka.
- Luk će biti reš i hrskav ako ga prije pečenja pospete s malo brašna.

POLIKLINIKA
 Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
 www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

 Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

 Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
 Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest
 Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna kirurgija
 Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...
NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica
Poliklinika za vašu obitelj

20 godina sa vama

	NOVINAR BEŠKER	TEHNIKA FILMSKOG PROJEKCI- RANJA	JERIHON- SKA RUŽA	NAŠA POK. SLIKARICA	REZISTEN- TAN	RUDE ILI STIJENE NASTALE OD ŽIVIH TVARI	PRVO SLOVO ABECED	NADIMAK LEONARDA DICAPRIJA	"INŽENJER"	... KAO ČIČARIJA		LJILJAN	ANA ŽUBE
NAŠ RUKO- METNI GENIJ											KARLOVAC PASIJA		
NUNATI, NINATI							EMIL NIKOLIĆ TEKSTILNA BILJKA			SUŠTINA, BIT PROŽDR- LJIVAC			
PODIĆI RASPOLO- ŽENJE													ANDRIĆEVO DJELO
STEZANJE SRČANOG MIŠICA								LEPRA	MECI, TANAD MAKAR MALO				
NJEM. IME FRANCUS- KE POKRA- JINE LORENE												NORVEŠKA VLASNIK IMANJA TIMARA	
UGASLI VULKAN U TURSKOJ							METENJEM UKLONITI, POMESTI; IZGNJAVI- TI (FIG.)						
ULOŠCI OD VATE							BALTIČKO MORE BIVŠI PLIVAČ SPITZ						
"MEMBER of the INSTITUTE of JOURNALISTS" PLIVAČKI MARATO- NAC ROGOŠIĆ					FINSKI SLAP NA RIJECI VUOKSI	AFRIČKA DRŽAVA AMERIČKA SVMIRSKA AGENCIJA					... VI, ONI BRZIĆ IZ CRTIČA		
CJEPIVO							INDIK ILI PACIFIK DUGME NA NARODNOJ NOSNJI						
"EAST"		PRVI VOKAL RADNIK NA VRŠIDBI		OŽUJAK JAPANSKI VELEGRAD					PREDEPI- LEPTIČNA NELAGODA LEOPARDI				
LJUBICA VUKO			SPRAVA ZA PREGLED JAJA SPLIČANIN I BEČLIJA							PEPELJAST ANTIČKI ASKET NA STUPU			
PIJETLOVA "KRUNA" (KRIJESTA)							POLUKSOV BRAT AUSTRAL- SKI MED- VJEDIČI						
NIJE TUP						VRSTA SKLADBE (MNOŽ.) KARTAŠKA IGRA							
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	UTRŽAK (INKAS) EPOHA							NIJE GLASAN GLUMAC GIBSON				RIMSKA TISUČA TIBETSKO GOVEDO	
REDATELJ KAZAN					UKRASNI CVIJET (MNOŽ.) RIMSKA PETICA								
NADIMAK RADKA POLICA				RIMSKI CAR NJEMAČKA									
KISELINA					ARHIV TV SNIMAKA								

ivano balic, ka, nanati, en, srz, oraspoložit, sistola, zrna, lotaringja, n, ararat, umesti, vatoni, baltik, mij, mali, mi, vakcina, ocean, e, a, mart, aura, liv, oaskop, siv, kresta, kastor, ostar, kantate, inkaso, tih, m, elia, kamelije, rac, valerjan, acid, teleteka.

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamučić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registrarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Povijesna pobjeda

Zahvaljujući fenomenu Novaka Đokovića tenis je postao glavna sportska tema i nezaobilazni dio aktualne stvarnosti. Spektakularni niz ovogodišnje nepobjedivosti, uz osvajanje prošlogodišnjeg naslova pobjednika Davisova kupa s reprezentacijom Srbije, potvrdio je nepobitnu činjenicu o velikom talentu tenisača koji se rađaju na ovim našim (nekada zajedničkim) prostorima (Ivanišević pobjednik Wimbledonu 2001., Hrvatska pobjednik Davisova kupa 2005.).

Ali velikih rezultata bilo je i prije, samo je patina prošlosti pala na njih i učinila ih zaboravljenim za mlađe naraštaje današnjih poklonika »bijeloga sporta«. Današnja fotografija predstavlja lijepu prigodu za mali podsjetnik na jednu veliku, povijesnu pobjedu koju je danas već pomalo davne 1970. godine u Mariboru u polufinalnom susretu Europske zone Davisova kupa izvojevala teniska reprezentacija Jugoslavije protiv favorizirane momčadi Rumunjske. Zahvaljujući Nikoli Špearu, jednom od junaka tog duela, imamo ekskluzivnu fotografiju igre parova u kojoj je nastupio skupa sa Željkom Franulovićem protiv Ilie Nastasea i Iona Tiriaca, te priču o nekim detaljima tog nezaboravnog meča.

»Atmosfera u Mariboru bila je zbilja odlična i u velikoj mjeri nam je pomogla da ostvarimo tu veliku pobjedu nad Rumunjskom, koju je u to vrijeme predvodio prvi igrač svijeta Ilie Nastase«, priča danas Nikola Špear. »Polufinalni susret Europske zone igrao se od 12.-15. lipnja, te 1970. godine, i nakon dva susreta singla i odigrane igre parova, gubili smo 1-2 i Rumunjima je trebala samo jedna pobjeda u preostala dva pojedinačna meča. Rumunji su do rezultatske prednosti došli nakon pobjede u igri parova (7-5, 6-8, 6-1, 6-3), a njihov par Nastase, Tiriac osvojio je i Roland Garros, i u to je vrijeme predstavljao jedan od najjačih dublova svijeta. No, uslijedila su dva singla u kojima smo, prvo ja protiv Nastasea, a potom Franulović

protiv Tiriaca, morali pobjediti. Susret protiv Ilie Nastasea, tadašnjeg svjetskog broja jedan dočekao sam vrlo smireno, unatoč velikoj važnosti duela u kojem nam je igrala samo pobjeda. S obzirom da sam nešto ranije već jednom uspio na jednom turniru u SAD-u pobijediti glasovitog Rumunja, znao sam kako bi trebao igrati protiv njega. Dobro sam proanalizirao njegovu igru, bio sam maksimalno tjelesno i mentalno spreman za igru i, na koncu meča, pobijedio u tri seta 7-5, 8-6, 6-2 i izjednačio ukupni rezultat na 2-2. Uz odličnu igru, presudila je i moja smirenost u odnosu na brojne provokacije s druge strane mreže, po kojima je Nastase bio dobro poznat. Sve vrijeme susreta on je nastojao isprovocirati me i natjerati me da 'puknem', ali

mu to nije uspjelo. Na svaku njegovu 'provokaciju' samo bih okrenuo glavu na drugu stranu ili jednostavno gledao 'kroz njega'. Primjerice, jedna od njegovih glavnih 'fora' bilo je imitiranje uz ismijavanje protivnikovih udaraca, osobito onih pogrešnih, ali kao niti na ostalo, ni na to nisam obraćao pažnju. S druge strane, njegova slabija točka bilo je finiširanje poena, jer se u najvećem dijelu svoje igre uvijek oslanjao na izvrsne reflekse i osjećaj igre na mreži, tako da se uvijek otvarala mogućnost za precizne passing udarce, što sam nastojao maksimalno iskoristiti u tom meču. Na kraju susreta Nastase je bio vrlo bijesan, baš kao i njegov suigrač Tiriac, jer je sada na njemu bila još veća odgovornost koju nije izdržao, izgubivši odlučujući peti susret protiv Franulovića 6-1, 7-5, 4-6, 4-6, 0-6. Bio je to jedan od najboljih mečeva Željka Franulovića, a zahvaljujući našim pobjedama u posljednjem danu uspjeli smo se plasirati u veliko finale Europske zone, što bi po nekim usporednim, današnjim kriterijima, bilo jednako plasmanu u polufinale Svjetske skupine Davisova kupa.«

Veličinu ovoga rezultata koji je postigla tadašnja reprezentacija Jugoslavije dodatno pojačava okolnost kako su Rumunji godinu dana prije i godinu dana nakon poraza u Mariboru, igrali u finalu Davisova kupa.

OČNA KUĆA

**optika i ordinacija
na jednom mjestu**

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Čuvajmo naše obitelji

Međunarodni dan obitelji proglasili su Ujedinjeni narodi 1989. godine, a u svijetu je prvi put obilježen 15. svibnja 1994. godine pod sloganom »Da obiteljski dan ne čine stvari nego srdačni odnosi roditelja i djece«, kao odraz značaja što ga međunarodna zajednica pridaje obitelji kao temeljnoj jedinici društva. Svake godine se raznim događanjima obilježava ovaj dan, čime se prisjećamo da je obitelj temelj današnjeg društva, da se iz obitelji i obiteljskog okruženja stvaraju ljudi sa svojim karakterom, stavovima, vjerovanjima koji grade neki budući svijet. To je važno u današnje vrijeme, kada je obitelj najčešće rastrgana na sve strane. Mislim kako vam to ne moram objašnjavati – to vam je ono: mama na poslu prije podne, tata po podne, ti u školi ujutro, sestra poslijepodne, brat do mraka ne dolazi doma i svatko je na svojoj strani i živi svoj život, a obitelj se okupi tek navečer prije spavanja i svi su umorni i nevoljni.

U sljedeći petak svibanjski broj HRCKA

Drugi čitatelji Hrckovog kutka i dječjeg podlistka Hrcko, u sljedeći petak izlazi još jedan broj ovog mjesečnika. Ovo je svibanjski broj podlistka Hrvatske riječi koji je namijenjen djeci.

U svibanjskom broju donosimo niz zanimljivosti. Tema broja je prijateljstvo, te vam donosimo i zanimljiv test koji možete riješiti i saznati što je za vas prijateljstvo.

Kao i uvijek tu su i vaši radovi, zatim naše ustaljene rubrike koje su ispunjene novim zanimljivim sadržajem. Svakako pogledajte i stranicu namijenjenu vašim vršnjacima, a ovoga puta imate i novine u sportu. Pročitajte i usput se dobro zabavite.

Da, samo da vas podsjetim, kraj škole će brzo, zato se primite posla, ukoliko je potrebno popravite ocjene i družite se s prijateljima!

Dakle, u petak, 20. svibnja, potražite od svoje učiteljice ili nastavnika vaš primjerak Hrcka.

Tako je, nažalost, danas u mnogim obiteljima, ali ono vrijeme što imaš sa svojim najbližim pokušaj provesti na najbolji mogući način. Nemoj se svađati s bratom i sestrom, poslušaj mamu i tatu, pa i ti sam ili sama pokušaj oraspoločiti svoju obitelj svojim ponašanjem, osmijehom, gestom... budi onaj najveseliji dio obitelji. Pokušajte bar u to kratko vrijeme svi skupa nešto zajedno raditi, razgovarati, praviti planove... igrati neke društvene igre. Ideja ima puno, samo trebaš okupiti obitelj. Znam da to nije lako, ali pokušaj, kad uspiješ vidjet ćeš kako je lijepo.

DJEČJI RADOVI

Moja učiteljica – opis

Imam jednu učiteljicu. Zove se Ljubica Ramović. Kosa joj je duga, na jednom mjestu crna, a veliki dio je plave boje. Oči su joj također plave, a sjenka oko njih sjajna plava ili sjajna ljubičasta. Često nosi tamne majice, a preko njih jaknice od teksasa. Također nosi hlače i štikle. Dobra je i pametna. Mama mi govori kako je ona najbolja učiteljica u osnovnoj školi i spremić će naš razred za peti razred, tako da svi imamo petice. Ponekad mi je teško naučiti gradivo iz prirode i društva, jer nam učiteljica zada više lekcija, ali ja uvijek naučim, jer znam da mi ona želi dobro. Ljuta sam kad nas grdi zbog nekih, jer znam da nisam kriva. To mi se ne sviđa, ali sretna sam kad mi da lijepu ocjenu. Kada više na Sašu govori neke smiješne stvari i to me zasmijava. Volim svoju učiteljicu, jer je dobra, nasmijana i nije stroga.

Maja Imrić, III. h, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Moja se učiteljica zove Ljubica Ramović i ima 49 godina. Često nosi plavi prsluk i plave traperice. Nosi crne štikle svaki dan. Nosi sjajne sjenke i ponekad su joj nalakirani nokti. Ima žutu kosu i visoka je. Rijetko je namrgođena. Pametna je, lijepa i dobra. Ono što poželimo ona nam uvijek ispuni. Ono što nama nije jasno uvijek nam objasni. Kad radimo samostalno uvijek nam sve dodatno objasni. Meni se dopada moja učiteljica, jer je dobra i nije stroga.

Ivana Mačković, III. h, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Moja je učiteljica visoka i vitka. Ima plavo-crnu kosu. Njezine su oči plave boje. Često ima tamno plavu sjenku oko očiju. Uz to što je visoka, još je i mršava. Ima i nalakirane nokte. Obično oblači traperice koje dolje imaju malu crvenu jabuku. Nekada obuče vestu, a nekad i teksas košulju. Svaki dan dođe u štiklama, ili ponekad u

tenisicama. Dobra je, vesela, a ponekad i ljuta kada netko ne uradi zadaću. Voli darove koje smo mi napravili, a baš ne voli one koji su kupljeni. Kad recitiramo uvijek komentira, te smo zato svaki put sve bolji.

Volim učiteljicu jer je dobra i uvijek se smije. I volim je jer me nekad pošalje na natjecanje iz matematike ili iz recitiranja.

Lucija Ivanković Radaković, III. h, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Katarina Piuković, III. h
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Lucija Ivanković Radaković, III. h
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Dorja Kujundžić, III. h
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Veliki uspjeh učenika hrvatskog odjela OŠ »Matko Vuković« iz Subotice na republičkom natjecanju iz povijesti

Prvo mjesto za Zdravka Pančića

Prvo mjesto na republičkom natjecanju iz povijesti, u kategoriji 7. razreda pripalo je Zdravku Pančiću, učeniku 7. h razreda OŠ »Matko Vuković« iz Subotice. Republičko natjecanje organiziralo je Ministarstvo prosvjete Republike Srbije i Društva istoričara Srbije »Stojan Novaković«, a održano je 8. svibnja u OŠ »Miodrag Čajetinac Čajka« u Trsteniku.

Za ovo natjecanje Zdravka Pančića pripremala je nastavnica povijesti Katarina Božić-Petronijević.

13. svibnja 2011.

Bonofest u Vukovaru

Proroci nastupili pjesmom »Amen«

Šesti festival duhovne glazbe »Bonofest« održan je u crkvi sv. Filipa i Jakova u Vukovaru 6. i 7. svibnja. Na adresu Povjerenstva za pastoral mladih pri župi sv. Filipa i Jakova na raspisani natječaj pristiglo je čak 80 skladbi, što je bio razlog da i ovogodišnji Bonofest bude održan u dvije večeri.

Prvu večer obilježila su poznata: Ivana i Marija Husar, Čedo Antolić, Ivo Gamulin Gianni, kao i bend aid »Mreža ribara«, skladana za dolazak Svetog Oca u Hrvatsku. Druga večer obilježena je kao internacionalna, jer su u njoj nastupili i mladi iz Njemačke, Srbije, Bosne i Hercegovine. Također je bitno napomenuti kako su pjevanje na euharistijskom slavlju predvodili mladi iz Hrvatske katoličke misije Basel u Švicarskoj.

VIS »Proroci« su i ove godine nastupili, po peti put, ovog puta pjesmom »Amen«, čiji tekst potpisuje Nevena Mlinko, glazbu Darko Temunović, a aranžman Filip Čeliković. Ovom prilikom proroci zahvaljuju domaćinima i organizatorima (osobito predsjedniku organizacijskog odbora fra Ivici Jagodiću) na gostoprimstvu i širom otvorenim vratima.

Zahvaljujući visokom pokroviteljstvu predsjednice Vlade Republike Hrvatske Jadranke Kosor, a i poznatim estradnim umjetnicima s duhovne i svjetovne glazbene scene, ovaj festival već četvrtu godinu zaredom prenosi Hrvatska televizija. Festival se uz visoko pokroviteljstvo Vlade Republike Hrvatske održava u suradnji s Vukovarsko-srijemskom županijom i Gradskim poglavarstvom grada Vukovara, Đakovačko-osječkom nadbiskupijom, Hrvatskom franjevačkom provincijom sv. Ćirila i Metoda, a medijski ga podržavaju HTV, VTV, Hrvatski katolički radio, Hrvatski radio Vukovar, Hrvatski radio - Osijek, Radio Mir Međugorje, Glas Slavonije, Vukovarske novine, te mnogobrojne radijske postaje i novine.

P. G.

PETAK
13.5.2011.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Trenutak spoznaje (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Hotel dvorac Orth 3
 09.50 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Venecija i Istanbul - Tragom Carigrada, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 13.20 - Divlji Plamen 4, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Drugo mišljenje
 15.00 - Dharma i Greg 3, humoristična serija
 15.25 - Kerep na Gacki, emisija pučke i predajne kulture
 16.00 - Iza ekrana
 16.35 - Vijesti
 16.50 - Putem europskih fondova
 17.05 - Hrvatska uživo
 17.40 - Dobro je znati, emisija
 18.40 - U istom loncu, kulinarski show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Mjesec ratnog filma: Dvanaest žigosanih, američki film
 22.40 - Dnevnik 3
 23.20 - Peti dan, talk show
 00.15 - Filmski maraton: Ruska obećanja, britansko-kanadsko-američki film (R)
 01.55 - Filmski maraton: Dvanaest žigosanih, američki film
 04.20 - Skica za portret
 04.35 - Muškarci na stablima 2, serija (R)
 05.20 - U istom loncu, kulinarski show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
 07.05 - 101 dalmatinac
 07.30 - Žderonja 2, (R)
 07.55 - Mala TV
 --- - TV vrtić: Pernica
 --- - Patuljkove priče
 --- - Tajni dnevnik patke
 Matilde: Škola kuhanja

08.25 - Dvorac igračaka 1, serija za djecu (R)
 08.50 - Školski program: Kako gledati sliku?
 --- - Puni krug
 09.35 - Mega Mindy, serija (R)
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.35 - Mala TV (R)
 14.05 - Wild Horse Hank, američki film
 16.05 - Hotel dvorac Orth 3
 16.50 - Briljanteen
 17.30 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
 18.05 - Divlji Plamen 4, (R)
 18.50 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Venecija i Istanbul - Tragom Carigrada, dokumentarna serija (R)
 19.45 - Hit dana
 20.05 - I oni su stvarali televiziju, dok.film
 21.05 - Muškarci na stablima 2, serija
 22.00 - Izvan sumnje: Crvena Dalija, mini-serija
 00.00 - Na rubu znanosti
 00.50 - Garaža
 01.20 - Noćni glazbeni program

06.15 Naši najbolji dani, serija
 07.05 Bakugan, crtana serija
 07.30 Bumba, crtana serija
 07.50 Roary, crtana serija
 08.05 Peppa, crtana serija
 08.25 Tomica i prijatelji
 09.05 Pobjeda ljubavi, serija R
 10.05 Moja majka, serija R
 11.05 Asi, serija R
 12.05 IN magazin R
 13.00 Pobjeda ljubavi
 14.00 Masterchef, reality show R
 15.00 Najbolje godine, serija R
 16.00 Moja majka, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 IN magazin
 18.10 Pod sretnom zvijezdom, serija (45/75)
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Najbolje godine, serija
 21.25 Masterchef, reality show
 23.05 Pljačkaš dječjeg lica, igrani film
 00.50 Dva paklena dana, igrani film
 02.45 Ezo TV, tarot show
 03.35 Jahači apokalipse, igrani film R
 05.05 Zarobljena, igrani film
 06.30 Kraj programa

05.30 RTL Danas, informativna emisija (R)

06.05 Aurora, telenovela (R)
 06.55 Nasljednici, telenovela (R)
 07.45 Dragon Ball Z, animirana serija (R)
 08.10 Ezel, dramska serija (R)
 09.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 11.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.05 Aurora, telenovela
 13.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 13.15 Nasljednici, telenovela
 14.05 Obiteljski plan, igrani film, komedija
 15.50 Princ otkriva Ameriku, film, komedija (R)
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show, uživo
 22.15 Big Brother
 23.15 Hrvatska traži zvijezdu - odluka, glazbeni show, uživo
 23.50 Pazi,lopta!, igrani film, komedija
 00.25 RTL Vijesti
 23.50 Pazi,lopta!, igrani film, komedija (nastavak)
 01.50 Punisher, film, akcijski
 03.30 Astro show, emisija uživo
 04.30 RTL Danas, informativna emisija (R)

SUBOTA
14.5.2011.

05.45 - Najava programa
 05.50 - Drugo mišljenje (R)
 06.40 - Iza ekrana (R)
 07.10 - Kerep na Gacki, emisija pučke i predajne kulture (R)
 07.40 - Hrvatska kronika BiH
 07.55 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Veliki put, američki film
 09.55 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Kućni ljubimci
 10.45 - Rijeke Hrvatske: Korana, dokumentarna serija
 11.15 - Normalan život, emisija o obitelji
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Veterani mira, emisija za branitelje
 13.15 - Prizma
 14.00 - Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 14.35 - Eko zona
 15.00 - Kulturna baština

15.15 - Opera box
 15.50 - Jelovnici izgubljenog vremena
 16.10 - Euromagazin
 16.40 - Vijesti
 16.50 - Reporter: Najopasnije mjesto za upoznati obitelj
 17.55 - Istočnoafrički tektonski jarak - srce afričke divljine, dokumentarna serija
 18.45 - Potrošački kod
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Ususret Eurosongu
 21.00 - Eurosong 2011., prijenos
 00.20 - Vijesti
 00.45 - Filmski maraton: Nataša, srpski film
 02.15 - Filmski maraton: Veliki put, američki film (R)
 04.15 - Reporter: Najopasnije mjesto za upoznati obitelj (R)
 05.20 - Potrošački kod (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.25 - Najava programa
 07.30 - Patak Frka, crtana serija
 07.55 - Bijeg lukavog lisca, serija za djecu
 08.20 - Vrijeme je za Disneyja: Einsteinčići
 08.45 - Vrijeme je za Disneyja: Einsteinčići
 09.10 - ni DA ni NE: Borilački sportovi (R)
 10.05 - The Lil River Rats and the Adventure of the Lost Treasure, američki film za djecu
 11.25 - KS automagazin
 14.20 - 4 zida
 15.00 - Tenis: Zagreb Open, prijenos
 17.55 - Vaterpolo, PH - prijenos 2. utakmice finala
 19.10 - crtani film
 19.30 - Jamiroquai Specijal
 20.05 - HNL: Zagreb - Hajduk, prijenos
 22.05 - Zaštitnica svjedoka 1, serija
 22.45 - HNL - emisija
 01.15 - KS automagazin (R)
 01.45 - 4 zida (R)
 02.20 - Noćni glazbeni program

06.30 Bračne vode, serija
 07.00 Najgori tjedan, serija
 07.30 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija

07.45 Timmy Time, crtana serija (9/52)
 08.00 Peppa, crtana serija
 08.20 Bakugan II - New Vestroia, crtana serija
 08.45 Chuggington, crtana serija (19/52)
 09.00 Beyblade metal fusion, crtana serija (17/51)
 09.25 Winx, crtana serija
 09.50 Najbolje godine, R
 12.50 Priča o Beach Boysima, igrani film
 14.35 Pljačkaš dječjeg lica, igrani film R
 16.20 Provjereno, informativni magazin R
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.10 Provjereno, informativni magazin R - nastavak
 17.30 Lud, zbunjen, normalan
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Posljednji posao, film
 22.00 Samo pucaj, igrani film
 23.40 Žena pod ucjenom, film
 01.35 Ezo TV, tarot show
 02.50 Dva paklena dana, igrani film R
 04.30 Zarobljena, film R
 05.55 Kraj programa

06.05 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06.40 Vragolasti Denis, animirani film
 07.05 Dragon Ball Z, animirani film (dvije epizode)
 08.00 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 08.30 Učilica, kviz za djecu
 09.20 Obiteljski plan, film, obiteljska komedija (R)
 11.05 Kovrčava Sue, film, obiteljska komedija
 13.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show, snimka (R)
 15.35 Snaga jednog, igrani film, drama
 17.55 Zvijezde Ekstra: 10 vampira koje volimo, zabavna emisija
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Big Brother, reality show
 20.00 James Bond 007: Zrno utjehe, film, akcijski
 22.00 Collateral, film, triler
 00.00 Joshua, igrani film, horor/ triler
 01.55 Astro show, emisija uživo
 02.55 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03.30 Big Brother, reality show (R)

NEDJELJA
15.5.2011.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Duhovni izazovi, međureligijski magazin (R)
 06.25 - Euromagazin (R)
 07.10 - Mala TV:
 -- -- - TV vrtić: Tvor (R)
 -- -- - Ninin kutak: Batik na papiru
 -- -- - Danica i zebra
 -- -- - Tajni dnevnik patke Matilde: Škola kuhanja (R)
 -- -- - Brlog: Kunić (R)
 -- -- - Čarobna ploča - 7 kontinenata: Kontinentalna Hrvatska (R)
 08.00 - Crtani film
 08.20 - 50 slavnih
 09.00 - Nora Fora, TV igra
 09.52 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Željezna staza, mini-serija
 11.40 - manjinski MOZAIK
 12.00 - Dnevnik
 12.25 - Plodovi zemlje
 13.20 - Split: More
 14.00 - Nedjeljom u dva
 15.05 - Mir i dobro
 15.35 - HAZU portreti
 15.45 - Vijesti
 15.55 - Zabavni program 50+5
 17.10 - Dodjela nagrade "Joško Martinović" za reportažu godine Hrvatske televizije, prijenos
 18.15 - Lijepom našom
 19.15 - LOTO 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.05 - Biograd na Moru: Dodjela diskografske nagrade Porin 2011, prijenos
 23.05 - Vijesti
 23.20 - Vijesti iz kulture
 23.30 - Ciklus europskog filma: Takva, njemačko-turski film
 01.15 - Željezna staza, (R)
 02.45 - Globalno sijelo (R)
 03.15 - Skica za portret
 03.50 - Lijepom našom (R)
 04.50 - Plodovi zemlje (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.55 - Najava programa
 08.00 - Hrvatska glazba na Riva dei Schiavoni
 09.15 - Zlatna kinoteka: Plamen nad Jadranom, francuski film
 10.45 - Biblija
 10.55 - Draganić: Misa,

prijenos
 12.00 - Filmska matineja - Agatha Christie: Ubiti je lako, američki film
 14.35 - Magazin nogometne Lige prvaka
 15.00 - Olimp - sportska emisija
 15.15 - 55 godina Sportskog programa HTV-a
 17.00 - Tenis: Zagreb Open, prijenos
 19.00 - Olimp - sportska emisija
 19.25 - Garaža
 20.00 - Ciklus filmskog spektakla: Kum 2, američki film
 23.20 - Posebni dodaci: Trilogija Kum i gangsterski filmovi, emisija o filmu
 23.55 - Filmski boutique: Planina Brokeback, američki film
 02.05 - Noćni glazbeni program

05:55 Čarobnice, serija
 06:50 Fifi i cvjetno društvo
 07:05 Timmy Time
 07:20 Peppa, crtana serija
 07:40 Bakugan II - New Vestroia, crtana serija
 08:05 Lego Ninjago
 08:20 Chuggington
 08:35 Beyblade metal fusion
 09:00 Winx, crtana serija
 09:25 Najbolje godine
 11:40 Automotiv, auto-moto magazin
 12:10 Magazin Lige prvaka
 12:40 Novac, business magazin
 13:10 Njeno pravo, serija
 15:10 Priča o Beach Boysima, igrani film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Masterchef, film R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Jesmo li gotovi?, film
 21:50 Lud, zbunjen, normalan
 22:30 Lud, zbunjen, normalan
 23:05 Red Carpet, showbiz magazin
 00:35 Pauk, igrani film
 02:05 Svi mrze Chrisa, serija
 02:35 Brzina svjetlosti, film
 04:05 Red Carpet, showbiz magazin R
 05:15 Čarobnice, serija R
 06:00 Automotiv, auto-moto magazin R
 06:20 Kraj programa

05.50 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06.25 Vragolasti Denis, animirani film (R)
 06.50 Dragon Ball Z, animirani film (tri epizode)

HRT1, SUBOTA, 14.5.2011., 21.00

EUROSONG 2011. – finale, prijenos

Izravno iz Düsseldorfa HRT1 prenosi finale 56. Eurosonga. U Düsseldorfu Areni, koja može primiti više od 24.000 gledatelja, nastupaju predstavnici 25 zemalja, po deset natjecatelja iz prve dvije polufinalne večeri, te predstavnici pet zemalja koji u finale ulaze izravno, a to su: prošlogodišnja pobjednica Njemačka, zatim Francuska, Italija, Velika Britanija i Španjolska.

Nastupe pojedinih natjecatelja, uz televoting, ocjenjivat će i žiri. Prijenos će komentirati Duško Ćurlić. Urednik: Aleksandar Kostadinov Urednica Zabavnog programa: Elizabeth Homs

08.15 Zoeyin tajni život, igrani film, obiteljski
 10.00 Kovrčava Sue, igrani film, obiteljska komedija
 11.55 Harry Potter i kamen mudraca, igrani film, akcijski/ obiteljski/ avanturistički
 14.30 Mexican, film, triler
 16.45 Discovery: Preživjeti divljinu - Vijetnam, dokumentarna serija
 17.40 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 Galileo, zabavno-znanstvena emisija
 20.00 Big Brother, reality show, uživo
 22.00 CSI: Miami, serija (tri epizode)
 00.40 Astro show, emisija uživo
 01.40 RTL Danas, (R)
 02.15 Josuha, igrani film, horor/ triler (R)

PONEDJELJAK 16.5.2011.

05.40 - Najava programa
 05.45 - Split: More (R)
 06.15 - Mir i dobro (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.07 - Hotel dvorac Orth 3
 09.52 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Karibi - Od Miami do Pointe-a-Pitrea, dok. serija
 11.12 - Treća dob, emisija
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 13.20 - Divlji Plamen 4, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Znanstvena petica

14.50 - Znanstvene vijesti
 15.00 - Dharma i Greg 3, humoristična serija
 15.25 - Glas domovine
 16.00 - Tvoja sam sudbina
 16.50 - Vijesti
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.40 - 8. kat, talk show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - TV Bingo
 20.35 - Puls Hrvatske
 21.50 - Svijet profita
 22.30 - Dnevnik 3
 23.00 - Vijesti iz kulture
 23.10 - Pavica Gvozdić i Vladimir Krpan uz Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Vladimira Kranjčevića
 00.10 - Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
 00.50 - Retrovizor: Dragi Johne 4, serija (R)
 01.15 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 6
 1.55 - Završni udarac 3, (R)
 02.35 - Zločinački umovi 4, (R)
 03.20 - Dharma i Greg 3, (R)
 03.40 - Trava zelena 1, (R)
 04.10 - Skica za portret
 04.15 - Glas domovine (R)
 04.45 - Znanstvena petica (R)
 05.15 - 8. kat, talk show (R)

06.17 - Najava programa
 06.22 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
 07.07 - 101 dalmatinac
 07.32 - Žderonja 2
 07.55 - Mala TV
 -- -- - TV vrtić
 -- -- - Brlog
 -- -- - Čarobna ploča - 7 kontinenata
 08.25 - Dvorac igračaka 1, serija za djecu
 08.50 - Školski program
 -- -- - Ton i ton
 -- -- - Na glasu
 09.35 - Mega Mindy, serija(R)

10.00 - Tvoja sam sudbina, telenovela (R)
 10.45 - Lijepom našom (R)
 11.45 - Fotografija u Hrvatskoj
 12.00 - Ritam tjedna, glazbeni magazin (R)
 12.40 - Mala TV (R)
 13.10 - Školski program (R)
 13.55 - Heck's Way Home, kanadski film
 15.45 - Hotel dvorac Orth 3, serija (R)
 16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Johnny Bravo
 17.50 - Trava zelena 1, serija
 18.15 - Divlji Plamen 4, (R)
 18.55 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Karibi - Od Miami do Pointe-a-Pitrea, dokumentarna serija (R)
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Braća i sestre 3, serija
 20.45 - Glee, serija za mlade
 21.35 - Završni udarac 3, serija
 22.25 - Zločinački umovi 4, serija
 23.20 - Heck's Way Home, kanadski film (R)
 00.50 - Noćni glazbeni program: Hit dana

06:25 Naši najbolji dani
 07:15 Bakugan
 07:40 Bumba
 08:00 Roary
 08:15 Peppa
 08:35 Tomica i prijatelji
 09:15 Pobjeda ljubavi, serija
 10:05 Čuvar pravde, serija
 11:05 Nate Berkus show, talk show
 12:05 IN magazin R
 13:00 Pobjeda ljubavi, serija
 14:00 Najbolje godine, R
 15:30 Masterchef, reality show R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:10 Pod sretnom zvijezdom,

19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Asi, serija 89/105
21:00 Najbolje godine, serija 152/166
22:00 Masterchef, reality show
23:05 Večernje vijesti
23:25 Jesmo li gotovi?, film R
01:10 Lijek za nesanicu, film
02:50 Dr. Huff, serija 12/13
03:40 Ezo TV, tarot show
04:40 Bračne vode
05:05 Bračne vode, serija 9/23
05:30 Čuvar pravde, serija R
06:15 Kraj programa

06.20 RTL Danas, (R)
06.55 Aurora, telenovela (R)
07.45 Nasljednici, (R)
08.40 Dragon Ball Z, animirani film (R)
09.20 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin (R)
10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.25 Aurora, telenovela
13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
14.00 Nasljednici, telenovela
14.50 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
16.30 Zakon i red, serija
17.15 Bibin svijet, serija (R)
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 Ezel, dramska serija
21.00 Big Brother, reality show
22.00 Marinac iznad zakona, film, akcijski triler
23.40 RTL Vijesti
23.55 CSI: Miami, serija (R)
00.45 Big Brother, (R)
01.35 Astro show, emisija uživo
02.35 CSI: Miami, serija (R)
03.25 RTL Danas, (R)

UTORAK 17.5.2011.

06.00 - Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Hotel dvorac Orth 3
09.50 - Vijesti iz kulture (R)
10.00 - Vijesti
10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Karibi - Od Point-a-Pitrea do Trinidada, dokumentarna serija

11.10 - Debbie Travis preuređuje 3
12.00 - Dnevnik
12.30 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
13.20 - Divlji Plamen 4, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Među nama
15.00 - Dharma i Greg 3, serija
15.25 - Proces
16.00 - Tvoja sam sudbina
16.50 - Vijesti
17.05 - Hrvatska uživo
18.40 - 8. kat, talk show
19.30 - Dnevnik
20.10 - Iziigrani, prevareni, napušteni (Tihi ubojica 2), dok. film
21.15 - Misija: Zajedno
22.10 - Paralele
22.45 - Dnevnik 3
23.15 - Vijesti iz kulture
23.20 - Putem europskih fondova (R)
23.40 - Viktor Žmegač vam predstavlja, dokumentarni film
00.35 - Retrovizor: Lovci na natprirodno 4, serija
01.25 - Retrovizor: Dragi Johne 4, serija (R)
01.50 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 6, serija
02.30 - Zločinački umovi 4
03.15 - Dharma i Greg 3
03.40 - Trava zelena 2, (R)
04.10 - Skica za portret
04.35 - Debbie Travis preuređuje 3 (R)
05.20 - 8. kat, talk show (R)

06.20 - Najava programa
06.25 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
07.10 - 101 dalmatinac
07.30 - Žderonja 2
07.55 - Mala TV
08.25 - Dvorac igračaka 1, serija za djecu
08.50 - Školski program
09.35 - Mega Mindy, serija (R)
10.00 - Tvoja sam sudbina, telenovela (R)
10.50 - Globalno sijelo (R)
11.20 - Prizma, (R)
12.05 - Euromagazin (R)
12.35 - Mala TV (R)
13.05 - Školski program (R)
13.50 - Little Bigfoot, američki film
15.45 - Hotel dvorac Orth 3
16.30 - Šaptač psima 4
17.20 - Johnny Bravo
17.45 - Trava zelena 2, serija
18.10 - Divlji Plamen 4, (R)
18.55 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Karibi - Od Point-a-Pitrea do Trinidada, dokumentarna serija (R)

19.50 - Hit dana
20.00 - Braća i sestre 3, serija
20.50 - Ciklus komedija: Bebin odlazak u grad, američki film (R)
22.25 - Zločinački umovi 4
23.20 - Little Bigfoot, američki film (R)
00.55 - Noćni glazbeni program

06:30 Naši najbolji dani
07:20 Bakugan, crtana serija
07:40 Bumba, crtana serija
07:45 Bumba, crtana serija
07:55 Roary, crtana serija
08:10 Peppa, crtana serija
08:20 Peppa, crtana serija
08:30 Tomica i prijatelji
09:10 Pobjeda ljubavi, R
10:05 Čuvar pravde, serija
11:05 Nate Berkus show, talk show
12:05 IN magazin R
13:00 Pobjeda ljubavi, serija
14:00 Asi, serija R
15:00 Najbolje godine, serija
16:00 Masterchef, reality show R
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:10 Pod sretnom zvijezdom
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Asi, serija 90/105
21:00 Najbolje godine, serija
22:00 Masterchef
23:05 Večernje vijesti
23:25 Opasne čini, igrani film
01:20 Tihi pad, igrani film
03:05 Dr. Huff, serija 13/13
04:00 Ezo TV, tarot show
04:40 Bračne vode, serija
05:05 Bračne vode, serija
05:30 Čuvar pravde, serija R
06:15 Kraj programa

05.30 RTL Danas, (R)
06.05 Aurora, telenovela (R)
06.55 Nasljednici, (R)
07.45 Dragon Ball Z, (R)
08.10 Ezel, dramska serija (R)
09.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.25 Aurora, telenovela
13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
14.10 Nasljednici, telenovela
15.00 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
16.35 Zakon i red, serija
17.20 Bibin svijet, serija (R)
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija

20.00 Ezel, dramska serija
21.00 Big Brother, reality show
22.00 Jezikova juha, reality show
23.00 CSI, serija
23.55 RTL Vijesti
00.10 Marinac iznad zakona, akcijski triler
01.35 Astro show, emisija uživo
02.35 Big Brother, (R)
03.30 RTL Danas, informativna emisija (R)

SRIJEDA 18.5.2011.

06.05 - Najava programa
06.10 - Među nama (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Hotel dvorac Orth 4
09.50 - Vijesti iz kulture (R)
10.00 - Vijesti
10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Krstarenje zemljom fjordova, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
13.20 - Divlji Plamen 4, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Riječ i život, religijski program
15.00 - Dharma i Greg 3
15.25 - Indeks, emisija o školstvu
16.00 - Tvoja sam sudbina
16.50 - Vijesti
17.05 - Hrvatska uživo
18.35 - 8. kat, talk show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Kapelski kresovi, dramska serija
21.25 - Bitange i princeze 4, humoristična serija
22.00 - Nazovi 112, dokumentarna serija
22.35 - Dnevnik 3
23.15 - Drugi format
00.10 - Retrovizor: Dodir života i smrti 1, serija
00.55 - Retrovizor: Dragi Johne 4, serija (R)
01.20 - Retrovizor: Ksena - princeza ratnica 6, serija
02.05 - Zločinački umovi 4, serija (R)
02.50 - Dharma i Greg 3, (R)
03.10 - Skica za portret
03.25 - Indeks, emisija o školstvu (R)
03.55 - Drugi format (R)
04.40 - Oprah show (R)
05.25 - 8. kat, talk show (R)

06.15 - Najava programa
06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
07.05 - 101 dalmatinac
07.30 - Žderonja 2
07.55 - Mala TV
08.25 - Dvorac igračaka 1, serija za djecu
08.50 - Školski program
09.35 - Mega Mindy, (R)
10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.30 - Mala TV (R)
14.00 - Shiloh, američki film
15.45 - Hotel dvorac Orth 4, serija (R)
16.30 - Šaptač psima 4
17.20 - Johnny Bravo
17.45 - Hit dana
17.55 - Vaterpolo, PH - prijenos 3. utakmice finala
19.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Krstarenje zemljom fjordova, dokumentarna serija (R)
20.10 - Euroliga - emisija
20.35 - Dublin: Euroliga, prijenos finala
22.35 - Euroliga - emisija
23.00 - Zločinački umovi 4
23.55 - Shiloh, američki film (R)
01.20 - Noćni glazbeni program

06:30 Naši najbolji dani
07:20 Bakugan, crtana serija
07:40 Bumba, crtana serija
07:55 Roary, crtana serija
08:10 Peppa, crtana serija
08:30 Tomica i prijatelji
09:10 Pobjeda ljubavi, serija
10:05 Čuvar pravde, serija
11:05 Nate Berkus show, talk show
12:05 IN magazin R
13:00 Pobjeda ljubavi, serija
14:00 Asi, serija R
15:00 Najbolje godine, serija
16:00 Masterchef, reality show R
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:10 Pod sretnom zvijezdom
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Asi, serija 91/105
21:00 Najbolje godine, serija
22:00 Masterchef
23:05 Večernje vijesti
23:25 Anakonda, film
01:05 Opasne čini, film R
02:55 Na putu prema dolje
03:45 Ezo TV, tarot show
04:40 Bračne vode, serija
05:05 Bračne vode, serija
05:30 Čuvar pravde, serija R
06:15 Kraj programa

05.30 RTL Danas, (R)

06.05 Aurora, telenovela (R)
 06.55 Nasljednici, (R)
 07.45 Dragon Ball Z, animirana serija (R)
 08.10 Ezel, dramska serija (R)
 09.30 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.25 Aurora, telenovela
 13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 14.05 Nasljednici, telenovela
 14.55 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
 16.30 Zakon i red, serija
 17.15 Bibin svijet, serija (R)
 18.00 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Big Brother, reality show
 22.15 CSI: NY, serija
 23.10 CSI, serija
 00.05 RTL Vijesti
 00.20 Jezikova juha, reality show (R)
 01.15 Big Brother, reality show (R)
 02.05 Astro show, emisija uživo
 03.05 CSI, serija (R)
 03.50 RTL Danas, (R)

**ČETVRTAK
19.5.2011.**

HRT 1

06.05 - Najava programa
 06.10 - Riječ i život, (R)

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Hotel dvorac Orth 4
 09.50 - Vijesti iz kulture (R)
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Dubai - Muskat: Od putova tamjana do putova crnoga zlata, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Gospodarica tvoga srca, telenovela
 13.20 - Divlji Plamen 4, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Trenutak spoznaje
 15.00 - Dharma i Greg 3, humoristična serija
 15.25 - Benedikt XVI. - njegova prva godina, dokumentarni film
 16.00 - Tvoja sam sudbina
 16.50 - Vijesti
 18.40 - 8. kat, talk show
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.05 - Razred 2011.
 21.35 - Pola ure kulture
 22.15 - Dnevnik 3
 22.55 - Vatikan Ivana Pavla II.: Vatikanski muzeji, dokumentarna serija
 23.25 - Razred 2011. (R)
 23.55 - Retrovizor: Dodir života i smrti 1, serija
 00.40 - Retrovizor: Dragi Johnne 4, serija
 01.05 - Retrovizor: Ksenia -

princeza ratnica 6
 01.50 - Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija (R)
 02.35 - Dharma i Greg 3, humoristična serija (R)
 02.55 - Trava zelena 2, humoristična serija (R)
 03.20 - Skica za portret
 03.35 - Afrički dnevnik - Hakuna Matata (R)
 04.05 - Benedikt XVI. - njegova prva godina, dokumentarni film
 04.35 - Oprah show (R)
 05.20 - 8. kat, talk show (R)

HRT 2

06.15 - Najava programa
 06.20 - Gospodarica tvoga srca, telenovela (R)
 07.05 - 101 dalmatinac
 07.30 - Batman i hrabri junaci
 07.55 - Mala TV
 08.25 - Dvorac igračaka 1, serija za djecu
 08.50 - Školski program:
 09.35 - Mega Mindy, (R)
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.25 - Mala TV (R)
 13.55 - Shiloh 2: Shiloh Season, američki film
 15.45 - Hotel dvorac Orth 4, serija (R)
 16.30 - Šaptač psima 4
 17.20 - Johnny Bravo
 17.45 - Trava zelena 2, serija
 18.10 - Divlji Plamen 4, (R)
 18.55 - Krstarenja svjetskim ljepotama: Dubai - Muskat: Od putova tamjana do putova

crnoga zlata, dokumentarna serija (R)
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Braća i sestre 3, serija
 20.45 - Afrički dnevnik - Hakuna Matata
 21.20 - Filmovi naših susjeda: Ljeto u zlatnoj dolini, bosansko-hercegovački film
 23.00 - Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
 23.55 - Shiloh 2: Shiloh Season, američki film (R)
 01.30 - Noćni glazbeni program

nova

06.30 Naši najbolji dani
 07.20 Bakugan, crtana serija
 07.40 Bumba, crtana serija
 07.55 Roary, crtana serija
 08.10 Peppa, crtana serija
 08.30 Tomica i prijatelji
 09.10 Pobjeda ljubavi, serija
 10.05 Čuvar pravde, serija
 11.05 Nate Berkus show, talk show
 12.05 IN magazin R
 13.00 Pobjeda ljubavi, serija
 14.00 Asi, serija R 91/105
 15.00 Najbolje godine, serija
 16.00 Masterchef, R
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 IN magazin
 18.10 Pod sretnom zvijezdom
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Asi, serija 92/105
 20.45 Najbolje godine
 21.45 Masterchef, reality show
 22.40 Provjereno
 23.40 Večernje vijesti
 00.00 Nuklearna katastrofa, igrani film

01:40 Anakonda, film R
 03:20 Ezo TV, tarot show
 04:20 Vjerovali ili ne, dokumentarna serija
 04:45 Čuvar pravde, serija R
 05:30 IN magazin R
 06:05 Kraj programa

RTL

05.30 RTL Danas, (R)
 06.05 Aurora, telenovela (R)
 06.55 Nasljednici, (R)
 07.45 Dragon Ball Z, (R)
 08.10 Ezel, dramska serija (R)
 09.30 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10.00 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 11.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.25 Aurora, telenovela
 13.15 Big Brother - uživo iz kuće, reality show
 14.00 Nasljednici, telenovela
 14.50 Sutkinja Amy, dramska serija (dvije epizode)
 16.30 Zakon i red, serija
 17.15 Bibin svijet, serija (R)
 18.00 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Big Brother, reality show
 22.00 Uvod u anatomiju, serija
 22.55 CSI, serija
 23.50 RTL Vijesti
 00.05 CSI: NY, serija (R)
 00.55 Big Brother, reality show (R)
 01.45 Astro show, emisija uživo
 02.45 CSI, serija (R)
 03.30 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15,25 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodio se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 18,30 Kronologija - Dogodio se na današnji dan
 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 20,00 Divni novi svijet
 20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 18,30 Kronologija - Dogodio se na današnji dan
 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Nastavlja se post plavih

ČONOPLJA – U 20. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula NK Dinamo iz Sonte gostovao je u Čonoplji. Poslije duljeg vremena mladi nogometaši plavih okupili su se u punom broju, a zbog odlaska prvog trenera Vinka Đanića na operaciju, mjesto na klupi zauzeo je Željko Vidaković. U odnosu na ranije utakmice kod Sončana promjena nije bilo.

Iako se igralo borbeno i lijepo za oko, bodovni post se nastavlja. Po hladnom i kišovitom vremenu, primjerenijem kasnoj jeseni nego svibnju, dečki u plavom pružili su solidnu partiju, takmacu niti u jednom momentu nisu bili potčinjeni, stvorili su i dosta izglednih prilika, no lopta jednostavno neće u mrežu protivnika. Neiskustvo uzima danak, što je pokazala i nedjeljna utakmica i poraz od 0-2. Sloga je bila protivnik s kojim se dalo igrati i nadigravati. I u njihovoj ekipi bilo je nekoliko golobradih mladića, ali za razliku od Dinama u svakoj liniji su imali i iskusne nogometaše, što je i donijelo prevagu u njihovu korist. Utakmica je bila vrlo fer, korektna i borbeno, uz suđenje koje je bilo daleko ispod razine igre. Mladi Dejan Raco iz Sombora bio je prvi put u ulozi glavnog arbitra, a očito je bio pod velikom tremom. Njegove pogrešne procjene situacija na terenu, slaba suradnja s mahačima i velika kašnjenja u donošenju odluka zbog korektnog ponašanja igrača obiju ekipa nisu izazvale neželjene posljedice.

Stručnom vodstvu modrih ostaje teška zadaća, dečke moraju maksimalno motivirati, jer u tri sljedeća kola protivnici su izravni aspiranti na naslov prvaka lige.

Dinamo: Balog, Vidaković D. (Topal), Bačić, Vuković, Smiljanić, Borić, Duraković, Klipa, Vidaković K. (Karajkov), Čučilović (Brkin), Vučićević.

I. A.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II. RAZRED

Iznenadujući poraz Sloge

VAJSKA – U 13. kolu Međuopćinske nogometne lige Bačka Palanka II. razred, ekipa Labudnjače, koja je posljednja na ljestvici, visoko je porazila Slogu iz susjedne Plavne rezultatom 5-0. Loše vrijeme i kiša više je odgovaralo domaćim nogometašima, koji su na najbolji način iskoristili prednost domaćeg terena.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja na životni okoliš od strane »SUPPORT« d.o.o. Subotica, Petra Drapšina 1, za Projekt: »SKLADIŠTENJE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA I DODATAKA«, investitora »PATENT-CO« d.o.o. Vlade Četkovića 1a, Mišićevo, na katastarskoj čestici br.10603/4 k.o. Bajmok, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat Gradske kuće, soba 226, u razdoblju od 13.05.2011. do 23.05.2011. godine, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

Nogometaši Sloge su započeli igru ofenzivno, ali niti jednu od brojnih šansi nisu uspjeli ostvariti. Nakon prvog, gotovo slučajnog pogotka i vodstva Labudnjače od 1-0, situacija se na terenu potpuno preokrenula. Domaćini su u drugom poluvremenu nadigrali Slogu nanijevši joj težak poraz od 5-0. Sudeći i po ostalim rezultatima ovoga kola, može se zaključiti kako su sve momčadi u ovoj skupini slične s podjednakim mogućnostima i problemima, tako da su konačni rezultati utakmica uvijek neizvjesni. U posljednjem kolu očekuje se žestoka borba za peto mjesto u ljestvici između Sloge i Borca, u kojoj je Sloga ipak favorit. Kulpin je već osigurao prvo mjesto i plasman u viši rang natjecanja.

Sloga: Novaković, Elesin, Stojanović, Tučev, Adamović, Oto, Gajić, Grubješić, Probojčević (Rakić), B. Nikolić, V. Nikolić.

Z. P.

TENIS

Početak sezone za Filipa Krajinovića

SOMBOR – Prvi ovosezonski turnir Somborca Filipa Krajinovića bit će u Napulju, najvećem gradu južne Italije. Na Futuresu vrijednom 10 tisuća dolara, Krajinović će biti postavljen na mjesto prvog nositelja, jer je među prijavljenima igrač s najboljim plasmanom. Posljednji službeni nastup ovaj je teniser imao krajem prošle godine, a gotovo šest mjeseci bio je odsutan zbog povrede ramena. Filip trenutačno zauzima 250. mjesto, što je u odnosu na prethodnu sezonu pad od tridesetak ATP pozicija. Tenisač iz Sombora svoju sezonu počinje bez bodovnog opterećenja, jer je već sada izgubio osvojeno na Beograd openu, gdje je prošle godine poražen u polufinalu od igrača iz vrha svijetske liste Sama Querija.

Z. G.

Janković i Adamović državni prvaci

SUBOTICA – Naslov državnog prvaka u konkurenciji igrača do 18 godina osvojio je Miki Janković pobjedom protiv Stefana Ristića (4-6, 6-2, 6-4), dok je naslov u ženskoj konkurenciji osvojila Katarina Adamović finalnom pobjedom u susretu protiv Kristine Ostojić (6-4, 7-5). Državno prvenstvo je organizirao TK Spartak iz Subotice.

ODBOJKA

Spartak nije uspio

SUBOTICA, BEOGRAD – Porazom u petom odlučujućem susretu baraža (1-3) protiv beogradskog Željezničara, odbojkaši subotičkog Spartaka nisu uspjeli izboriti plasman u Superligu Srbije. U povratničkoj prvoligaškoj sezoni Subotičani su izborili plasman na drugu poziciju ligaške tablice i mjesto u baražu u kojem su propustili veliku šansu domaćim porazima nakon dvije gostujuće pobjede.

STOLNI TENIS

Polufinalni poraz

SUBOTICA – Stolnotenisači Spartaka zaustavljeni su u polufinalu doigravanja za naslov prvaka Srbije, a njihov rival momčad Banata iz Zrenjanina igrat će u finalnoj seriji. Zrenjaninci su od Subotičana bili bolji u oba susreta (3-0, 3-1) i zaslužno izborili priliku za osvajanje naslova državnih prvaka.

ROBERT MILUTINOVIĆ, GIMNASTIČKI TRENER U GD PARTIZAN ŽELJEZNIČAR IZ SUBOTICE

Talentirana generacija

Razgovarao: Dražen Prčić

Muška gimnastika na vojvodanskim prostorima svedena je u ovom trenutku na ozbiljniji rad samo u dva centra, Suboticu i Novi Sad. Skrb o mladim talentima koji predstavljaju budućnost, ali i opstanak ovoga izuzetno važnog bazičnog sporta, u subotičkom GD Partizan Željezničar stručno vodi trener *Robert Milutinović* s kojim smo, u predahu između dva jutarnja treninga, razgovarali na temu aktualne

situacije u njegovoj sportskoj disciplini.

»Ozbiljan i studiozan rad u muškoj gimnastici realizira se samo u Novom Sadu i kod nas u Subotici, dok je to u ostalim sredinama minimalizirano i svedeno na pojedinačne anagažmane. Interes među mladom populacijom postoji, imamo solidan odziv djece koja žele trenirati, ali kod nas je gimnastika nedovoljno afirmirana i popularna, a kao takva i financijski neatraktivna. A

za dobar rad i vrhunske rezultate, u današnje vrijeme, neophodna je i adekvatna financijska potpora«, pojašnjava Robert Milutinović.

RAD S NAJMLAĐIMA

U prostorijama Gimnastičkog društva Partizan Željezničar svakodnevno se prije i poslije podne održavaju treninzi na kojima najmlađi gimnastičari svladavaju tehniku vježbi na spravama i parteru.

»Imamo vrlo talentiranu generaciju najmlađih vježbača koji su na nedavno održanom I. kolu Pionirske lige Vojvodine ostvarili izuzetno dobre rezultate. Prva selekcija (dječaci do 8 godina starosti) osvojila je prvo mjesto u momčadskom poretku, te prva tri mjesta u pojedinačnom natjecanju. Druga selekcija (dječaci do 10 starosti) osvojila je drugo mjesto u poretku momčadi, a pojedinačno jedno prvo mjesto. Prije dva tjedna, na vrlo jakom natjecanju u Mađarskoj, naš talentirani gimnastičar iz druge selekcije *Kristijan Gombaš* osvojio je prvo mjesto u pojedinačnoj konkurenciji uz tri medalje na spravama, njegov klupski drug *Aleksandar Subić* na istom je

natjecanju osvojio dvije medalje u vježbama na spravama. Spomenuo bih i članove naše prve selekcije: *Filipa Katanu*, *Uroša Bogdanovića*, *Olivera Nikolovskog* i *Dušana Budimira*, koji su također vrlo talentirani i pred njima su budući rezultati. Uz ove najmlađe gimnastičare, radim još i s juniorom, *Dejanom Stipićem*, koji se trenutačno priprema za nastup na državnom prvenstvu u Kostolcu planiranom za početak lipnja«, kaže Milutinović.

NATJECANJA

»Ovoga vikenda putujemo u Novi Sad na Vojvodansko prvenstvo za pionire, kadete, juniore i seniore, potom slijedi odlazak u Niš na I. kolo Gimnastičke lige Srbije na kojem će nastupiti natjecatelji iz prve i druge selekcije. Uz natjecatelji dio, u sljedećem razdoblju ćemo se fokusirati i na pokušaj omasovljavanja gimnastičkog sporta među najmlađima kroz razvijanje tzv. 'C programa' u koji bi bili uključeni i nešto stariji učenici osnovnih škola«, zaključio je razgovor Robert Milutinović, trener u GD Partizan Željezničar.

(NE)ZABORAVLJENI: Bela Mesaroš

Jedan od najboljih stolnotenisačkih obrambenih igrača Jugoslavije svih vremena, zasigurno je *Bela Mesaroš*, igrač koji je skupa s *Zoranom Kalinićem* i *Mirkom Gavrilovićem* činio legendarni trio modernog subotičkog stolnog tenisa.

Nekoliko naslova državnih prvaka, uz naslove europskih klupskih prvaka, svrstali su STK Spartak u jedan od najuspješnijih sportskih kolektiva, a Suboticu zauvijek utisnuli na svjetsku stolnotenisačku mapu. I danas, blizu svog šezdesetog rođendana, Bela Mesaroš još je uvijek igrački aktivan i nastupa za jednu njemačku momčad koja se natječe u Regional ligi.

»Svojim najvećim sportskim uspjesima u karijeri smatram osvajanje trećeg mjesta u momčadskoj konkurenciji na prvenstvu Europe u Budimpešti 1982. godine, i osobno mi je možda još i draže osvajanje drugom mjesta u singlu na studentskom prvenstvu svijeta u Haifi, 1976. godine, jer je to jedina jugoslovenska medalja u singlu. Što se tiče osvajanja bronce na EP '82 u Budimpešti,

izborena je u reprezentaciji u kojoj sam bio skupa s *Dragutinom Šurbekom* i *Zoranom Kalinićem*, pobjedama protiv Nijemaca i Francuza u skupnom dijelu natjecanja, dok nas je na putu do velikog finala u dramatičnom susretu zaustavila Češkoslovačka. Uz ova dva velika sportska rezultata, svakako bih spomenuo i osvajanje naslova državnog prvaka u

pojedinačnoj konkurenciji, na Bledu 1981. godine i osvajanje naslova balkanskog prvaka, iste godine u Constanti. Tijekom svoje stolnotenisačke karijere, koja još uvijek traje zahvaljujući mom aktivnom igranju u Njemačkoj, nastupao sam za brojne njemačke klubove uz dugogodišnji staž u najjačoj konkurenciji Bundeslige.

Jedna od mojih najvećih pobjeda u Bundesligi zasigurno je uspjeh protiv Poljaka *Grube*, koji je u tom trenutku (1985.) bio prvi igrač Europe u pojedinačnoj konkurenciji. Uz aktivno igranje, bavim se trenerskim pozivom već više od trideset godina i vjerujem da ću biti uz stolni tenis sve dok budem mogao držati reket«, ispričao je svoju stolnotenisačku priču Bela Mesaroš.

POGLED S TRIBINA

Duel najjačih

Po mnogima očekivano finale Champions league sezone 2010./11. između Barcelone i Manchester Uniteda, imat ćemo prilike gledati u subotu, 28. svibnja, na stadionu Wembley u Londonu.

Iako su fanovi Real i Intera željeli sebe vidjeti na tribinama »engleskog ponosa«, nogometaši dviju zbilja najjačih momčadi na svijetu pobrinuli su se »udovoljiti svojim navijačima« i darovati im još jedan veliki duel u kome će, na koncu, samo jedan kapetan podići veliki pokal namijenjen najboljoj momčadi. Hoće li to biti Charles Puyol ili Nemanja Vidić, znat ćemo nakon 90 minuta »ljepotice s Wembleya«.

U sjeni najveće utakmice sezone proteći će dva finalna susreta (11. i 25. svibnja) hrvatskog nogometnoga kupa u kojemu se sastaju aktualni prvak i najjači hrvatski nogometni klub Dinamo i momčad Varaždina, nekad mnogo poznatija pod imenom dugogodišnjeg sponzora – Varteksa. Kakvi su izgledi realnog outsidersa Varaždina znat ćemo već nakon prvog duela u Zagrebu, ali uvijek ostaje potencijalna nepredvidivost kup natjecanja u kojemu se često događaju velike senzacije u režiji malih momčadi. Hoće li se na tu listu upisati i Varaždinci, saznat ćemo nekoliko dana prije velikog oglada Peppu Guardiole i Alexa Fergusona.

D. P.

NOGOMET

Novi poraz Hajduka

Drugoplasirana momčad prvenstva splitski Hajduk poražen je od posljednjeplasiranog Hrvatskog dragovoljca (2-0) i nastavlja seriju katastrofalnih igara u proljetnom dijelu. Šampion Dinamo još je jednom, ovoga puta protiv Intera (1-0), zabilježio minimalnu pobjedu i još više uvećao bodovnu prednost.

Ostali rezultati 28. kola: Cibalia – Zagreb 2-2, Split – Zadar 3-2, Rijeka – Šibenik 1-1, Karlovac – Istra 1961 1-1, Slaven – Lokomotiva 2-2, Varaždin – Osijek 2-4.

Tablica: Dinamo 70, Hajduk 51, Split 49, Cibalia, Inter 41, Karlovac 39, Osijek, Rijeka 38, Slaven 37, Zadar 34, Varaždin 33, Šibenik, Zagreb 31, Lokomotiva 30, Istra 1961 28, Hrv. dragovoljac 23.

KOŠARKA

Zagreb na vrhu

Pobjedom protiv Splita (83-70) u prvom susretu 13. kola košarkaši Zagreba CO, zbog bolje koš razlike, preuzeli su na trenutak vrh A-1 Lige za prvaka. U prethodnom 12. kolu, u izravnom duelu dviju prvoplasiranih momčadi prvenstva Cedevita je slavila protiv Zagrepčana (73-71), pa je vrlo vjerojatno kako će na koncu

regularnog dijela natjecanja zadržati vodeću poziciju pred ulazak u doigravanje za naslov košarkaškog prvaka Hrvatske.

Tablica: Zagreb CO 23, Cedevita 23, Zadar 21, Cibona, Split 18, Alkar, Borik Puntamika 16, Zabok 12.

TENIS

Zagreb Open

Na terenima TK Mladosti ovoga se tjedna igra ATP Challenger Zagreb Open (50.000 \$), teniski turnir na kojemu je prvi nositelj Ivan Dodig, trenutačno 45. igrač svijeta. Uz njega, u glavnom ždrijebu se od hrvatskih tenisača nalaze: Franco Škugor (izravni plasman), Nikola Mektić (kvalifikant), Antonio Veić, Borut Puc i Kristijan Mesaroš (pozivnica). Finale turnira je na programu u nedjelju, 15. svibnja.

VATERPOLO

Mladost na Final fouru

Waterpolisti zagrebačke Mladosti predstavljat će Hrvatsku na Final fouru Europske lige koji će se igrati u Rimu (3.-4. lipnja). Porazom u posljednjem kolu na gostovanju u Budvi (7-9) dubrovački Jug je propustio šansu za još jedno sudjelovanje na završnom turniru četiri najbolje europske momčadi.

Prema ranije utvrđenom ždrijebu u polufinalnim susretima Final foura sastaju se: Mladost – Partizan i Pro Recco – Budva.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem kuću u zajedničkom dvorištu, ograđenu, na Somborskom putu u Subotici, s dvije sobe, kuhinjom i kupaonicom, 50 m². Ima garažu, trofaznu struju, vodu i kanalizaciju. Može zamjena za auto uz doplatu. Cijena: 29.500 eura. Tel.: 065/ 50-36-888.

Izdaje se polunamješten uredski prostor u užem središtu grada (35 m²). Vrijedi pogledati. Cijena 170 eura. Tel.: 064/9738601 i 024/524-938.

Izdajem dvosobnu namještenu kuću kod drvene ambulante u Subotici pogodnu za radnike ili učenike. Tel.: 024/ 562-512 ili 064/ 14-185-229.

Izdajem dvosoban komforan stan kod Zorke. Tel.: 064/ 255-68-22.

Prodajem kuću u Ulici Veljka Vujoševića u Malom Bajmoku u Subotici, 400 m od 'auto-pijace', cijena 7500 eura. Tel.: 024 796-124 ili 064/ 11-25-072

Prodajem poslovni prostor u Subotici za sve namjene, 90 m². Tel.: 069/754-202.

Prodajem stan u Novom Sadu – Petrovaradinu 44 m², I. sprat, centralno grijanje, novogradnja – bez ulaganja. Cijena 45.000 eura. Tel.: 064/570-25-21

Prodajem ili izdajem poslovni prostor za sve namjene od 90 m². Tel.: 091/754-202

Kupujem, prodajem i mijenjam značke i albume za značke. Također kupujem knjige o nogometnim klubovima. Tel.: 024/ 542-310.

BTB-F1 tim popravljiva i servisira bicikle. Originalni dijelovi, povoljne cijene. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

BTB-F1 tim prodaje briket, domaći i uvozni iz Hrvatske, visoke kaloričnosti, po povoljnoj cijeni. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

Prodajem sijačicu »OLT« Gama 18 redi, rolere (manji 500 din i veći 1000 dinara), kredlike svih uzrasta, špediter, namještaj za čistu sobu, čaršafe za krevete, ponjave, bunjevačka ruha (sukna, sefir, kaputi sa striganom, različite marame (i rojtoš), pregače i slične starine, povoljno. Tel.: 024/ 528-682.

Prodajem zob, traktorske gume (800 x 20 – 2 prednje za Belorusa), vanjske i unutarnje (sve za 1200 dinara), masivnu dvokrilnu drvenu kapiju, ručnu mrvljačicu za kukuruz u stare plugove (4000 po komadu). Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem zemljište 1-3 ha, pogodno za sladišta ili slične namjene blizu Subotice (Bajmočki put – kod obilazne ceste. Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem četverosobnu kuću, visoko prizemlje, s etažnim grijanjem, 5 motika bagrema, bušeni bunar, gradska voda. Tel.: 063/48-96-95

Prodajem kuću od čvrstog materijala s dvorištem, ukupno 629 m², Beogradski put 30. Stambena površina 114 m², podrum 100 m². Tel.: 063 8765 071; 024 520 289.

Iznajmljujem apartman u blizini Marine. Tel.: +385/21/537-979 ili marko.giljusic@st.t-com.hr.

Prodajem jednosoban stan na Proizivki 37 m², VI. kat, CG, KTV. Obnovljena kupaonica – tuš i svugdje laminat. Cijena 26.000 eura. Tel.: 024/ 553-571.

Prodajem kuću u Maloj Bosni – Kaponja, uz Bajmočku cestu, s etažnim grijanjem, trofaznom strujom, nusprostorijama i placem. Vrijedi pogledati. Tel.: 024/ 521- 407; 064/ 34-68-431.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Uveljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem ležaj za masažu. Tel.: 024/ 566-641.

Prodajem u Subotici kuću 74 m², na odličnoj lokaciji u asfaltiranoj ulici blizu Tesline pijace, dva supermarketa, dvije autobuske linije, vrtića, škole. Dvorište je 400 m², legalizirana, može kreditom banke. Tel.: 063/8016556

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053

Dvorila bih starije osobe ili vodila domaćinstvo. Svaki dogovor moguć. Tel.: 060/ 0555 907

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213

Prodajem klavirnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 288-72-13.

Odgovorna, pouzdana obitelj rado bi prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

OSNOVAN HAŠK ZRINJSKI, PRVA HRVATSKA SPORTSKA UDRUGA U REPUBLICI SRBIJI

Duh hrvatstva nije pokleknuo

Želimo odgajati zdravu mladež, slobodnog duha, koja će svojim doprinosom u budućnosti osnažiti zajednicu Hrvata, izjavio je predsjednik Skupštine kluba Franjo Dević

U Subotici je u petak, 6. svibnja, u dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« održana osnivačka skupština Hrvatskog amaterskog športskog kluba »Zrinjski«. Klub je osnovalo 59 nazočnih osnivača, a predsjednik inicijativnog odbora za osnivanje je *Lazo Brejar*. U Srbiji, odnosno Vojvodini osnovane su 43 udruge s hrvatskim predznakom, a HAŠK Zrinjski prva je koja djeluje na razvoju sporta. Nastavlja tradiciju JŠK-a Zrinjski utemeljenog 1932. godine.

JŠK Zrinjski utemeljen je 1. siječnja 1932. godine u gostioni Letić u blizini Bačkinog igrališta, po imenom Jugoslavenski športski klub Zrinjski. Začetnik i idejni tvorac bio je *Luka Božaković*. Uprava, članstvo i sportaši odgajani su u sportskom, a posebice u hrvatskom nacionalnom duhu. Napredak JŠK-a Zrinjski bio je takav da su polovicom 1934. godine imali 200 članova, a nogometni je igrački kadar mogao računati na pedesetak aktivnih igrača. Upravu su tada činili: predsjednik *Ivan Hatvani*, dopredsjednici *Joca Letić* i *Antun Kovačić*, tajnik *Antun Stipić*, drugi tajnik *Stevan Gabrić*, bilježnik *Tomo Nedeljковиć*, drugi bilježnik *Lazo Svirčević*, rizničar *Lazo Stipić*, drugi rizničar *Luka Bačić*, referenti *Luka Božaković* i *Stjepan Šarčević*, kontrolori *Ivo Šarčević* i *Tomo Marcikić*, liječnici dr. *Ivan Poljaković* i dr. *Đeno Pančić*, te odvjetnik *Stjepan Matijević*.

Prvu utakmicu Zrinjski je odigrao protiv SK Poštara i pobijedio 2-1. Prema dostupnim podacima točka na djelovanje kluba stavljena je 1945. godine, jer je tada nova narodna vlast zabranila rad svim kulturnim i sportskim udrugama s nacional-

nim predznakom.

Na (re)osnivačkoj skupštini Zrinjskog proteklog petka usvojen je statut kluba, a za predsjednika Skupštine HAŠK Zrinjski izabran je Franjo Dević, koji je ujedno i član Upravnog odbora. Izabrani su i članovi Glavnog odbora: *Josip Ivanković*, *Petar Tikvicki*, *Petar Skenderović*, *Bela Lipozenčić*, *Zlatko Ifković*, *Lajčo Alaga*, *Miroslav Križanović* i *Marinko Miković*. U Nadzorni odbor izabrani su *Ivica Stipić*, *Franjo*

stoga da i naši potomci, kako kroz druge djelatnosti tako i kroz rad ovoga kluba, prime u naslijeđe i zdravim duhom nastave očuvanje tradicije svoga roda. Želimo odgajati zdravu mladež, slobodnog duha, koja će svojim doprinosom u budućnosti osnažiti zajednicu Hrvata. Osobno ću se zalagati da maksimalno pridonosim što boljem radu kluba. Neka nas različitosti obogate, ali neka nas uvijek vode zajedničkom cilju.« Predsjednik uprave Petar

Sa osnivačke skupštine HAŠK Zrinjski

Ružinski i *Lazar Baraković*. Za predsjednika udruge, koji po statutu obnaša i dužnost predsjednika Upravnog odbora, izabran je Petar Tikvicki.

»Današnjim danom ispisujemo novi list u životu hrvatske zajednice na ovim prostorima«, rekao je nazočnim osnivačima Franjo Dević. »Ponosimo se onim što su nam naši preci ostavili, ali održati tradiciju ne znači samo čast nego i odgovornost. Duh hrvatstva nije pokleknuo pod nedaćama vremena i prostora na kome živimo. Želimo

Tikvicki rekao je kako ne može davati velika obećanja, ali da može obećati puno rada i ustrajnosti.

»Spreman sam obvezati se da ću voditi brigu o svim segmentima kluba – od praćenja igračkog kadra, do koordinacije rada sekcija i svih uzrasnih kategorija. Pozivam i sve ljude dobre volje da pomognu klubu, kako bismo naš Zrinjski podigli na razinu kakvu je nekada imao. Važno je naglasiti kako će se u HAŠK Zrinjski sustavno raditi s mladom generacijom, pionirima i juniorima, kako bi se natjecali, te da bi svojim rezultatima pronosili slavu Zrinjskog. Na prvoj sjednici Upravnog odbora formirat ćemo nogometnu i konjičku sekciju, te potom šahovsku i pikado sekciju.«

Rad osnivačke skupštine kao gosti pratili su zamjenik gradonačelnika Subotice *Pero Horvacki*, predsjednik Odbora za sport HNV-a *Petar Kuntić*, *Blaško Temunović*, te *Ivan Hatvani*, potomak prvog predsjednika Zrinjskog Ivana Hatvania.

Boja kluba bit će plavo-bijela, a za zaštitnika HAŠK Zrinjski izabran je blaženi Ivan Pavao II.

Z. Ifković

Novi list u životu zajednice

»Današnjim danom ispisujemo novi list u životu hrvatske zajednice na ovim prostorima«, rekao je nazočnim osnivačima Franjo Dević. »Ponosimo se onim što su nam naši preci ostavili, ali održati tradiciju ne znači samo čast nego i odgovornost. Duh hrvatstva nije pokleknuo pod nedaćama vremena i prostora na kome živimo. Želimo stoga da i naši potomci, kako kroz druge djelatnosti tako i kroz rad ovoga kluba, prime u naslijeđe i zdravim duhom nastave očuvanje tradicije svoga roda.«

Iako bi se mnogi zakleli da su najvjerniji kućni ljubimci psi i mačke, učenik VIII. razreda OŠ »Ivan Goran Kovačić« iz Sonte Josip Bukovac na tu će tvrdnju samo odmahnuti rukom i nasmijati se. Kakvi psi, kakve mačke, pa on ima jednog puno, puno vjernijeg prijatelja, pravog, živog konja, svojega Sokola. Sončani ga svakodnevno mogu vidjeti kako svojega ljubimca šeta, pa često skupa i potrče i tako nekoliko kilometara seoskim ulicama.

»Sokol će ovih dana napuniti godinu dana života. Od malih nogu volim sve domaće životinje, osobito konje.

Tako sam tijekom odrastanja imao i svoje mače i kuće i jare, janje i ne znam što sve ne, ali osjećaj da imam pravoga konja za mene je veličanstven. Družimo se svakodnevno. Moj jutarnji ulazak u štalu uvijek dočeka radosnim rzanjem i toplim pogledom. Potom slijedi čitav ritual sitnih skokova, poigravanja i zabacivanja nogu i glave«, priča Josip gladeći Sokola po čelu. Sokol zadovoljno rže i kao da pokušava poljubiti gazdu.

Ovaj jednogodišnji lipicanac već sada pokazuje odlike svoje pasmine. Iako je mrk, na sapima mu je vidljiva promjena boje dlake. Između tamnih vlasi pojavljuju se i bijele, tako da Josip očekuje da će kroz određen broj godina njegov Sokol biti pravi, ponositi, bijeli pastuh.

»U godinama kad sam se otimao od djetinjstva, u meni je rasla želja za posjedovanjem konja, koji ne bi bio oče, nego upravo moj. Slijedeći svoje djetinje planove i maštanja, u potaji sam prikupljao svaki dinar kojega bih dobio za džeparac. Bio sam vrlo uporan, a kad je Sokol prije godinu dana ugledao svijet u štali očeovog prijatelja Steve Bačića, na neki način sam znao da je upravo on konj kojega sam priželjkivao i o kojemu sam maštao svih ovih godina. Jedini problem bio je u nedovoljnoj svoti koju sam do tada prikupio, no, otac je, poštujući moju toliko veliku želju, ali uz dogovor i da svu brigu o Sokolu vodim isključivo ja, dodao onoliko koliko mi je nedostajalo i ja sam tako postao vlasnik tada maloga konja«, priča Josip, s ponosom gledajući svojega ljubimca.

Lipicanac je pripadnik svjetski poznate pasmine konja, nastale u Lipici, kraškom području Slovenije, još koncem 16. stoljeća. Oblik tijela lipicanca je položeni četverokut, a glava mu je izrazito suha s konveksnom pročeonom linijom i lijepo savijenim i visoko nasadenim vratom. Leđa su mu duga, vrlo široka i jaka s kratkim, širokim spojem. Sapi su mišićave, okrugle i duge s visoko nasadenim repom. Ima širok i dubok prsni koš i zaobljena rebra. Visokom hodu pogoduje duga lopatica i kratka podlaktica. Noge su mu koščate i jake, a zglobovi vrlo razvijeni i široki s čvstim tetivama i kopitama. Snažna i gusta struktura odlikuje kako grivu, tako i rep. Lipicančevo ždrijebe rađa se sasvim crno, a vremenom postupno mijenja boju dlake, pa u dobi 8-10 godina postane bijelo, no u velikom broju slučajeva ostane i crno. I u ovakvim slučajevima, ukoliko mu je netko od predaka bio bijele boje, realne su pretpostavke da će njegovo ždrijebe biti bijelo. Sokol se malo uznemirio, kao da nije ljubitelj duljih razgovora. Počeo je zabacivati noge i trzati glavom, kao da je ljubomoran, pa poziva svojega prijatelja u nastavak šetnje.

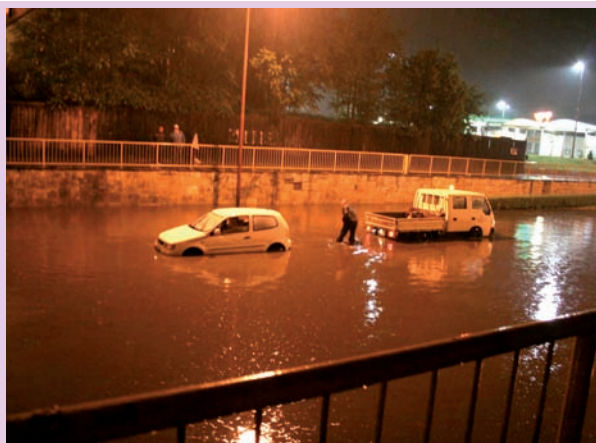
»Eto, baš moramo dalje! Sokol baš ne gleda blagonaklono na moje druženje s bilo kime, ukoliko je i on prisutan«, kaže Josip i u trku odlazi sa svojim ljubimcem.

Ivan Andrašić

13. svibnja 2011.

Hladnoća

Ne događa se često u svibnju da vanjska temperatura bude niža od kalendarskog datuma, a protekloga je vikenda u jutarnjim satima iznosila nevjerojatna dva stupnja iznad ništice. I što smo mogli kada centralnog i ostalog grijanja nema više? Ništa. Samo nadati se da će što prije biti toplije. Baš kao što se nadamo da više neće biti ekonomske krize, da će biti bolje...

Kanal Subotica!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Vladimir Devidé

Kada je i gdje rođen hrvatski matematičar i akademik Vladimir Devidé?

Gdje se akademski usavršavao?

Koje je sve dužnosti obnašao na zagrebačkom sveučilištu?

Za koju je knjigu dobio nagradu Grada Zagreba za cjelokupni znanstveni rad?

Kada je postao redoviti član HAZU?

Koje je godine i gdje umro akademik Vladimir Devidé?

Roden je 3. svibnja 1925. godine u Zagrebu. Diplomirao na Tehničkom fakultetu, doktorirao na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Docent (Elektrotehnički fakultet), izvanredni i redoviti profesor na katedri za matematiku Strojarsko-prododgradevinskog fakulteta u Zagrebu. »Matematika kroz kulture i epohe«. 1990. godine. 22. kolovoza 2010. godine u Zagrebu.

Mali Ivica stalno je crtao samo crvenom bojicom i roditelji su odlučili odvesti ga psihologu. Liječnik je proveo nekoliko testova, ali rezultata nije bilo. Na koncu, upita mališana:

- A zašto ti crtaš isključivo crvenom?
- Zato što sam ostale boje izgubio - odgovori mali Ivica

Svađaju se dvije dobre prijateljice:

- Nije u redu što si bila s mojim mužem, imaš ti svoga doma - reče bijesno prva.
- Htjela sam vidjeti koji je bolji...
- Mogla si mene pitati!

Žali se Marica svojoj prijateljici Katici:

- Muž mi je prije vjenčanja obećao brda i doline.
- I što si dobila?
- Atlas svijeta.

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostore NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

**KTC SUBOTICA :: SOMBOR ::
APATIN::SENTA :: BEČEJ
VIKEND AKCIJA * PETAK-SUBOTA-NEDJELJA-PONEDJELJAK**

**- ODGODA PLAĆANJA
ČEKOVIMA GRADANA DO 90 DANA
* - SVIM VRSTAMA PLATNIH KARTICA**

**Neobrađena slanina I. klase
1kg**

**Hrenovke 1kg vakum
pakiranje**

Svježe mlijeko 2,8 % mm 1 l

Pizze Dr. Oetker više vrsta

**Grkijancić bez jaja 400 g
Makarona bez jaja 400 g**

179.-90din

Zlatni cvjetovi 195 g

159.-90din

Plazma 150 g

54.-90din

**Deterdžent za rublje
Bonux Automat 9 kg**

199.-90din

Radijator uljni Vox LS0910

33.-50din

**OPERITE AUTOMOBIL PO
SUPER CIJENI**

280 din
*PRETPRANJE
*PRANJE ŠAMPONOM
*PRANJE VOSKOM
*PRANJE FELNI
*USISAVANJE

samo u KTC autopraonicama

71.-90din

1 kg 368,72 din

79.-90din

1kg 532,67 din

879.-90din

1kg 97,77 din

2.699.-00din

**od 14.5. - Cijenjeni kupci kupujte najpovoljnije! Za iznos
preko 2.000,00 dinara, očekuje Vas predah uz kavu GRATIS,
u ugodnom ambijentu našeg restorana.**

